Poštnina plačana v gotovini

Leto VIII, št. 165

Ljubljana, petek 15. julija 1927

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2073 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 14. julija.

G. Vukičević se je vrnil v Beograd in njegovi ministri si pojejo hvalo, češ klerikalizem in separatizem in avtonomizem SLS smo ukrotili. Pravijo, da je to takšen uspeh, kakršen je bil l. 1925. z Radićem.

Gospodje v Beogradu, ki se danes radujejo, da so prisilili SLS v kapitulacijo, se v nečem motijo. Klerikalizmu ni bistvo, da se je zavzemal za avtonomijo in se delal kakor podpornik Slovenstva, bistvo njegovo je v tem, da se ima politikujoči cerkveni organizaciji in njenim zagrizenim vladohlepnežem zagotoviti tudi vsa posvetna premoč nad narodom, politična, kulturna in gospodarska zavisnost naroda od politične duhovščine, oziroma bolje rečeno, od tistih skupin, ki se okoli škofov polaščajo cerkvenega aparata. Ta vodilna misel klerikalizma je ena in ista po vsem svetu ter se lahko spoji z republikansko ali monarhistično, s centralistično ali federalistično idejo: kjer ji kaže, obleče narodom trobojnico, kjer pa se ji zdi nacijonalnost opasna, jo ubija. Zato je preokret politike SLS za cerkvenopolitične kroge malenkost. Včeraj proti Srbom, radikalom, korupcijonistom, centralistom, danes zanje, ako se jim da vladna moč v Sloveniji, to se povsem strinja z značajem klerikalizma.

Začudeni radi vsega tega nismo mi, pač pa prihajajo z vseh strani dežele vesti, da so zelo začudeno mnogi pristaši SLS, zlasti oni, ki niso naravnost odvisni od strankinih institucij in ki so se dali od SLS zavesti v iskreno vero, da je ta stranka zares slovenska in da se resno bije za avtonomijo, držeč se opetovanih svojih priseg: avtonomija ali smrt. Ogorčenje se polašča teh prevaranih pristašev in v krogih klerikalcev se vrše strastne debate za in proti najnovejši kapitulaciji SLS.

Stvar pa se tudi v klerikalskih krogih obsoja še z drugega stališča: posel z g. Vukičevićem se mnogim zdi sumljivo slab. Že vstop v Uzunovićevo vlado je SLS prinesel samo ugodnosti osebne narave, Sloveniji in volilcem SLS pa nič drugega nego odgoditev izenačenja davkov, poostritev davka na ročno delo, povišanje obdavčenja zasebnih nameščencev, ki posredno zadene vso industrijo, obrt in trgovino, ker ubija nakupno zmožnost. SLS nam je prinesla znani čl. 82. finančnega zakona, ki ubija finance samoupravnih teles zlasti okrajnih in cestnih odborov in občin. Bilanca SLS iz Uzunovićeve vlade pomenja stomilijonske škode za Slovenijo.

Zdaj pa novo čudo: novi pakt ne prinaša nobenih uspehov gospodarske in socijalne prirode, nič za naše mučenike-železničarje, nič za kmeta, pač pa «obljubo», da SLS po volitvah pride v poštev za vlado. Zakaj ne že danes? Zakaj šele po volitvah? Ali bo tedaj g. Vukičević še minister? Dosedaj je še vedno bilo tako, da so taki gospodje šli in g. Vukičević si nakopava v vsej državi s svojim postopanjem toliko nasprotnikov v vseh krogih, da se v Narodni skupščini ne bo mogel niti pojaviti. Že danes se zbira gradivo za njegovo obtožbo . . . Doklej bo držal famozni pakt prijateljstva? Ali ga bo po 11. septembru kdo honoriral?

Medtem pa je SLS že dala vse, kar je imela: v podpisanem paktu se je odrekla celemu svojemu programu, avtonomističnemu in proticentralističnemu. To je stvar, ki se ne da več preklicati.

Kaj pa je dal g. Vukičević? Do volitev se bo SLS smatrala, kakor da je «pri volilni vladi zraven». Z drugimi besedami: vladna moč bo podprla omajane vrste SLS. Prvi cekin smo že dobili: v Mariboru je razpuščen odbor mestne hranilnice in postavljen radikalni advokat za gerenta. Tu in tam bo kdo proti pravilom napredoval, ker je pristaš SLS. Takih pojavov bo še več. Ali je to tista zlata doba, ki jo SLS prinaša Slovencem? Zares velik je uspeh SLS, da se njeni volilni akti kar v sami policijski direkciji prepisujejo in urejujejo. Pa tudi ta «napredek» SLS bomo prebili.

Ti uspehi pa niso uspehi, ki bi mogli zadovoljiti naše ljudstvo. Če bo policija ravno z isto vnemo podpirala izvolitev g. Korošca v Ljubljani, kakor dr. Laze Markovića v Mostarju, da to globoko misliti. Skoro vsi aktivni ministri kandidirajo «previdoma» v Macedoniji, kjer dobe mandate iz papirja. Lepa družba bo to skupaj. Biti mora izreden užitek in čast za vse pristaše SLS, da so čez noč postali prav za prav radikalj in to ne radikali umrlega velikana Pašića, ampak g. Vukičevića, ki je v Vojvodini in v Mariboru prosil za nemške in madžarske glasove.

Zato se ne čudimo ogromnemu iznenadenju med pristaši SLS zlasti po deželi.

Nas pa ta dogodek utrjuje v zavesti, da je SDS na pravem potu. Dosledno gre naprej, brani parlamentarizem in demokracijo in bolj in bolj se vidi, da je ta njen program popolne enakopravnosti in edinstva z decentralistično upravo in samoupravo prava formula, ki jo dosledno držimo, dočim smo doživeli trenutek, ko avtonomistični demagogi beže od svojih pristašev in se združujejo s centralizmom, slepim in brezsrčnim za potrebe ljudstva.

Kmalu se bo pokazalo vsem, ki tega doslej niso hoteli videti, da interese Slovenstva najbolje in najiskreneje zastopa SDS. Zopet se je te dni čul glas v obrambo «pakta prijateljstva» iz radikalskih ust, da so klerikalci «najcenejši», ker ne zahtevajo nič drugega nego nož, da koljejo svoje rojake, in privilegije za visoki klerus, dočim so samostojni demokrati «sitnarili» za socijalne, ekonomske in kulturne koristi Slovenije.

Poradikaljenje SLS je velik korak v razčiščenju naših razmer. Na tej poti ji celo mi želimo: le naprej v prepad s centralizmom in korupcijo stare radikalije, ki je ni mogel rešiti Pašić, pa je tudi g. Vukičević ne bo.

Po povratku min. predsednika

Blejski pakt ni več predmet političnega zanimanja. — Zakaj g. Marinković ni počakal na g. Vukičevića. — Obnovitev konferenc in posvetovanj med vladnimi skupinami

Beograd, 14. julija. p. Čeprav se je splošno pričakovalo, da bo povratek ministrskega predsednika prinesel že dolgo pričakovane odločitve in razjasnitve v političnem položaju, tudi danes ni beležiti nikakih pomembnejših dogodkov. Pakt, ki ga je sklenil g. Vukičević z dr. Koroščem v Ljubljani in na Bledu, je že prenehal biti predmet političnega zanimanja. Današnji listi v krajših komentarjih soglašajo s tem, da bo ostal ta pakt brez praktične vrednosti, ker g. Vukičević pri volitvah ne bo dobil potrebne večine.

Mnogo večja pozornost se pripisuje potovanju zunanjega ministra dr. Marinkovića na Bled. V političnih krogih se posebno komentira dejstvo, da gospod Marinković ni počakal na povratek ministrskega predsednika, marveč je tik pred njegovim povratkom v Beograd odpotoval na Bled, ne da bi se, četudi le spotoma, sestal z g. Vukičevićem. V demokratskih vrstah se tolmači to kot protest proti klerikalno-radikalnemu paktu g. Vukičevića, v katerem vidijo demokrati proti sebi naperjeno ost.

Beograd, 14. julija. p. Aca Stanojević, ki je glasom sporočil iz Knjaževca lahno obolel, pride v Beograd najbrže šele v nedeljo, nakar se bo v pondeljek alj torek sestal ožji glavni odbor radikalne stranke k svoji odločilni seji. Do takrat se vrne s svoje agitacijske turneje tudi predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, tako da bodo v Beogradu prisotni glavni voditelji obeh radikalnih skupin.

Ker so se danes vrnili v Beograd vsi ministri razen dr. Marinkovića, ki se mudi na Bledu, so se ves dan vrstile konference pri ministrskem predsedniku. Izgleda, da gre za zadnje poskuse za pomirjenje med radikalnimi skupinami, na drugi strani pa tudi za razčiščenje nasprotij, ki vladajo med demokrati in g. Vukičevićem in ki so se radi Vukičevićeve pogodbe s klerikalci še poostrila. Novinarjem, ki so se obrnili na g. Vukičevića s prošnjo, naj jim da o tem kake informacije, je to odklonil, prav tako pa je odklonil tudi vsako izjavo o svojem paktu z dr. Koroščem.

Avdijence in konferenca na Bledu

Stepan Radić pri vladarju. — Njegove ponovne ostre izjave proti SLS in dr. Korošču. — Prihod zunanjega ministra. — Danes se sestaneta gg. Marinković in Radić

Bled, 14. julija. k. Danes ob 11. dopoldne je bil St. Radić sprejet v že najavljeni avdijenci. Po avdijenci, ki je trajala skoro celi dve uri, se je g. Radić vrnil v vilo Wilsonijo, kjer se je že včeraj nastanil kot gost dr. Shvegla. Bil je izredno dobre volje, vendar pa o vsebini svojega razgovora z vladarjem ni hotel povedati ničesar konkretnega. V vili Wilsoniji je sprejel tudi deputacijo, ki mu jo je predstavil vodja slovenskih radićevcev, g. Prepeluh.

Splošno se opaža, da g. Radić v svojih razgovorih z novinarji vedno znova ostro napada »pakt prijateljstva« med gg. Koroščem in Vukičevićem in da se izrazito postavlja proti slovenskim klerikalcem in zlasti proti dr. Korošču osebno. Pri tem se vedno zopet vrača na svojo izjavo, da ni izključena bodoča kombinacija vse ostalih skupin proti Vukičević-Koroščevi grupaciji, ki je odtujila g. Vukičeviću tudi dr. Marinkovića, v katerem vidi Radić »bodočega moža«. S tem v zvezi so se pojavile in se vzdržujejo vesti, da bo g. Radić tekom jutrišnjega dne poiskal kontakte z zunanjim ministrom dr. Vojo Marinkovićem.

Bled, 14. julija k. Zunanji minister dr. Voja Marinković je v spremstvu svoje soproge prispel na Bled v avtomobilu ob 6. popoldne in se nastanil v vili Mankoč. Ker je bil zunanji minister po prihodu na Bled od poti precej izmučen — prišel je z avtom skoz iz Zagreba — se je umaknil v svoje prostore in ni sprejel novinarje. Kralj je bil popoldne na daljšem izletu proti Kranjski gori in se je vrnil v Suvobor šele ob 8. zvečer. Dr. Marinković se je zvečer za kratek čas zglasil v dvorcu, njegova avdijenca pa bo jutri ob 11. dopoldne. Poročal bo kralju o zunanjem političnem položaju, obvestil pa bo ob tej priliki vladarja tudi o pravem stanju v Davidovićevi stranki ter o predvolilni situaciji.

Vukičević demantira pogajanja z Nemci

Beograd, 14. julija. p. Današnja «Pravda» objavlja izjavo, ki jo je dal ministrski predsednik Vukičević njenemu poročevalcu v Zagrebu. Gosp. Vukičević je zatrdil novinarjem, **da v Mariboru ni imel nobene konference, ki naj bi pripravila sodelovanje s tamošnjimi Nemci in Madžari.**

Na vprašanje novinarjev, ali pride do sodelovanja med vlado in strankami narodnih manjšin v Vojvodini, je gosp. Vukičević dejal, da ne veruje, da bi prišlo do takega sodelovanja, ker žele narodne manjšine očividno nastopiti samostojno.

Radićevske kandidature

Zagreb, 14. julija. n. Vodstvo HSS je danes odobrilo nove sreske kandidature. Za srez Sušak-Čabar je določen kot kandidat Milenko Banić, za srez Krk-Kastav Ante Širola, za srez *Delnice-Vrbovsko* dr. Shvegel, za srez Ogulin dr. Banković in za srez Slunj-Vojnić prof. Hoksimović.

Vojni minister na Sušaku

Sušak, 14. julija. n Danes opoldne je dospel v tukajšnjo luko na vojni križarki «Dalmacija» minister vojne in mornarice general Hadžič. 19 topovskih strelov mu je izkazalo predpisano čast. Vojni minister je takoj odšel na kolodvor in se z zagrebškim brzovlakom odpeljal proti Beogradu.

Minister pravde o klerikalni kapitulaciji

Beograd, 14. julija. r. Minister pravde dr. Subotić je podal novinarjem povodom pakta prijateljstva med Koroščem in Veljo Vukičevićem naslednjo izjavo:

«Jaz to (blejski pakt) smatram kot velik in zgodovinski dogodek v urejevanju razmer v naši državi. Ta dogodek je po važnosti enak onemu, ko je Stepan Radić priznal državo. Značilno in važno je to, da se je g. Korošec odrekel avtonomiji in priznal, da je radikalna stranka hrbtenica bodoče politike v državi in da se ji zato priključuje. V naši državi se mora enkrat pomiriti pravoslavje s katolicizmom. Eno ne more biti proti drugemu.»

V Sremu štiri radikalne liste

Beograd, 14. julija. p. V zvezi z veliko razcepljenostjo med radikali v Vojvodini, posebno pa v novosadskem okrožju so se vršile danes v notranjem ministrstvu dalje konference novosadskih radikalov z gospodom Vukičevićem in ministrom Stankovićem. Vsi poskusi, da bi te spore izgladili, so ostali brezuspešni. *Med radikali vlada tako velika razcepljenost, da bodo imeli v Sremu kar štiri radikalske kandidatne liste.*

Mnogo preglavic dela g. Vukičeviću tudi spor v Subotici, kjer je tamošnja organizacija kandidirala predsednika finančnega odbora dr. Radonjića, dočim je vlada postavila ministra pravde dr. Subotića za svojega kandidata.

Volilni kompromisi z Madžari

Beograd, 14. julija. p. Izvršni odbor demokratske stranke je na svoji današnji seji odobril sporazum oblastne organizacije v Somboru s tamošnjo organizacijo madžarske stranke. Zanimivo je, da bodo nastopili demokratje skupno z Madžari v somborskem, vladni radikali pa v subotiškem volilnem okrožju.

Zopetne aretacije komunistov

Sušak, 14. julija. n. Na naredbo komandanta žandarmerije je bilo aretiranih danes v Sušaku, Bakru in Kraljevici več komunistov, ki so obdolženi, da so vršili komunistično propagando v naši državi. Pri njih so našli razne komunistične brošure in veliko zalogo korespondence z Moskvo. Napovedanih je še več aretacij.

Anglija brani svoje predloge za razorožitev na morju

Na včerajšnji plenarni seji ženevske konference je šef angleške delegacije obširno utemeljeval upravičenost angleških predlogov

Ženeva, 14. julija. (lo.) Na današnji popoldanski plenarni seji pomorske razorožitvene konference je Bridgeman povdarjal, da se je pokazalo v raznih razpravah veliko dobre volje za določitev splošnega gradbenega programa in omejitve pomorskega oboroževanja.

Bridgeman je nato omenil, da je bil prisiljen zahtevati sklicanje plenarne konference, ker je bila atmosfera konference prenasičena z raznimi nesporazumi in nerazumevanjem angleških razorožitvenih predlogov v krogih izven konference. Bridgeman je zatrdil, da niso delegati konference navzlic vsemu izgubili medsebojnega spoštovanja in da so vedno kazali najboljšo voljo za sporazum.

«Mi,» je nadaljeval Bridgeman, «ne najdemo nobenega povoda, da bi obupali nad uspehom konference. Tekom zadnjih treh tednov je odbor strokovnjakov razčistil mnogo spornih vprašanj in pripravil tla za sporazum glede rušilcev, podmornic in klasifikacije nebojnih ladij. Istotako je odbor sklenil, da se prične razprava o velikih bojnih ladjah in je bil dosežen v tem vprašanju velik napredek. Glede križark skuša Anglija omejiti napadalno silo te vrste bojnih ladij in določiti maksimum tonaže in oborožitve križark. Ta maksimum ni višji od dosedanjega in je v mnogih primerih celo nižji. Skupna tonaža bi bila pri določitvi razorožitve dobra, toda najprej je treba vedeti, kaj predstavlja ta količina. Vsa razorožitev bi bila v tem slučaju iluzorna, ako bi se preje ne določil maksimum velikosti vsake vrste bojnih ladij in oborožitve. Konferenca naj pomisli, da ima pripravljati materijal za razorožitveno konferenco Društva narodov, katere se bodo udeležile tudi druge države. Ako se način razorožitve ne določi preje, ne bo nobena država vedela, kaj naj zahteva in kaj naj razoroži. V slučaju sprejetja angleških predlogov bo razorožitev in napadalna sila bojnih ladij definitivno določena že za pozneje. Stroški za gradnjo velikih bojnih ladij bi se zmanjšali za milijon funtov, in križark za pol milijona.»

Nato se je Bridgeman bavil z vprašanjem križark in izjavil, da so angleški delegati predlagali, naj se razmerje za velike bojne ladje, sklenjeno na washingtonski konferenci, raztegne tudi na križarke, oborožene s topovi od osem palcev. Anglija ni nikdar odrekala Ameriki in Japonski pravice do gradnje majhnih križark v tisti meri, kalikor jih potrebuje Anglija za svojo obrambo. Anglija je hotela edinole zmanjšati njih napadalno silo in jih premeniti v obrambno orožje. Anglija skuša določiti čim manjšo tonažo, v kolikor ta odgovarja njenim potrebam. Čim večje velikosti so križarke, katere zahtevajo druge države, tem težje je Angliji znižati skupno tonažo potrebnih križark. Velike križarke s topovi od 8 palcev predstavljajo neprimerno večjo napadalno silo od križark s 6 palčnimi topovi. Ti predlogi bi spravili Anglijo, ako bi jih sprejela, v inferijornost napram drugim državam. Ravno tako bi potem stroški za razoroževanje neprimerno narasli in ozačili napadalno silo sedanjih bojnih brodovij.

Na ta način bi razorožitvena konferenca dosegla ravno nasprotno, kar ima v programu.

«Nas,» je nadaljeval Bridgeman, «pariteta z Ameriko ne vznemirja. Niti nismo proti japonskim zahtevam. Mi sami smo na podlagi bridkih izkušenj zadnje vojne spoznali, kako velikega pomena je vojno brodovje za obrambo naših komunikacij. S sprejetjem angleškega razorožitvenega načrta bi trije veliki narodi na svetu nudili vzgled v omejitvi napadalnih bojnih ladij in bi onemogočili tekmovanje v oboroževanju na morju. Davkoplačevalcem bi bili na ta način prihranjeni težki milijoni. Ako ni mogoče, je nadaljeval Bridgeman, doseči sporazuma glede križark na tej podlagi, naj se išče druga rešitev.

Pred nekaj dnevi je bilo predlagano, naj se to vprašanje vključi v splošni gradbeni program. Bil bi maksimalen gradbeni program za vsako državo in bi se lahko znižal. Na ta način bi se videlo, koliko vsaka država potrebuje in koliko bi smela zgraditi do časa, ko bi sledila revizija washingtonskega dogovora. Omejitev oboroževanja bi bila na ta način preciznejše določena, kot je bil to slučaj na washingtonski konferenci in bi se približala zelo angleškim predlogom.

Bridgeman je končno izjavil, da ga veseli ugotoviti, da je razprava o tem načrtu pokazala veliko razumevanja s strani delegacij in je izrazil upanje, da bo konferenca pred svojim drugim sestankom dosegla na tej podlagi sporazum.

Novozelandski delegat lord Jellicoe je povdaril, da štejejo angleška komunikacijska pota 80.000 milj, na katerih plove povprečno za 9,500.000 ton angleških trgovinskih ladij. Anglija potrebuje za obrambo 70 križark, od katerih bi bilo 45 določenih za direktno obrambo angleške trgovine, druge križarke bi morale biti za rezervo. Anglija ne more zmanjšati svojih zahtev, ker je minula vojna dokazala, kako velikansko škodo povzroči lahko brodovju maloštevilen sovražnik.

Washington, 14. julija. d. Predsednik Coolidge se intenzivno zanima za potek ženevske razorožitvene konference in še vedno upa, da bo rodila zaželjene uspehe. Izgleda, da je ameriško mornariško ministrstvo pripravljeno sprejeti kompromisni predlog Velike Britanije, da na ta način prepreči brezuspešni razid konference. Nasprotno pa poročajo iz Tokia, da bodo Japonci raje zapustili konferenco, nego bi sprejeli kakršnekoli predloge, ki značijo v svojem bistvu povišanje oboroževanja.

Pred rekonstrukcijo čsl. vlade

Praga, 14. julija. d. Nacijonalni demokratje so na svoji včerajšnji konferenci sklenili, da stopijo v vlado. Že ob priliki sestave češko - nemške vlade meseca oktobra lanskega leta jim je bilo ponudeno trgovinsko ministrstvo, ki pa so ga z ozirom na fašistično krilo svoje stranke odklonili, ker niso hoteli sedeti v vladi skupno z Nemci. Sedaj so to svoje stališče revidirali in bodo brzkone že v prihodnjih dneh imenovali svojega zastopnika v vladi. Kot najresnejši kandidat za mesto trgovinskega ministra, ki ga zavzema sedaj uradniški minister dr Peroutka, se imenuje višji deželni sodni svetnik dr. Matoušek.

Parlamentarne počitnice v Franciji

Pariz, 14. julija. (pa.) Senat je odobril ponoči s 345 glasovi zakonski načrt glede zvišanja uradniških plač. Obe zbornici sta nadalje odobrili zakonski načrt glede naturalizacije inozemcev in pooblastili vlado, da izrednim potom spremeni nekatere carine, da se omogoči naglo sklepanje trgovinskih pogodb. Nato je bilo zasedanje parlamenta zaključeno ob 1 uri 40, zasedanje senata pa ob 2 uri in 40 minut.

Primo de Rivera proti Društvu narodov

Madrid, 14. julija. d. Vladni organ «La Nacion» objavlja oklic za ustanovitev svetovne mirovne zveze, ki naj bi nadomestila Društvo narodov. Splošno se priznava, da je ta oklic sestavil sam Primo de Rivera. V oklicu se povdarja, da bi ta svetovna mirovna zveza razpolagala z dvamilijonsko armado, ki bi jo sestavljali vojaki vseh držav, ki bi pristopile k tej zvezi. V okvirju te zveze naj bi se ustanovil tudi posebni mirovni tribunal, ki bi razsojal v vseh spornih vprašanjih.

Zanimiva konferenca v Angori

Carigrad, 14. julija. d. Po angleških poročilih iz Angore, je imel zunanji minister daljšo konferenco z italijanskim poslanikom. Ta konferenca je vzbudila v političnih krogih veliko pozornost. V diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da se je na tej konferenci razpravljalo o možnosti sklenitve turško - italijanske obrambne pogodbe.

Pred novimi zmedami v Grčiji?

Atene, 14. julija. d. V zvezi z nameravanim begom bivšega diktatorja Pangalosa je bilo zadnje dni aretiranih veliko število njegovih bivših pristašev. Med aretiranci je največ aktivnih oficirjev, ki so osumljeni, da so vzdrževali zveze s Pangalosovo okolico. Vlada je izdala komuniké, glasom katerega so oblasti prišle na sled široko razpredeni zaroti, ki je hotela izzvati revolucijo. Ta zarota je bila razširjena tudi med mornariškimi oficirji, ki so bili doslej na glasu kot najbolj zvesti pristaši Venizelosa. Vlada je podvzela najostrejše mere, da ta pokret v kali zaduši. Vojaštvo in mornarica sta v strogi pripravljenosti.

Nemčija in Belgija

Berlin, 14. julija. (bc.) V vladnih krogih je izzvalo posebno zadovoljstvo dejstvo, da se Vandervelde v svojem govoru ni priključil obdolžitvam belgijskega vojnega ministra na račun Nemčije. Tudi belgijski tisk sedaj zahteva objavo vsega materijala, na katerega se opirajo navedbe vojnega ministra glede oboroževanja Nemčije. V vladnih krogih vlada prepričanje, da bo objava tega materijala razpršila vse sumnje in dokazala nevzdržnost trditev belgijskega vojnega ministra. Kakor se izve, je izročila belgijska vlada danes popoldne nemškemu poslaniku v Bruslju odgovor belgijskega vojnega ministra na zadnjo nemško protestno noto.

Kritika sovjetske zunanje politike

Mnogi zahtevajo pri nas tako orijentacijo v vnanji politiki, ki bi kazala slovansko smer, to je gojila predvsem prijateljstvo s slovanskimi državami. Ker je med temi sovjetska Rusija, želijo čim prej in čim tesnejših odnošajev z moskovsko vlado.

Ni sedaj primeren čas, razpravljati o možnosti take politike niti o koristi ter opasnosti, ki bi bile njene posledice. Opozoriti pa je vendarle na eno, kar je za razbistritev pojmov med nami zelo potrebno.

Tisti, ki zahtevajo, da se postavimo na sovjetsko stran n. pr. v borbah, ki jih ima sovjetska Rusija z Veliko Britanijo ali v stremljenjih, ki jih je uveljavila v notranjih borbah na Kitajskem, zahtevajo ali vsaj pričakujejo hkrati, da odobrava prijatelj ruske, oziroma slovanske orijentacije vse korake sovjetske diplomacije in hvali svakršno, oziroma vsakokratno taktiko sovjetske Rusije napram njenim nasprotnikom. Zagovornikom slovanske smeri kar ne sodi v račun kriticizem v tem oziru; kritika ruske politike pomeni zanje toliko kot nasprotstvo do Moskve in zelo radi očitajo nedoslednost, ki je zanje izražena v slehernem pomisleku napram faktičnim zaokretom vnanje ali notranje politike sodobne Rusije.

Kako pravilno in kako edino smiselno je kritično spremljanje svetovnega uveljavljanja sovjetske Rusije, so pokazali znova najnovejši dogodki. V Rusiji se je zopet enkrat poostrilo nasprotje med vlado, ki ji daje smer in značaj znani Gruzin Stalin, in med opozicijo, ki sta ji na čelu Trocki in Zinovjev. Razdor je šel že tako daleč, da je predsedstvo centralne kontrolne komisije zahtevalo izključitev obeh imenovanih voditeljev opozicije iz centralnega komiteja stranke.

Nasprotstva med obema skupinama ruske komunistične stranke so znana. Pokažejo se vedno znova, izbruhnejo pri sleherni priliki in v zadnjem času jih je največkrat sprožil ravno Trocki s svojo brezobzirno kritiko. Trocki je trenutno sicer faktično v neugodnejšem položaju, ker razpolaga proti njemu večina z vsem strankinim in državnim aparatom. Toda taktično ali morda točneje teoretično je Trocki na boljšem. Zakaj on kritizira politiko vlade, in ker ta ne vodi vedno do uspehov, imajo njegovi nastopi obilo gradiva. Izrabljajoč neuspehe, oziroma pogreške vladne večine napravlja na publiko vtis, da je on modrejši in doslednejši teoretik in boljši politik.

Zadnji čas je zajemal Trocki zelo dobro gradivo iz dveh velikih neuspehov, ki jih je doživela sovjetska Rusija. Prvi je poraz komunistične smeri na Kitajskem. Tu je Stalinova vlada podpirala kantonsko nacijonalistično revolucijo, ne da bi se opirala na posebno izrazito komunistično stranko, marveč je porabljala za prevratne načrte in protiangleško uveljavljenje radikalnomeščansko stranko Kuomintang. Upala je, da se bo na osnovi zmage te stranke dala ustvariti baza za prave komunistične načrte.

Načrt se je, kakor znano, popolnoma ponesrečil in nihče ne utaji, da je sovjetska Rusija v Kini doživela popoln poraz. Trocki je že od početka nastopal proti taki taktiki in zahteval, da se komunizem na Kitajskem opira samo na izrazite svoje ljudi, da organizira bojne edinice, ki naj zrevolucijonirajo delavca in kmeta in jih pripravita za boj zoper domačo in tujo buržoazijo. In danes, ko se dvigajo v Rusiji demonstracije spričo zmagovitega prodiranja kantonskih nacijonalistov v ogorčenje in protestno propagando zoper izdajalske Kantonce, h katerim je prestopil celo sam prvi protežiranec general Fengjuhsiang, triumfira Trocki.

Drug primer slične vrste je sodelovanje z angleško delavsko stranko o priliki velikega angleškega štrajka. Tudi tu je zahteval Trocki radikalnejšo in samostojno komunistično taktiko in tudi to pot se je pokazalo, da vlada ni vodila uspešne politike. Triumf pa je doživela Trockega kritika sedaj, ko je vodstvo iste angleške delavske stranke protestiralo pri sovjetski vladi radi zastraševalnih justifikacij, vršečih se nad opozicijonalnimi aretiranci. Korak angleške delavske stranke je povzročil v Rusiji ogromno ogorčenje; zopet pa se je pokazalo, da je imel prav Trocki, ki je odklanjal vsakršno sodelovanje z angleškimi «socijalpatrioti».

Če celo boljševiki sami kritično ocenjujejo svoje vodje in njihovo politiko, je taka pot tem pravilnejša za vnanje opazovalce sovjetske Rusije, pa naj so to njeni nasprotniki ali prijatelji. Samo potom kritike je mogoče priti do pravilnega presojanja položaja in samo po tej poti se more pravilno ocenjevati vrednost sedanjih in bodočih prijateljev ter zaveznikov.

Vrangel ne sme v Bolgarijo

Sofija, 14. julija. s. General Vrangel je nedavno naprosil bolgarsko vlado, naj se mu dovoli potovanje v Bolgarijo. Vlada je njegovo prošnjo odbila.

Nikolaj Nikolajevič resno obolel

Pariz, 14. julija. (be.) Bivši vrhovni poveljnik ruske armade Nikolaj Nikolajevič je resno obolel.

Justifikacija Družilovskega

Moskva, 14. julija. s. Predsedstvo osrednjega izvrševalnega odbora sovjetske unije je odbilo prošnjo Družilovskega za pomilostitev. Sodba je bila že izvršena.

Blejski pakt in politična morala

Ostra kritika in zanimive reminiscence Svetozarja Pribičevića na njegovih zadnjih shodih

Včerajšnja beograjska »Politika« objavlja iz govorov Svetozarja Pribičevića na zadnjih shodih v Liki in Dalmaciji zanimive izjave o prijateljskem paktu med gg. Vukićevićem in dr. Korošcem. Vodja SDS je po poročilu »Politike« izjavil med drugim:

Predsednik vlade že sedaj čuti, da bo navzlic pritisku oblasti pri volitvah potolčen in zato že naprej sklepa zvezo s slovenskimi klerikalci, da bi njegova skupina po volitvah imela vendarle premoč. Samo to je fatalno, da bo njegova skupina po volitvah tako majhna, da mu g. Korošec s svojimi 15 mandati ne bo mogel ničesar pomagati. Pred dvema mesecema je g. Vukičević povabil odličnega mojega osebnega prijatelja iz Ljubljane k sebi v Beograd in mu ponudil, da se ustvari blok vseh naprednih elementov v Sloveniji proti stranki dr. Korošca. Po dveh mesecih isti Vukičević sklepa zvezo s stranko g. Korošca ali kakor on to pravi »pakt prijateljstva«, proti naprednim elementom v Sloveniji. Večje politične breznačelnosti v Beogradu dosedaj gotovo nihče ni pokazal.

Stranka g. Korošca je ona stranka v Sloveniji, ki je po uboju nadvojvode Ferdinanda zahtevala vojno proti Srbiji in ki je izdala parolo: »Srbe na vrbe!« In s tako stranko dela predsednik vlade zvezo proti naprednim in svobodoumnim elementom v Sloveniji, ki so radi svoje ljubezni do Srbov in Beograda, radi svoje propagande za nacionalno edinstvo pod žezlom Karagjorgjevićev bili preganjani in metani v ječe. To izgleda, kakor da smatra Beograd za dogmo svoje politike, da je treba kaznovati one, ki so bili zanj, nagraditi pa one, ki so nanj metali blato. Taka politika je, kakor da je naročena od naših neprijateljev, da se ubije ugled Beograda ravno v onem delu našega naroda, ki je bil pripravljen, da gre v ogenj in vodo z Beogradom.

Toda ne samo, da g. Vukičević dela zvezo z g. Korošcem. On se razgovarja tudi z Nemci in Madžari. Ako bi pokojni veliki voditelj Srbov Svetozar Miletić vstal iz groba in videl, da se predsednik vlade iz onega Beograda, radi katerega je on bil v ječi, pogaja z Madžari in ustvarja blok proti nacijonalnim elementom v Vojvodini, bi se gotovo takoj vrnil nazaj v grb.

Nikdar se ni politična oblast tako vmešavala v imenovanje kandidatov, kakor se to danes dela v naši kraljevini. To se niti v Avstriji ni nikdar godilo. Ako vlada takoj — bil bi pa že skrajni čas! — neha vplivati na volitve, bomo to lojalno konstatirali; ako pa bo nadaljevala s svojo taktiko, se bodo gotovo po volitvah vse skupine, ki bodo s svojo močjo in voljo naroda prišle v Narodno skupščino, zložile v tem, da se ta vlada stavi pod obtožbo. Oni, ki danes vladajo, bodo vladali samo do 11. septembra. Zdi se mi, da bomo ta dan ko se bodo vršile volitve, ko bo praznik glavoseka Janeza Krstnika, odsekalj glavo današnji vladi, in sicer s takim udarcem, da je niti gospod Korošec ne bo mogel rešiti.«

Uspešne intervencije poslanca Zebota . . .

Zopet enkrat na laž postavljeni «Slovenec». — Posl. Žebot se ponaša in snubi železničarje z uspehi, ki jih je doseglo Udruženje jugoslov. nar. železničarjev

Dne 6. julija 1927 je objavil »Slovenec« pod debelo tiskanim naslovom »Krivice železničarjem se bodo popravile! Uspešne intervencije posl. Žebota« iz Beograda datirano brzojavko, ki slove:

»Beograd, 5. julija. (Izv.) V imenu Jugoslovanskega kluba je posl. Žebot včeraj in danes interveniral v železniškem ministrstvu in zahteval, da se popravijo krivice, ki so se prizadejale železničarjem in njihovim družinam. Glede legitimacij in režijskih kart je zadeva začasno urejena. Listine za vozne ugodnosti se morajo prizadetim vrniti.«

Neinformirana klerikalna javnost je tej brzojavki seve brez drugega verjela. Saj je vendar nemogoče, da bi »Slovenec« tako drzno lagal in da bi posl. Žebot iz Beograda brzojavno poročal o uspehih, ki niso njegovi, marveč uspehi neklerikalne železniške organizacije. Ker pa nobena stvar ni tako skrita, da bi ne postala očita, je tudi ta stvar prišla na dan. Prometni minister je namreč vprašanje legitimacij in režijskih kart že 23. junija začasno in v delnem obsegu ugodno rešil in sicer na intervencijo Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev. Ta odlok prometnega ministrstva se glasi:

Ministrstvo za promet
št. 14233/27 od 29. junija 1927

Vsem ustanovam ministrstva za promet!

Na prošnjo Centralnega odbora Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev — Beograd št 269 od 17. junija 1927 blagovolil je gospod minister za promet s svojim odlokom MS št. 14233 od 23. junija 1927 rešiti, da se člen 57 Uputstev za izdajanje režijskih kart izmenja tako-le:

1. Da zakonita žena in zakonski otroci stalnih delavcev uživalo poleg trikratne brezplačne vožnje na leto tudi štirikrat na mesec vozno ugodnost po režijski ceni na podlagi listnih ličnih legitimacij.

Radi uživanja te ugodnosti morajo imeti družinski člani stalnih delavcev poseben list, v katerem je označenih 12 mesecev. Vsak mesec je razdeljen na 4 rubrike, a vsaka rubrika na 2 dela, za odhod in povratek. Ob kupovanju režijske karte pritisne postajna blagajna na odnosno mesto moker postajni žig z datumom. Sprevodniki v vlakih imajo dolžnost o priliki pregledovanja kart dotično rubriko preščipniti.

Ti listi morajo nositi faksimile oblastnega direktorja, dalje morajo biti opremljeni s suhim žigom, morajo imeti datum izdaje in lastnoročen podpis lastnika.

2. Družinski člani zgoraj navedenih delavcev, ki stanujejo izven mesta stalnega zaposlenja delavca, največ do 25 km od mesta zaposlenja, imajo za to relacijo neomejeno pravo uporabe ugodnosti po režijski ceni; in

3. starešine delavcev morajo najstrožje paziti, da se te vozne ugodnosti po režijski ceni ne uporabljajo v trgovske svrhe.

Prednje se dostavlja v znanje in nadaljnje uradovanje.

Po naredbi ministra za promet
načelnik splošnega odelenja
Ž. Čuplć, s. r.

Ni še popoln uspeh, ki ga je dosegla najmočnejša in najagilnejša stanovska organizacija naših železničarjev, ali uspeh je le in to še lep uspeh! Klerikalci, pod katerih zaščito so bili železničarji oropani svojih starih pravic, nimajo prav nobene zasluge na tem, da se je storjena krivica deloma popravila. Kljub temu špekulira »Slovenec« na neinformiranost in naivnost svojih čitateljev in trobenta o »uspešni intervenciji poslanca Žebota«, ki se je potrudil v prometno ministrstvo šele cel teden kasneje, ko je bila že izdana vsaj deloma povoljna rešitev na res uspešno intervencijo UJNŽB.

Prepuščamo javnosti, da si ustvari sodbo o takih metodah klerikalnega časopisja in o pavovem peru g. poslanca Žebota.

Politične beležke

Odgovor g. Puclju

Že zadnjič sem izjavil, da me ni volja, tratiti čas s polemikami z g. Pucljem. Njegov odgovor v «Kmetskem listu» je bolj dovtip, kakor poskus resnega zagovora. Jaz moram na tem mestu le še enkrat pribiti, zakaj sem se javil v javnosti: le za to, ker me je g. Pucelj v «Kmetskem listu» po razbitju pogajanj s SKS dal osebno napasti in ker je tam priznal, da se je SKS pogajala z nami le z namenom, da se mene «umakne», kakor se izraža g. Pucelj. Ta trditev, ki sama po sebi priznava zli namen SKS od početka razgovorov, me je revoltirala in sem zato pokazal na del predhodnih razgovorov z g. Pucljem, ki so vseskoz obetali ravno nasprotno od tega, kar je nazadnje g. Pucelj zaobrnil. Nič me ni sram priznati, da sem besedi in obetanjem g. Puclja verjel in da sem bil prevaran. G. Pucelj je na ta «uspeh» lahko ponosen, a moja vest je mirna. — **Dr. Žerjav.**

Spori v Davidovićevi stranki

Kakor se vsak dan znova in vedno bolj jasno kaže, so notranje intrige zagrabile tudi Davidovićevo demokratsko stranko. Povsod so na delu tajni vplivi, ki skušajo odstraniti od kandidatur prijatelje g. Davidovića. Razdor se kaže v celi vrsti okrožij, posebno ostro pa se je pojavil v Novem Sadu, vendar pa je podoba, da se bo intriga tukaj ponesrečila. Hud boj je tudi proti g. Voji Veljkoviću, ki je sicer oficijelni kandidat demokratov v Podrinju, a dobi demokratskega protikandidata izmed najkrepkejših demokratskih veljakov Podrinja. Tudi g. Rafajlović dobi demokratskega protikandidata.

Medtem se bolj in bolj grupirata v demokratskem klubu dve skupini, kojih prva stoji pod vodstvom g. Davidovića, druga pa pod vodstvom gg. Marinkovića in Šumenkovića. V vladnih krogih že sami priznavajo, da po volitvah ni več računati na sodelovanje g. Davidovića, zato pa iščejo že sedaj nadomestila ter podpirajo Nemce, Madžare, SLS in dr. Nikića. Gotovo pa je, da delajo račun brez krčmarja, ker se proti bloku reakcije resno pripravlja blok parlamentarizma in demokracije.

Kandidatura SDS v Beogradu

Beograd, 14. julija. p. Za nosilca kandidature liste SDS v Beogradu je postavljen poslanec Srdjan Budisavljević.

Kongres JMO

Sarajevo, 14. julija. n. Danes je pričel centralni odbor Jugoslov. muslimanske organizacije svoja posvetovanja. O političnem položaju je obširno poročal minister dr. Spaho. Jutri se vrši konferenca oblastnih poslancev, na kateri se bodo določile tudi sreske kandidature, pojutrišnjem pa prične zasedanje letnega kongresa JMO.

Grozna vročina v Newyorku

Newyork, 14. julija. s. Tu in v drugih mestih ob obali je bil včeraj najbolj vroč dan tega leta. Temperatura je bila od 32 do 38 stopinj. V Newyorku je umrlo za solnčarico osem oseb, v Filadelfiji sedem, v več drugih mestih pa po ena ali dve osebi. Mnogo trgovin je bilo popoldne zaprtih, da so dale svojim nameščencem priliko za oddih. Požarne brambe so odprle svoje cevi po cestah, da so se mogli otroci ohladiti v sveži vodi. Več tisoč oseb je spalo na obali.

Newyork, 14. julija. (be.) Včeraj je umrlo na solnčarici 14 oseb. Temperatura je dosegla 91 stopinj Fahrenhaita.

Pred novimi volitvami tudi na Poljskem

Nenaden zaključek sejma in senata.

Varšava, 14. julija. d. Izredno zasedanje senata in sejma je bilo z dekretom predsednika republike nenadno in povsem nepričakovano zaključeno. Ko je senat na svoji popoldanski seji sprejel predlog glede priznanja podpore vojaškim obveznikom — družinskim očetom, ki so pozvani na orožne vaje in je baš hotel pričeti razpravo o uvedbi pravice sejma, da lahko sam sklepa svoj razpust, se je nenadoma oglasil k besedi notranji minister in prečital dekret o zaključku zasedanja. Seja je bila nato med viharnim protestom senatorjev zaključena. Takoj po seji so začeli zbirati podpise za prošnjo, v kateri nameravajo zahtevati zopetno sklicanje k izrednemu zasedanju. Skoraj istočasno je sprejel tudi predsednik sejma dekret o zaključku zasedanja. V političnih krogih je ta dogodek vzbudil veliko senzacijo, vendar pa se naglaša, da ta odlok vlade še ne znači razpusta sejma in senata. Vsekakor pa je pričakovati, da se bo to v najkrajšem času zgodilo in da se bodo volitve vršile brzkone še tekom letošnje jeseni.

Zboljšanje nemško-poljskega razmerja

Berlin, 14. julija. d. Pred par dnevi je prispel semkaj nemški poslanik v Varšavi dr. Rauscher. Njegov prihod je v zvezi s pogajanji glede naseljevanja Nemcev na Poljskem. Poljska vlada je doslej dosledno odklanjala tozadevne nemške zahteve. Kakor pa sedaj zatrjujejo v poučenih krogih, je opažati na obeh straneh precejšnjo popustljivost, tako da je računati v najkrajšem času z rešitvijo tega vprašanja. V kratkem se bodo obnovila tudi trgovinska pogajanja.

Angleško-ruski trgovinski odnošaji

London, 14. julija. d. Zakladni minister Churchill se je zelo optimistično izjavil o industrijskem in finančnem položaju Anglije. V zvezi s tem se je dotaknil tudi preloma odnošajev s sovjetsko Rusijo in naglasil, da angleška vlada nima ničesar proti legitimnim trgovinskim poslom z Rusijo. Z odvzemom trgovinskih privilegijev je stopila sovjetska Rusija za Anglijo v vrsto drugih držav, ki so napram Angliji v enakem razmerju kakor angleški dominijoni.

Vedno večji teror v Rusiji

Varšava, 14. julija. s. V Minsku je bila izdana naredba, po kateri se bodo vsi oni, ki so bili od leta 1920. do 1. januarja 1925 kdaj v ječi, zopet aretirani. Ta naredba je izzvala velikansko paniko. Na ozemlju Bele Rusije ni nič manj kot 17.000 takih oseb. Dosedaj pa je bilo aretiranih le nekaj sto oseb, ker so ječe prenapolnjene. Iz strahu pred aretacijo se je z dimamitno patrono usmrtil neki inženjer. Mnogo oseb je poskusilo pobegniti v inozemstvo.

Amnestija v Franciji

Pariz, 14. julija. s. Ob priliki današnjega narodnega praznika je predsednik republike na predlog vojnega ministra 491 osebam, ki so bile od vojnega sodišča obsojene, deloma zmanjšal, deloma pa odpustil kazen.

Veličasten pogreb umorjenega irskega ministra

London, 14. julija. d. Včeraj je bil z velikimi častmi pokopan v Dublinu umorjeni irski minister O' Higins. Pogreba se je udeležilo 200 duhovnikov, svečane obrede pa je opravil dublinski nadškof, ki je imel tudi mašo v sloviti Andrevski cerkvi. Na ulicah je tvorilo špalir nad pol milijona ljudi. Tudi v Londonu se je vršila maša zadušnica, kateri so prisostvovali vsi člani angleške vlade.

Priprave za mednarodni kongres mest

Bern, 14. julija. (be.) Od 16. do 18. julija se vrši tu mednarodna konferenca mest, na kateri bo zastopanih po dosedanjih prijavah 28 držav. Konferenca se bo bavila predvsem s pripravami za mednarodni kongres mest, ki se bo vršil prihodnje leto v Sevilli.

Angleško-nemški odnošaji

London, 14. julija. d. V spodnji zbornici je izjavil zrakoplovni minister na tozadevno vprašanje, da se je 14 nemških oficirjev iz lastne inicijative udeležilo parade angleškega zrakoplovstva.

Italijanske vojne priprave

Rim, 14. julija. (be.) Poskusi, ki jih je vršila mornarica, ki naj bi omogočili vodstvo torpedov iz letal, so se popolnoma posrečili. Izkazalo se je, da je mogoče voditi torpediranje s pomočjo letal.

Drama ljubosumja v Sarajevu

Sarajevo, 14. julija. n. Danes zvečer se je odigrala v stanovanju prof. Rentjela krvava drama. Ko so bili Rentjelovi ravno pri večerji, je planila v stanovanje soproga šefa inspekcije dela v Sarajevu, Velimira Atanaskovića, in z dolgim nožem napadla Rentjelovo služkinjo Vikico Uramovićevo. Zadala ji je 15 globokih in smrtno nevarnih ran v prsa in trebuh. Služkinja se je nezavestna zgrudila v mlaki krvi in so jo prepeljali v bolnico. Atanaskovićeva pa je bila aretirana. Pri zaslišanju je izpovedala, da se je maščevala nad Uramovićevo, ker je izvedela, da je imela intimne odnošaje z njenim možem, ko je bila še pri njih v službi. Rane Uramovićeve so tako nevarne, da zdravniki nimajo nobenega upanja, da bi ji rešili življenje.

Pred preobratom na Kitajskem?

London, 14. julija. d. «Chicago Tribune» poroča iz Pekinga, da pripravljajo hankovske čete napad na nankinško vlado, ki je zaradi finančnih težav pred polomom. Z ozirom na izredno težaven položaj je bil general Čangkajšek prisiljen, da umakne s šantunške meje vse čete razen nekaterih oddelkov napadalnih čet.

Šanghaj, 14. julija. (pa.) Po poročilih iz Pekinga se umika general Čangkajšek proti Pukovu, ker se boji napada iz Hankova. Brezžične vesti iz Kiukianga pravijo, da korakajo pod poveljstvom generala Čangfukueja močne čete proti Nankingu. V slučaju, da izbruhne konflikt med Hankovom in Nankingom, bo stališče generala Fengjusjanga velikega pomena za nadaljni razvoj situacije.

London, 14. julija. d. Po vesteh iz Pekinga je bila izpuščena žena bivšega sovjetskega sosvetovalca hankovske vlade Borodina, ki so jo Čangtsolinovi vojaki marca meseca skupno s tremi ruskimi kurirji aretirali na nekem ruskem parniku.

London, 14. julija. s. Pekinška vlada je izročila japonskemu poslaništvu noto, v kateri protestira, da so se v Šantung odposlale japonske čete. Nota zahteva, naj se takoj odpokličejo čete, ki so se izkrcale v Tsingtauu.

Rumunski parlament

Bukarešta, 14. julija. d. V nedeljo dne 17. t. m. se sestane novoizvoljeni parlament. Zasedanje bo otvorjeno s krajšo kraljevo poslanico. Takoj nato se bo vršila debata o odgovoru na to poslanico. Zasedanje parlamenta bo zelo kratko in bo trajalo največ 10 dni. Na tem zasedanju bo sprejet samo zakon, s katerim se priznava direkciji državnih železnic prejšnja avtonomija. Finančno ministrstvo pripravlja celo vrsto zakonov, s katerimi hočejo razveljaviti vse zakone, izdane za časa Avarescovega kabineta. V jeseni pa bo predložena zbornici nova carinska tarifa.

Madžarska diplomacija

Budimpešta, 14. julija. d. Kakor poročajo listi, je pričakovati v najkrajšem času važne izpremembe v diplomatski službi. Namesto pariškega poslanika, kjer je sedaj baron Keranyi, bo najbrže imenovan sedanji varšavski poslanik Velicska ali pa bukareški poslanik baron Vilanyi. Te spremembe se tolmačijo v političnih krogih kot znak nove aktivnosti na zunanjem političnem polju.

Spopad med italijanskimi komunisti in bojevniki na francoskem ozemlju

Rim, 14. julija. s. «Popolo d' Italia» poroča o resnem incidentu, ki se je dogodil pred nekoliko dnevi v Saulnesu ob luksemburški meji v Franciji. Italijanski komunisti so preprečili slavnost italijanskih bojevnikov. Komunisti so s palicami in puškami napadli bojevnike. Pri tem je dobil več udarcev tudi italijanski konzularni agent. Kakor poroča list, se je dogodil ta incident, kljub opozorilu italijanskega konzularnega agenta, ki je obvestil francoske oblasti o možnosti demonstracij. Italijanski komunisti so brez ovire pobegnili na luksemburško ozemlje.

Preiskave pri protifašistih v Newyorku

Rim, 14. julija. s. «Popolo d' Italia» poroča iz Newyorka, da je tamošnja policija v prostorih protifašističnih listov «Nuovo Mondo» in «Martello» izvršila hišne preiskave ter da je našla mnogo orožja. Aretiranih je bilo več oseb. Vodja protifašistov, bivši socijalistični poslanec Vacira in več drugih oseb je pobegnilo.

Konec španskih operacij v Maroku

Madrid, 14. julija. d. S tetuanske fronte se je vrnil bivši vrhovni poveljnik španskih čet v Maroku general Sanjuro. V Madridu je bil prirejen svečan sprejem. V posebnem proglasu se naglaša, da je vojna v Maroku končana in da je španski Maroko definitivno razorožen.

Iz letalskega sveta

Pariz, 14. julija. d. Kakor poročajo iz Londona, se vrše zadnje priprave za nameravani prekooceanski polet angleškega kapitana Courtneya. Start se bo vršil brzkone prihodnjo soboto v Londonu, če bo vreme količkaj ugodno. Kakor zatrjujejo, namerava 14 dni pozneje poleteti iz Londona v Newyork tudi angleški kapitan Hamilton. Njegov polet je bolj študijskega značaja in ga bo na prvi tretjini poleta spremljalo več letal. Namen njegovega poleta jep redvsem, da ugotovi možnost rednih prekooceanskih poletov.

Pariz, 14. julija. s. Francoski letalec Coston je izjavil, da bo v zadnjem tednu tega meseca poskušal leteti iz Pariza v Newyork.

Newyork, 14. julija. (be.) Amerika pripravlja Chamberlinu in Byrdu velikanski sprejem, ki bo prekosil Lindberghovega. Oba letalca sta na potu v Ameriko.

Rim, 14. julija. (be.) De Pinedo je imenovan za letalskega generala.

Nove poljske carine

Varšava, 14. julija. d. Pod predsedstvom trgovinskega ministra Kviatkovskega se je vršila konferenca zastopnikov gospodarskih krogov, na kateri se je razpravljalo o novih smernicah poljske trgovinske politike. Trgovinski minister je pri tej priliki najavil novo carinsko tarifo, ki bo predvsem prinesla znižanje carin na sirovine in najvažnejše življenske potrebščine. Blago, ki se izdeluje doma, bo podvrženo le zmerni zaščitni carini.

Berlin, 14. julija. (be.) Severnonemški Lloyd je sklenil uvesti direktne paroplovne zveze s Kanado med Halifaxom in Bremenom

Naši kraji in ljudje

Naše parobrodne družbe

«Dubrovačka Parobrodska Plovidba»

Izmed slovanskih držav ima naša kraljevina najugodnejše obrežje za razvoj pomorskega prometa. Zato je povsem naravno, da se pomorski promet na našem Jadranu od leta do leta krepkeje razvija in je že danes skoraj živahnejši, kakor je bil pod Avstro-Ogrsko. In kar je glavno: ta promet je malodane izključno v naših rokah. V glavnem skrbita za ta promet dve naši parobrodni družbi — »Jadranska« in »Dubrovačka«. Pred kratkim smo spregovorili o »Jadranski Plovidbi« na Sušaku, danes pa smatramo za potrebno, da predstavimo našim čitateljem še drugo družbo, na katere ramah sloni velik del pomorskega prometa na naši obali, — »Dubrovačko Parobrodsko Plovidbo«.

Ta družba je bila utemeljena leta 1879 z namenom, da vzdržuje reden promet vzdolž vzhodne obale Jadranskega morja. Podjetje je dobro uspevalo in je v kratkem času znatno pomnožilo svoje brodovje tako, da je lahko razširilo svoj delokrog po vseh glavnih pristaniščih na obeh obalah Jadranskega morja. L. 1909 je bilo to podjetje spremenjeno v delniško družbo, ki je dobila sedanje ime »Dubrovačka Parobrodska Plovidba«. Možem, ki so stali na čelu tega domačega podjetja, se je posrečilo zainteresirati predvsem domači kapital in sedaj lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je ta parobrodna družba popolnoma v domačih rokah, torej pristno domače podjetje. L. 1918 je družba znova znatno povečala svoj plovni park in se tako ojačila, da lahko z uspehom tekmuje s prvovrstnimi drugimi parobrodnimi podjetji ne samo v obalni, marveč tudi v prekomorski plovbi.

Prav izdatno je pomnožila svoje brodovje tudi še v zadnjem času. Nabavila si je 3 velike, najmoderneje opremljene parnike, ki tvorijo sedaj jedro naše, živahno se razvijajoče mlade trgovske mornarice. Najlepši izmed teh parnikov je brzovozni luksuzni parobrod za obalno plovbo »Kumanovo«. Največja parnika za prekomorsko plovbo pa sta parobroda: »Federiko Glavić«, ki obsega 10.000 ton, in »Nikola Pašić«, ki ima 8200 ton nosilnosti in je bil šele pred meseci izročen svojemu namenu. V novejšem času je družba renovirala parnik »Lovrjenac« in mu dala novo ime »Dubrovnik«. Ta parnik spada sedaj med najmoderneje urejene naše ladje in služi zgolj brzoveznemu potniškemu prometu na jadranski obali.

Družba vzdržuje ekspresne proge iz Dubrovnika oziroma iz Kotora s priključkom na brzovlake v Trstu, Bariju in Splitu. Od 1. maja 1925 pa vzdržuje dve progi tedensko s Trstom iz Dubrovnika in Kotora. Na tej progi vozi luksuzni brzovozni parnik »Kumanovo«, ki je opremljen z najmodernejšim komfortom in ima radio-telefon, kakor tudi posebne luksuzne kabine. Ta parnik se ustavlja v Splitu, v Makarski, na Hvaru, Korčuli in v Ercegnovem. Iz Trsta odhaja vsak petek ob 16. in prihaja v Split v soboto ob 8., v Dubrovnik ob 18.30, v Kotor pa v nedeljo ob 12.45.

Parobrod »Dubrovnik«, ki zaostaja za »Kumanovim« edino v tem, da je nekoliko manjši, vozi dvakrat na teden na progi Split-Dubrovnik, oziroma Kotor in se ustavlja na Hvaru, Korčuli in v Ercegnovem.

Drugi parniki skrbe za promet tedensko dvakrat na progi Dubrovnik-Bari in nazaj.

Družbino brodovje tvorijo te - le ladje: »Kumanovo« s 1500 tonami, »Dubrovnik« s 1000 tonami in »Petka« s 500 tonami (ti parniki so določeni izključno za potniški promet), tovornemu in potniškemu prometu pa služijo parobrodi: »Federiko Glavić« z 10.000 tonami, »Nikola Pašić« z 8.200 tonami, »Daksa« 7.500 ton, »Dubravka« 6.500, »Bosanka« 6.100, »Srgj« 6.200, »Srebreno« 5.800, »Dubac« 4.800, »Pracat« 3.500, »Lapad« 4.400 in »Napried« z 2.400 tonami. Ladji »Jakljan« s 500 in »Olipa« s 40 tonami sta pomožna broda.

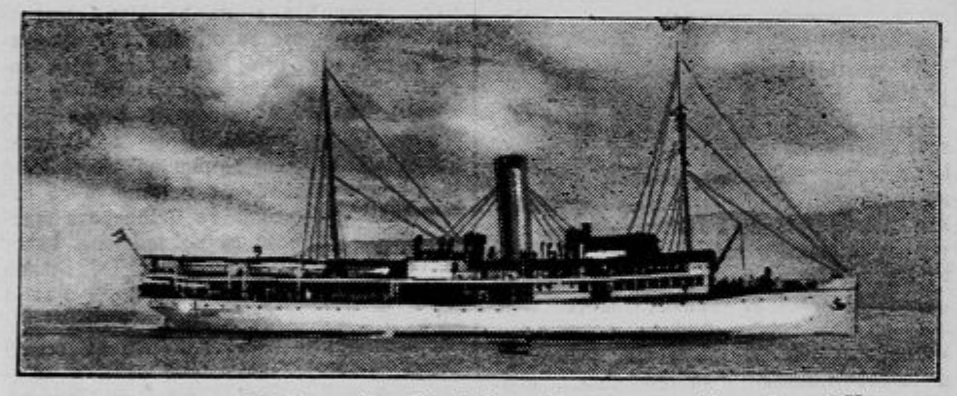

Brzovozni parnik «Dubrovačke Plovidbe» «**Kumanovo**», ki vozi med Kotorom in Trstom.

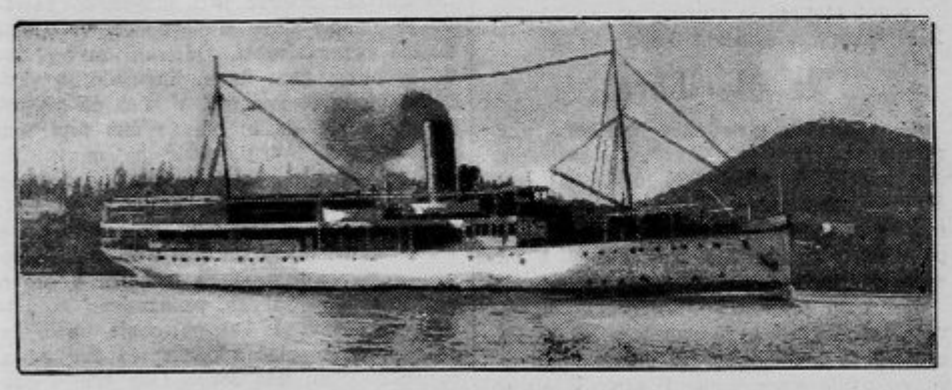

Brzovozni parnik «Dubrovačke Plovidbe» «**Dubrovnik**», ki vozi med Splitom in Kotorom.

Na čelu družbe stoje: Federiko Glavić, Tomo Glavić, kapitan Ivo Papi, dr. Stevan Račić in dr. Stevan Knežević. Sedež uprave je Dubrovnik.

Podjetje ima svoje agencije v vseh večjih svetovnih pristaniščih, generalno zastopstvo pa ima v Londonu tvrdka Baburizza & Comp.

Za jadranske proge vzdržuje družba svoje agencije v tehle krajih: v Splitu, Makarski, na Hvaru v Ercegnovem, Kotoru, Korčuli, Bariju, na Dunaju, v Budimpešti, Pragi, Münchenu, Leipzigu, Berlinu, Bonnu, Lvovu, Londonu, Newyorku in Trstu. V Trstu je družbin predstavnik Giovanni Jahnel, Corso Cavour XI. V Pragi zastopajo »Dubrovačko Plovidbo« »Dubrovnička Lazenska a Hotelova Akc. Společnost«, Češkoslovaški potovalni biro »Čedok« in knjigarnar Fenci, na Dunaju pa »Offizielles Turistisches Büro des Königreichs SHS« in »Oesterreichisches Verkehrsbureau«.

Za naše občinstvo je važno, ako povemo, da se dobivajo vozni listki za vožnjo na parnikih »Dubrovačke Plovidbe« v vseh pisarnah »Putnika« v Dubrovniku, Sarajevu, Splitu, Zagrebu, Beogradu, na Sušaku in tudi v **Ljubljani.**

Iz gori navedenih podatkov je razvidno, da se podjetja, ki imajo v rokah naš pomorski promet, prav krepko razvijajo. Da pa ta podjetja obvladajo ves promet na naši morski obali, za to naj skrbi naša javnost, predvsem pa naša vlada!

† Dr. Andrej Ferjančič

V svoji vili »Mirni dol« v idiličnem kraju Bleda ob šetališču kraljice Marije je včeraj zjutraj po daljšem bolehanju v odlični starosti 79. let zatisnil oči g. dr. Andrej Ferjančič. Njegovo ime je dobro znano čitateljem »Jutra«, ki so še pred mesecem čitali njegove spomine, napisane za prilogo »Življenje in svet«. V trajnem spominu ga ohrani starejša generacija iz onih dob, ko je odlični pokojnik vršil visoke funkcije in se udejstvoval v političnem življenju ter v narodnih in kulturnih društvih vselej na vidnem mestu.

Vse življenje pokojnika je nudilo vzor neumorne marljivosti, vestnosti in požrtvovalnosti. Kakor vsem našim odličnikom, je tudi njemu tekla zibelka pod kmečko streho. Rodil se je 30. oktobra 1848 na Slapu pri Vipavi. Dovršil je gimnazijo v Gorici in Ljubljani, nakar se je odpravil na Dunaj in l. 1875. promoviral za doktorja prava. Posvetil se je sodni stroki ter je služboval najprej na Dunaju, nato dolga leta v Novem mestu in Ptuju, kakor je to opisal za naše čitatelje. Končno je prišel v Ljubljano k deželnemu sodišču. Dolga leta je bil predsednik »Pravnika«. Obenem pa se je živo udejstvoval v javnem življenju. Že l. 1887 je bil izvoljen za državnega poslanca za kmetske občine notranjske, potem pa za gorenjska mesta na narodno naprednem programu. Bil je od l. 1898 do 1900 tudi podpredsednik parlamenta na Dunaju in si je v tem svojstvu znal pri vseh parlamentarnih klubih pridobiti velik ugled.

Ko se je umaknil iz službovanja in političnega delovanja, se je naselil na Bledu, kjer je s svojo delavnostjo v izredno veliki meri pripomogel za povzdigo tujskega prometa. Ne samo, da je spoznal slikovitost, zanimivost in zdravilnost Bleda, — s svojo izredno vztrajnostjo in ljubeznijo se je trudil, da spozna to tudi prebivalstvo, da uravna promet in omogoči prijetno bivanje gostom v tem rajskem kotu Slovenije. Četrt stoletja je bil predsednik in podpredsednik prometnega društva na Bledu, ki se mu je v priznanje zaslug oddolžilo s tem, da ga je lani izvolilo za častnega člana.

S pokojnim dr. Ferjančičem zopet polagamo v grob velikega narodnega delavca, ki si je z jekleno vztrajnostjo znal priboriti visoko pozicijo, obenem pa vedel izrabljati svoje sposobnosti za blagor svojih rojakov. Ne dvomimo, da bo njegov pogreb jutri popoldne lepa manifestacija pijetete in hvaležnosti vseh, ki vedo ceniti velike zasluge pokojnega dr. Ferjančiča.

Radi bede v Savo

Samomor 70letnega rudarja - staroupokojenca,

Zagorje, 14. julija

Pri Krškem so te dni potegnili iz Save 70 let starega rudarja staroupokojenca Gašperja Lavriča iz Zagorja. Stari Lavrič je bil že pred leti upokojen. Boj za vsakdanji obstanek pa ga je silil k temu, da je tudi kot upokojenec še vedno delal pri rudniku na separaciji. Lansko leto pa ga je zadel najtežji udarec. Prišla je redukcija in poleg drugih je izgubil zaslužek tudi revni Lavrič. Bil je prej vedno vesel in zabaven, a redukcija ga je duševno in telesno naravnost strla. Predstavljajte si samo:

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri velika premijera »Fox« - filma

Svet brez moških

(Edini mož na zemlji)

Briljantna igra tisočerih lepih žensk o glavnih predstavnicah ženske emancipacije, o modi in svobodni ljubezni . . . Pri vseh predstavah umetniški orkester!

KINO «LJUBLJANSKI DVOR». Telefon 2730.

od Bratovske skladnice je prejemal mesečno 6 Din — reci in piši šest dinarjev — pokojnino, a k temu draginjsko doklado od Pokrajinskega pokojninskega zavoda mesečno 150 Din.

Vsega skupaj torej celih 156 Din za 40letno delo pri TPD. Daleko premalo za življenje, a še manj skoro za smrt.

Popolnoma obupan je Lavrič večkrat govoril, da si bo končal bedno življenje. Dne 9. t. m. se je res odpravil iz svojega stanovanja in izginil iz Zagorja. Vsa poizvedovanja za njim so bila brezuspešna. Minulo sredo pa je prejela tukajšnja orožniška postaja iz Krškega poročilo, da so

potegnili iz Save utopljenca, ki je identičen z Gašperjem Lavričem,

kar so lahko ugotovili na podlagi njegove nakupovalne knjižice, ki jo je imel s seboj. Pretresljiva smrt starega delavca pač dovolj jasno slika obupni položaj staroupokojencev. Presega že vse meje brezobzirnosti in nehumanosti, da je revnim delavcem na stara leta prikrajšano življenje in da morajo prostovoljno v smrt, ker od nikoder ne morejo pričakovati rešitve.

† Andrej Brumen,

župan na Černem, ki ga je prejšnjo nedeljo z bajonetom brez povoda zabodel finančni pripravnik Milovan Kojić, o čemer smo podrobno poročali.

Žrtve zakotnih izseljevalnih agentov

Ljubljana, 14. julija

Letos spomladi so se pojavili v logaškem, kočevskem in črnomeljskem srezu sumljivi agentje, ki so vabili osebe, pripravljene k izselitvi v Ameriko, naj se obrnejo na izvežbanega glavnega agenta v Trstu, ki jih bo sigurno spravil v Zedinjene države. Lahkoverni ljudje so nasedli in plačali za vožnjo in intervencijo 400 do 500 dolarjev. Meseca aprila so pristojne politične in sodne oblasti prišle na sled brezvestnemu početju glavnega tržaškega agenta.

Oblasti so ugotovile, da je ta glavni tržaški agent Leon Štrukelj, rodom iz Št. Ruperta na Dolenjskem, ki se je po prevratu vrnil iz Amerike, izvršil v Ljubljani mnogo pustolovščin — goljufal je »Amerikance«, — prestal večmesečno ječo radi tatvine ter se končno naselil v Trstu, kjer je otvoril zakotno izseljeniško agenturo. Najel si je v omenjenih srezih zakotne agente — priganjače, ki so mu iskali žrtve na ta način, da so izseljencem svetovali, naj vzamejo potne liste samo za Italijo in naj mu pošljejo 500 dolarjev, nakar jih bo spravil v Severno Ameriko, ker jih bo iz Trsta brez težave spravil tja.

Takega Štruklievega agenta so končno oblasti izsledile v oseb L. M. iz Kočevske Reke, proti kateremu sedaj teče kazenska preiskava pri okrajnem sodišču v Kočevju. Ta agent je odpravil v Trst pet mladih deklet in štiri kmečke fante. Iz Trsta jih je Leon Štrukelj spravil proti plačilu 450 dolarjev na parnik z zagotovilom, da srečno pridejo v Severno Ameriko. V resnici so te žrtve prišle le do otoka Kube, kjer so jih brez usmiljenja izkrcali in jih prepustili usodi. Dvema od teh žrtev, Ivanu Springerju in Josipu Hutterju iz Novih Laz pri Kočevju, se je po težkih bojih in naporih posrečilo, da sta se vrnila v staro domovino in meseca aprila prijavila oblastim goljufijo.

Na navedeni način v daljno tujino zvabljena dekleta se nahajajo po poročilih iz Amerike, odnosno iz Kube v zelo težkem materijalnem in moralnem položaju. Značilno je, da je istočasno in z istim parnikom odpotoval iz Trsta v Ameriko neki Röller, ki je pri mednarodni policiji zabeležen kot rafiniran trgovec z dekleti in ki ga ameriške oblasti preganjajo. Ni izključeno, da jih je ta trgovec prodal v kako tolerančno hišo. Eni izmed deklic se je končno posrečilo, da je obvestila domačine o svoji težki usodi.

V kočevskem srezu so agentje baje dobili največ svojih žrtev, dočim so bili ljudje v logaškem srezu napram agentom zelo nezaupljivi, kajti čudno se jim je zdelo, da zahteva agent tako ogromno vsoto, saj stane vožnja v Ameriko le 132 dolarjev.

Pri tej priliki bi priporočali vsem osebam, ki se hočejo izseliti v prekomorske države, naj bodo skrajno previdne napram zakotnim in nekontroliranim agentom in nikče naj ne odpotuje, preden ni pregledal potnih listov in parobrodnih kart izseljeniški nadzornik v Ljubljani.

Ponarejevalnica dvodinarskih novcev v Novem mestu

Senzacijonalno razkritje falzifikatorske kovačnice.

Novo mesto, 14. julija

V torek, dne 12. t. m. je našel sluga tukajšnjega okrajnega glavarstva g. Franc Kos pri pospravljanju in čiščenju hiše, ki jo je kupil od trgovca Jakoba Planinška v Kandiji št. 31.,

bakren model za izdelavo dvodinarskih novcev. Skrit je bil na podstrešju za dimnikom.

V svrho nadaljnih poizvedb ga je takoj izročil orožniški postaji. Zaradi velikega pomena tega odkritja se je vršila preiskava, ki je bila poverjena agilnemu orožniškemu podnaredniku Matiji Gregorinčiču in orožniku Mihaelu Kotniku v največji tajnosti.

Izvršena je bila najprvo pri prejšnjem lastniku hiše Jakobu Planinšku, na katerega je letel največji sum, in sicer v njegovi usnjarski delavnici ob Krki. Vedla je do presenetljivega uspeha, ker so našli pri njem naslednje predmete:

12 velikih bakrenih plošč, katere so bile deloma že izdelane za vlivanje denarja, 1 jeklen sveder za vrtanje plošč, 1 jeklen izbijač za sekanje zobov pri dvodinarskih novcih, 1 kos vlite kovine, ca. 17.40 kg, 2 posodi, izdelani iz grafita, v katerih se je topila kovina pred vlivanjem,

nadalje 1 svetilka za svečo in k njej prikladen senčnik, ki jo je rabil pri nočnem delu, 1 mal kovaški meh in 8 kg koksa.

Na podlagi teh dejstev je bil trgovec Planinšek aretiran in odveden v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča. Pri preiskavi je bil v veliki zadregi, ker očitno ni bil pripravljen na eventualno odkritje. Zagovarjal se je, da je vse skupaj našel v stari hiši št. 31, katero je pred leti kupil in pred kratkim prodal g. Kosu. Izrekel je tudi domnevo, da so mu bili najdeni predmeti podtaknjeni iz maščevalnosti, samo da bi prišel v zapor. V nasprotju z njegovim zagovorom pa je izpovedala njegova žena Helena, da je prinesel ponarejevalni stroj z vsem inventarjem njen mož Jakob iz Karlovca, kjer ga je baje nekje našel in iz radovednosti shranil.

Poizvedbe po eventualnih falzifikatih, kakor tudi po izvoru najdenega materijala tukajšnja orožniška postaja marljivo nadaljuje.

Izvršile so se med drugim tudi na domu Planinškovega očeta Janeza na Selah, občina Šmarjeta v krškem okrajnem glavarstvu. Ves trud pa je ostal tu brez uspeha.

Ker ponarejevalni stroj še ni bil veliko rabljen ter se v prometu tudi še niso pojavili falzifikati, se sklepa, da je Planinšek s ponarejevalnim delom šele pričel.

Planinšek, rojen 1885 l., je po poklicu usnjar in stanuje v Kandiji št. 42. Njegova afera vzbuja v novomeški okolici splošno pozornost, ker je do zadnjega časa užival

sloves petičnega, poštenega in uglednega meščana.

Nobenemu se ni niti sanjalo, da bi se mogel baviti s kriminalnimi posli. Lansko leto je napovedal konkurz svoje trgovine z usnjem. Ob tej priliki so prišle na dan razne zanimivosti, kakor da je bil že večkrat predkaznovan in njegovega ugleda je bilo konec. Dokazano mu je bilo, da se je hotel s konkurzom okoristiti, nakar je moral vso škodo poravnati. Iz njegovega življenja je razvidno, da je strastno hlepel po bogastvu, kar ga je končno zapeljalo na kriva pota.

KUŠAKOVIĆA KALODONT

najboljša pasta za zobe.

Kulturni pregled

Rubensove slavnosti v Antwerpnu. Dne 21. julija se bodo začele v Antwerpnu velike svrbno organizirane Rubensove slavnosti, ki bodo trajale vse do 13. avgusta. Flamci slave namreč 350letnico rojstva svojega velikega slikarja. Med številnimi prireditvami bodo posebno mikale tuje razstave starih in sodobnih flamskih umetnikov.

Dunajska gledališča v novi sezoni. Dunajska gledališča se že pripravljajo za prihodnjo sezono. Notranja kriza gledališča «Volksoper» se je rešila na ta način, da ostane H. Frischler tudi v novi sezoni direktor tega zavoda. «Deutsches Volkstheater» je že objavil delovni program za zimsko sezono. Sezono bo otvorila prve dni septembra nova drama V. Schnidtbonna «Župnik iz Mainza». Nato bo premijera komedije «Papirnati mlin» Georga Kafserja. Komedijo bo insceniral novi režiser H. Schweikart, član monakovske drame. Izmed nadaljnih komadov omenjamo Shakespearjevega «Kralja Ivana», ki se ni še nikdar doslej uprizoril na Dunaju. Repertoar vsebuje dalje Shakespearjevo komedijo «Mnogo hrupa za nič», Ibsenovo «Gospo z morja» in «Markizo» Noela Conarda.

Wagnerjeve slavnosti v Bayreuthu. Mesto Bayreuth slavi 50letni jubilej, kar se uprizarjajo v ondotnem gledališču Wagnerjeve opere, radi katerih je zaslovelo širom sveta kot mesto Wagnerjeve glasbe. Jubilej se bo proslavil z operami «Tristan in Isolda», «Parsifal» in «Prstan Nibelung». Predstave se bodo vršile od 28. julija do 19. avgusta.

Bilanca drame Narodnega divadla v Pragi. Iz poročila, ki ga je izdala drama Narodnega divadla v Pragi za sezono 1926./27. posnamemo: Ta prva, reprezentativna češka drama je naštudirala v minuli sezoni 34 komadov, izmed njih pa je 11 domačih. Med domačimi so nekatere stare (ciklus A. Jiraska) druge pa najnovejše, med njimi «Adam stvarnik» bratov Čapkov. Klasičen repertoar zastopajo štiri imena: Molière, Shakespeare, Euridip in Ben Johson. Iz modernega svetovnega repertoarja navajamo zgolj najznačilnejše komade Pirandellov «Henrik IV.», Rostandov «Chantecler», Shawov «Zdravnik v dilemi», O' Neil «Anna Christie», Vojnović «Ekvinokcij», Bontepelli «Naša boginja». Za Shawov ciklus, s katerim se je letošnja sezona zaključila, so se že v prejšnjih sezonah uprizorjeni komadi znova naštudirali. Praška strokovna kritika je v splošnem zadovoljna z repertoarjem in z nivojem predstav tako z inscenacijske kakor z režijske in igralske strani.

Zanimivo razkritje o Mickiewiczu in Sienkiewiczu. Poljski znanstvenik Eugeniusz M. Schumer pripravlja knjigo «Tatarry polscy», ki bo v nji priobčil rezultat svojih raziskavanj o vplivu tatarske rase na Poljake. Med drugimi zanimivimi dognanji na tem, dosihmal neraziskanem področju, je posebno interesantno dokazovanje, da sta velika poljska pisatelja Mickiewicz in Sienkiewicz po svojih prednikih tatarskega porekla. Raziskovalec sodi, da se ta njun element opaža v izredno plastičnem podajanju starih vojščakov in bojevnikov, v čemer sta oba — prvi v poeziji, drugi v romanih — prekosila vse ostale poljske in do neke mere celo svetovne pisatelje. Študije E. M. Schumerja bodo temeljito dokumentirane, vzbudile pa so že v predobjavi v poljski kulturni javnosti senzacijonalno pozornost.

Gledališka kriza na Dunaju. Po nekaterih vesteh se bo z novo sezono pridružilo več dunajskih gledališč onim, ki so — kakor Karlovo gledališče, Ronarch in dr. — že delj časa zaprta. «Lustspielhaus» se namerava izpremeniti v kino, podobno bo s «Kammerspielen» in z «Moderno sceno». Tudi Meščansko gledališče nima povsem zasigurane bodočnosti. Krizo je zakrivila — pišejo dunajski listi — brezbrižnost sportno nastrojenega občinstva nasproti gledališču, z druge strani pa se ugonabljajo gledališča sama, ker iz komercijalnih razlogov vedno bolj znižujejo nivo.

Uspeh češkega dirigenta v Varšavi. Ravnatelj mestne opere v Katovicah, Milan Zuma, je dirigiral dne 9. t. m. z velikim uspehom v varšavski operi Gounodovega «Fausta».

Iz Celja

e— **Nova obrtna šola v Celju.** Listi so poročali, da se bo ustanovila v Celju z novim šolskim letom nova moška obrtna šola, za katero je odobren kredit v znesku 50.000 Din. Ker v Celju ni ničesar znanega o kaki taki obrtni šoli, je ta vest neosnovana, ali pa gre za obrtno-nadaljevalno šolo, ki pa že itak obstoja.

e— **Olepšava mesta.** Po prizadevanju našega neumornega »Olepševalnega društva« je Celje letos prav prikupljivo mesto. Večina hiš je okrašena s cvetlicami. Prvenstvo nosi pač kolodvorska postaja, ki je prav okusno okrašena. Vsi, ki so pri tem delu sodelovali, zaslužijo polno pohvalo.

e— **Nevarnost pri kopanju** je v letošnjem vročem poletju zelo velika. V sredo popoldne se je potapljal v Savinji pri železniškem mostu neki šestletni fantek. V zadnjem trenotku mu je priskočil na pomoč 22 letni mehanik Viljem Šulgaj in ga rešil pred smrtjo v valovih.

Kravate, ovratnike, naramnice, ženske in moške nogavice dobite po solidnih cenah pri

FRANCU PAVLINU, Gradišče 3.

Domače vesti

* **Kralj v Ljubljani.** Včeraj okoli 19.30 se je pripeljal kralj Aleksander z avtomobilom po Dunajski cesti iz Črnuč v Ljubljano, na kar je krenil proti Bledu. V dežju s Save se vračajoči kopalci so kralja spoznali in ga živahno pozdravljali.

* **Dr. Pivko v Slov. Bistrici.** Pišejo nam: V sredo zvečer je priredil nosilec SDS liste v mariborski oblasti, dr. Pivko sestanek svojih somišljenikov v Slov. Bistrici, kjer je ob lepi udeležbi v hotelu »Beograd« poročal o notranjem političnem položaju in volilnem gibanju. Shod je vodil priljubljeni vodja slovenjebistriškega okraja g. dr. Pučnik, ki je tudi poročal o razmerah v domačem okraju, zlasti, kako so klerikalni ministri zanemarjali slovenjebistriški okraj. Župan Omerza je naslikal v stvarnih izvajanjih konsolidacijo stranke v Slov. Bistrici, kjer bo pri teh volitvah gotovo zopet narasla, lekarnar Mondini pa je spregovoril o pomenu volitev za Bistrico. Razpravljali so tudi o kandidaturah v srezu in občini ter poslali končno brzojavni pozdrav g. Pribičeviću.

* **Pred odločitvijo o stanovanjskem zakonu.** V ministrstvu za socijalno politiko se bo koncem prihodnjega tedna vršila konferenca, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju stanovanjskega zakona. Na konferenci, pri kateri bodo sodelovali zastopniki vseh gospodarskih korporacij, bo padla odločitev, da-li se naj stanovanjski zakon podaljša ali ukine.

* **Zvišanje govorilnih pristojbin v prometu s Češkoslovaško.** Po ministrski odredbi se je s 1. julijem t. l. zvišala pristojbina za navaden pogovor med našo kraljevino in Češkoslovaško na 3.80 zl. frankov ali 41.80 Din. Za nujne pogovore je pristojbina trikrat, za silno nujne pa desetkrat tako velika.

* **Iz zdravniške zbornice za Slovenijo.** Zdravniška zbornica za Slovenijo je vpisala v zdravniški imenik dr. Josipa Ivanjška, zdravnika v Mariboru.

* **Himen.** V Mojstrani se je poročil tehnični uradnik tvrdke Zemanek g. Danilo Pegan rodom iz Trsta, z gdč. Ligio Žnidarčičevo, uradnico Združenih papirnic v Vevčah. Poročenca sta člana uglednih in narodno zavednih rodbin iz slovenskega Primorja — V Kočevju se je prejšnjo nedeljo poročil g. Simon Gorišek, učitelj v Št. Jurju ob juž. žel. in tamošnji načelnik Sokola, z gdč. Olgico Picljevo, uradnico v »Tekstiliani«, hčerko znane narodne rodbine v Kočevju. Obema narodnima paroma naše najiskrenejše čestitke!

* **Smrtna kosa.** Včeraj je umrla v Ljubljani zasebnica ga Antonija Pichler. Pogreb bo jutri ob 16. iz Ulice na Grad 2, k Sv. Križu. — V Celju je umrl po daljšem bolehanju mesar g. Anton Pletersky. Pokopljejo ga danes ob 17. Pokojnima blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Tujci na našem Primorju.** Kakor javljajo s Sušaka, prihaja dnevno mnogo tujcev v naše Primorje in zlasti v Dalmacijo. Vsi hoteli so že prenapolnjeni in le v privatnih hišah je mogoče dobiti še kako sobo. Gostje naj se v lastnem interesu pred odhodom v kopališče informirajo, ali je tam še kaj praznih stanovanj, in naj počakajo na odgovor.

* **Znižana vožnja za letoviščarje.** Generalna direkcija državnih železnic razglaša, da velja za vse potnike, ki potujejo v zdravilišča, (lekovite banje) in ostanejo tamkaj najmanj 14 dni, 50% popust pri vožnji po državnih železnicah, ne glede na višino davka, ki ga posamezni posetniki zdravilišč plačajo. Posetniki zdravilišč pa, ki so prispeli v zdravilišča predno je veljal zgoraj omenjeni dopust in so pri dohodu v zdravilišče oddali na postaji vozno karto,' si morejo, ko se vračajo domov, kupiti za povratek do prvobitne odhodne postaje polovično vozno karto, če morejo s potrdilom uprave zdravilišča dokazati, da so prebili tamkaj najmanj 14 dni.

* **Belje se da privatnikom v najem.** Komisija, ki ji je bila poverjena naloga, da pregleda ogromno državno posestvo Belje v Baranji, ki je bilo last bivšega nadvojvode Friderika, je dovršila svoj posel. Po štiritedenskem poslovanju se je komisija vrnila v Beograd, kjer bo finančnemu ministru predložila obširno poročilo o Belju. Kakor doznavajo beograjski listi, se bo veliko državno posestvo dalo privatnikom v najem.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v včerajšnji številki pravilnik za šole za babice v naši državi ter navodila za babice, nadalje navodila za izvoz špirita v inozemstvo s pravico do izvozne nagrade ter natečaj za uradniške pripravnike za upravo državnih monopolov v Beogradu. Uprava državnih monopolov potrebuje 230 uradniških pripravnikov III. kategorije za nadziranje tobačne kulture v tobačnih okoliših. Kandidati za ta natečaj morajo imeti dovršeno nižjo kmetijsko šolo ter morajo imeti vse pogoje, določene v členu 12. zakona o civilnih uradnikih. Rok prijave je do 15. avgusta.

* **Osrednji urad za zavarovanje delavcev** v Zagrebu razpisuje: eno mesto referenta zdravniške stroke, dve mesti referentov lekarnarske stroke, eno mesto referenta inženjerske stroke, eno mesto referenta inženjersko-arhitektonske stroke, eno mesto uradnika gradbene stroke, eno mesto uradnika knjigovodstvene stroke in eno mesto referenta konceptne stroke. Interesente opozarjamo na razpis v 76. številki »Uradnega lista«.

* **Tečaj za profesorje srbohrvaščine v Zemunu.** Ker bo že prihodnje šolsko leto potrebno večje število učiteljev srbohrvaščine na srednjih šolah, otvori ministrstvo prosvete v nedeljo v realni gimnaziji v Zemunu poseben tečaj za srbohrvaščino. Pozivajo se vsi oni srednješolski učitelji, ki bi želeli tečaju prisostvovati, da se takoj prijavijo ministrstvu prosvete, oddelku za pouk. Poleg gimnazijskih profesorjev se lahko prijavijo tudi učitelji meščanskih šol. Tečaj bodo vodili prvovrstni strokovnjaki gg. dr. Pavle Stefanović, dr. Henrik Berič in dr. Milivoj Pavlović

* **Natečaj za profesorje na vojaški akademiji.** Vojaška akademija v Beogradu potrebuje: rednega profesorja za italijanski jezik; rednega profesorja za opisno geometrijo in aritmetiko; rednega profesorja za fiziko in matematiko. Rok prijave je do 10. septembra. Pravico do natečaja imajo vsi profesorji državnih srednjih šol in univerz. Po uredbi o razvrstitvi in porazdelitvi civilnih uradnikov spadajo redni profesorji z 20 leti aktivne državne službe v 3. skupino I. kategorije, redni profesorji, če imajo vsaj 12 let službe, pa v 4. skupino I. kategorije.

* **Kaznovan odvetnik.** Mariborski odvetnik dr. Rudolf Ravnik je bil od disciplinskega sodišča ljubljanske odvetniške komore obsojen radi zanemarjanja poklicnih dolžnosti in kršenja ugleda in časti odvetniškega stanu na enomesečno suspenzijo. V smislu te sodbe bo torej dr. Ravniku, ako jo najvišje sodišče potrdi zaprta odvetniška pisarna za mesec dni.

* **Kompenzacija za pokvarjene politične račune.** Ker so mariborski klerikalci z vložitvijo lastne kandidatne liste onemogočili skupen nastop z radikali, so ti povodom nav zočnosti g. Vukičevića izposlovali, da se jim bo v nagrado izročila mestna hranilnica in tako je danes veliki župan razpustil upravni odbor mariborske mestne hranilnice ter je imenoval za gerenta zavoda mariborskega advokata dr. Rudolfa Ravnika. Ta razpust je očitna kršitev zakona in je pričakovati, da ga bo državni svet razveljavil.

* **Za koncerta jugoslovenskih narodnih pesmi** pevskega društva »Ljubljanski Zvon« ki se vršita dne 17. t. m. popoldne v Laškem zvečer pa v Rimskih Toplicah vlada v obeh kopališčih, pa tudi v okolici veliko zanimanje, saj bo vzporedno nudil izbrane narodne pesmi v moškem in mešanem zboru ter ženskem kvartetu, znana sopranistinja g. Špelca Ramšakova pa zapoje tudi par lepih pesmic.

* **Razpisuje** se služba pogodbenega poštarja pri pošti Osilnica (III-2) Jamčevina 800 Din. Letni prejemki: redna plača 6600 Din, doklada (50% redne plače) 3300 Din, za odpravljanje in prevzemanje pošte izven uradnih ur 182 Din. Prošnje s prilogami naj se vlagajo na direkcijo pošte in telegrafa v Ljubljani do 26. julija 1927. Med prilogami mora biti tudi potrdilo krajevne oblasti (županstva), da ima prosilec zagotovljene prostore za pošto, kakor določa čl. 16. pravilnika o pogodbenih državnih poštah.

* **Razglas.** Veroučitelji, ekskuredni učitelji ter učiteljice ženskih ročnih del se vabijo, da predlože čim preje prijave za nagrado dejanskih učnih ur in potnin za dobo od 1. aprila do 30. junija t. l. in sicer prvi direktno računovodstvu, odsek za ljubljansko in mariborsko oblast Ljubljana, Marijanišče, ostali pa službenim potom velikemu županu.

* **Motociklistična nesreča pri Kranjski gori.** Joško Tonejc, sin kavarnarja v Ljubljani je v sredo napravil skupno z g. Kramaršičem z motornim kolesom izlet na Gorenjsko. Ko sta se snoči vračala s Kranjske gore proti Ljubljani, je zadel g. Tonejc radi slabe razsvetljave s kolesom v obcestni kamen ter padel s kolesa. Pri padcu je dobil težje, toda ne smrtnonevarne poškodbe. O nesreči je bila brzojavno obveščena ljubljanska reševalna postaja, ki je ob 21.15 odposlala v Kranjsko goro rešilni avto, s katerim so g. Tonejca ponoči prepeljali v Ljubljano.

* **Velika razprava proti Prpičevi razbojniški tolpi se bo vršila v Zagrebu.** Včeraj je kr. banski stol v Zagrebu rešil, da se bo monstre-proces proti Prpičevi tolpi vršil pred zagrebškim okrožnim sodiščem. Popoldne so bili razbojniki izročeni v te zapore in brzčas bodo tjakaj prignani tudi neštetj komplici, ki se sedaj nahajajo v raznih zaporih širom Hrvatske in Slavonije. Orožniki, ki so z narednikom Lazarjem Kugo na čelu nad vse požrtvovalno izvršili svojo velikansko nalogo, so se povrnili na svoja službena mesta. Zanimanje Zagrebčanov za senzacijonalno obravnavo si lahko predstavljamo.

* **Nesreče v rudniku.** Iz Zagorja nam pišejo: Danes, v četrtek dopoldne je rudar Jože Ceglar padel v obratu Kotredežu v 20 metrov globok jarek. Pri padcu je dobil tako težke poškodbe, da je obležal. Prenesli so ga v bolnico Bratovske skladnice. Tudi rudarja Alojzija Koželja je v jarku zasul pesek, k sreči pa je dobil le lažje poškodbe. Tretja nesreča se je zgodila v jami, kjer je rudarja Alojzija Škrbanjo potolkel les. Tudi Škrbanja ni preveč težko poškodovan.

* **Gozdni požarj v Bosni pogašeni.** Kakor smo včeraj kratko beležili so gozdni požarj v Bosni pogašeni oziroma lokalizirani. Vojaki so se vrnili v vojašnice. Na pogoriščih je ostala samo žandarmerija, ki z domačini opravlja zadnje gasilske posle. Prizadeto prebivalstvo je ministrskemu svetu poslalo spomenico s prošnjo za nujno pomč za oškodovance po požaru.

* **Gozdni požar nad Kaštelj.** Po poročilih iz Splita se je predvčerajšnjim popoldne vnel gozd nad Kaštelom Kambelovcem in nad Kaštelom Lukšićem. Do petih popoldne je pogorelo približno en kvadratni kilometer gozda. Požar se širi dalje. Ljudstvo in vojaki so hiteli na pomoč. Požar je nastal vsled iskre iz železniške lokomotive.

* **Strašno neurje v marenberškem okraju.** Pišejo nam: V torek 12. t. m. med pol 19. in 19. je divjalo nad marenberškim okrajem strašno neurje. Čisto nepričakovano je vihar pripodil črn oblak preko Velike Kope. Vsula se je suha toča, debela kakor oreh. Prizadete so skoraj vse občine na desni strani Drave, zlasti trpi velikansko škodo vuhredško polje, kjer je mnogo hmeljskih nasadov. Ne samo, da leži listje in cvetje na kupih, poškodovane so za več let tudi rastline same. Razen hmelja je zbita pšeca in koruza, vse sadje je oklateno. Škoda je neprecenljiva, kmetje so težko udarjeni.

* **Velik požar v Ravni gori.** V Ravni gori na Hrvatskem je v hiši posestnika Antona Pizenta predvčerajšnjim nastal požar na ta način, da so iskre z ognjišča zapalile slamnato streho. Požar se je naglo razširil tudi na sosedna poslopja. Pogorele so hiše treh sosedov z gospodarskimi poslopji vred. Škoda je znatna, zavarovalnina pa minimalna.

* **Pri izhlasu** se na kupico prirodne grenčice »Franz-Josef« zaužite zjutraj na tešče pojavi brez težkoč obilno izpraznjenje črevesa čemur se rad pridruži dobrodejen občutek olajšanja. Zdravniški strokovni časopisi omenjajo, da voda »Franz-Josef« zanesljivo in prijetno učinkuje proti pritisku krvi na jetra in debelo črevo ter hemeroidih in prostatalnih bolečinah. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

* **Trohneči trupli dveh zaljubljencev.** Zagrebška policija je v Maksimiru našla že trohneči trupli moškega in ženske, v katerih je spoznala priv. uradnika Gustava Ancla in natakarico Ljubico Bagadurjevo, ki sta izginila pred dobrim tednom. Ancel je bil poročen in nihče ni niti malo slutil, da gojil ljubavno razmerje z natakarico. Sit dvojnega življenja je kupil strihnina ter zastrupil dekle in sebe.

Iz Ljubljane

u— Vse krajevne organizacije SDS v ljubljanski okolici se vabijo, da pošljejo na srez ko sejo, ki se vrši v soboto 16. julija t. l. ob 8. zjutraj v gornjih prostorih Kazina, svoje delegate.

u— Zanimiv sestanek se je vršil kakor nam poročajo snoči na velikem županstvu. Zbralo se je ob pol 9. več predstavnikov klerikalnih pobratimov med njimi gg. dr. Korošec, dr. Natlačen in dr. Ravnihar. Morda se bodo pa vendarle pomenili, da bo SLS umaknila svojo ljubljansko kandidaturo in jo prepustila gg. radikalom. Lepa bi vsekakor bila taka manifestacija »prijateljskega pakta«.

u— II. razstava umetnin na ljubljanskem velesejmu. Uprava ljubljanskega velesejma vabi vse interesente k obisku razstave umetnin v »K« paviljonu na sejmišče, ki bode otvorjena v petek dne 15. t. m. med 16. in 19. uro. Razstava se otvori v svrho prodaje razstavljenih umetnin, ker prevladuje mnenje, da večina interesentov v dneh velesejma ni našla prilike nabaviti si sliko alj kip ter na ta način omogočiti lagodnejši življenj likovnim umetnikom.

u— Šentjakobski izlet bo v nedeljo dne 17. julija v Kamniško Bistrico. Odhod z izletniškim vlakom iz Ljubljane ob pol 6. vožnja torej polovična. Udeležite se ga vsi, ki še niste šli po novi romantični poti, napravljeni šele letos. Drugi Vintgar zares!

u— Motiv samomora Lizike Vrablove, ki so jo našli ob sokolskem telovadišču v Tivoliju, še vedno ni pojasnjen. Kakor je izpovedal g. Hajnrihar, pri katerem je službovala Lizika kot sestra njegove žene, je Lizika predsnočnjim okrog 21.30 odšla z doma, ne da bi rekla besedo. Storila je to že večkrat prej. Kolikor so dognale policijske izvedbe doslej, je šla mladenka v prostovoljno smrt radi nesrečne ljubezni, ki jo je gojila do ključavničarja Franca O. iz Nove vasi pri Viču, ki ga policija doslej še ni mogla zaslišati. Šele po tem zaslišanju bo mogoče ugotoviti, kaj se je med zaljubljencema odigralo zadnje dni. V naše včerajšnje poročilo se je vpletla tiskovna pomota, ki neljubo moti smisel. Napačno stoji navedeno, da je bila pokojna Lizika v »sovraštvu« s soprogo g. Hajnriharja, ker je bilo prvotno napisano, da je bila v svaštvu, kar pa je tiskarniški škrat izpreobrnil. Ugotoviti velja da se je Lizika pri Hajnriharjevih počutila kakor doma in da torej tam vobče ni iskati povoda za nagib k prostovoljni smrti.

u— Surov cestni napad. Pod tem naslovom smo poročali v sredo o napadu, ki ga je v nedeljo zvečer doživela mala izletniška družba na Fužinah od strani štirih fantov. Fantje nam sedaj pišejo, da se nerodni dogodek ni odigral prav tako, kakor je bil podan na policiji od strani prijavitelja. Fante je baje nekdo iz družbe že preje izzival v gostilni. Beležimo včerajšnjo kakor današnjo vest zgolj kot kronisti, stvar sama pa se bo itak razčistila pred sodiščem.

u— S steklenico po glavi. Gospa Tereza Habjanova iz Rožne doline se je oglasila včeraj v našem uredništvu s prošnjo, da ugotovimo naslednje: Ni res da sem pričakala Francko iz Novega Vodmata na stopnicah, ki do mojega stanovanja sploh ne vodijo, marveč sem zalotila Francko na postelji in jo tam sedečo udarila s pollitersko stekelnico po glavi ...

u— Prijet ribiški par. Neki zakonski par s Tržaške ceste si je v tej hudi vročini privoščil prijeten sprehod v Mestni log. Spotoma alj pa že prej je zakoncema prišlo na misel, da si med kopanjem lahko nalovita tudi nekaj rib. Mož je povlekel iz žepa nekaj lorberjevih zrn, ki jih je zdrobil in zmečkal v kruhove drobtine. Kakor znano zrna ribe omotijo in to je Ivan izrabil. Nalovil je okrog 4 kg rib v Malem grabnu na Škodo Nemškega viteškega reda. Zalotil pa ga je poljski čuvaj France Gorenc, ki je zakonski parček aretoval za nekim grmom ob vodi in oba odvedel na trnovsko stražnico.

u— V cilindru in salonski suknji. Je to sicer res nekoliko zapoznela prijava, a v vsej svoji vsebinj naravnost »ljubka«, da se zdi v teh dneh, ko sije solnce in pritiska vročina naravnost senzacija. »Pogruntal« jo je Maksi iz Krakovega, star Ljubljančan pravega kova, čeprav ni všeč ne svoji bližnji okolici in se tudi stražniki ž njim ne razumejo najbolje. V nedeljo zvečer se je v Jazbečevi gostilni na Selu pojavil še primeroma mlad nekam suh možakar, ki pa je

vso ostalo družbo opozarjal nase s svojo zgovornostjo in prešerno objestnostjo. Tak je Maksi. Ko je bila družba že prav razigrana, je poprosil gostilničarja, naj mu posodi črn suknjič in «cilinder» češ da bo pokazal razne cirkuške umetnosti. Medtem, ko se je gostilničar odpravljal na velesejem kjer je imel opravka v lastnem vinskem paviljonu, je Maksi v njegovi obleki igral razne komedije. Nenadoma pa je izginil gostom izpred oči. Ostal ni v bližini, marveč jo je neznano kam popihal. Policija ga na prijavo oškodovanca išče že tri dni, vendar ga ni mogoče izslediti. V salonski suknji, modnih hlačah in s cilindrom na glavi, ga policija brškone ne bo izsledila v kaki domači gostilnici marveč ga bo našla skoro gotovo že preoblečenega in strašno mačkastega, če je bil izkupiček količkaj dober.

Iz Maribora

a— Cerkvena gospoda v Mariboru. Včeraj sta se pripeljala v Maribor z avtomobilom nuncij Pelegrinetti in djakovski nadškof dr. Aksamović. Najprej sta obiskala frančiškansko cerkev, potem še škofa ter se po obedu v Grajski kleti vrnila zopet v Varaždinske toplice.

a— Malo prepozno. Mariborski srednjeveški inkvizitorji, ki bi radi še v 20. stoletju zažigali svobodomislece na grmadah, so prišli po daljši pavzi zopet k sapi. Slišali so post festum zvoniti o nekem procesu, s katerim so se proslavili nekje v Avstriji v bližini predpotopne klerikalne Bavarske in obsodili radi brezverstva nekega bivšega duhovnika na en mesec. Mariborski inkvizitorji so šele včeraj v »Slovencu« opisali to Salomonsko obsodbo in dali pod nos našim juristom, ki niso dopustili obtožbe proti uredniku Erženu radi svetega pisma. Inkvizitor kliče drž. pravdnika, naj si vzame Inomost za vzgled in vloži rekurz v Erženovi zadevi. Res obžalujemo, da so nesrečni inkvizitorji prepozno zvedeli za ta proces, in se tako tudi rekurza spomnili šele sedaj, ko je odločba v Erženovem svetopisemskem procesu že davno pravomočna. Drugače bi se bili lahko tudi še Slovenci ovekovečili v isti fronti, kjer je občudovanja vredni Innsbruck, kjer so že pred vojno radi podobne kurijozne zadeve upokojili univ. prof. Wahrmunda, ki je izdal znano brošuro. Naše inkvizitorje pa bi sodišču vsekakor priporočali, da jih sprejmejo za izvedence v tej stroki.

a— Gospodarsko in politično društvo za magdalenski okraj v Mariboru ima svojo sejo v soboto, 16. julija ob 20. v gostilni »Friedau« na Tržaški cesti. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

a— Nova avtobus zveza Maribor- Celje. V soboto popoldne, dne 16. t. m. začne mestna občina obratovati z novim avtobusom na progi Maribor-Celje, ki bo odpeljal prvič iz Maribora popoldne ob 17. Nato bo vozil ta avtobus redno ob 6. zjutraj iz Celja, prispe v Maribor okrog pl 9. dopoldne in se vrača ob 12.15 iz Maribora do Slov. Bistrice, iz Slov. Bistrice ob 14. nazaj v Maribor in zopet ob 17. v Celje. S tem bodo torej imele proge Maribor-Slovenska Bistrica in Konjice-Celje štirikrat dnevno avtobusno zvezo, proga Slovenska Bistrica-Konjice pa trikratno proti Mariboru in Celju. Vozne cene ostanejo iste. Novo zvezo bo oskrboval novi avtobus, 26 sedežni »Saurer«.

a— Novinarske srečke, po katerih so Mariborčani že marljivo spraševali, je pravkar prejel upravnik mariborske podružnice »Jutra« g. Hlebš in se dobivajo pri njem v upravi »Jutra« na Aleksandrovi cesti št. 13. Srečke prve velike dobrotvorne loterije Jugoslovenskega Novinarskega Udruženja stanejo po 10 Din komad.

a— Samo prepoved ne zadostuje. Včeraj smo poročali, da je mariborski policijski komisarijat strogo prepovedal kopanje izven oblastveno dovoljenih kopališč ob Dravi. Prepoved je sicer glede na številne letošnje žrtve zelo umestna, toda dvomimo, da bo zalegla, ker je mestno dravsko kopališče že davno premajhno, posebno pa v letošnji vročini, da bi zadostovalo vsem mariborskim kopalcem. V tem pogledu se res čudimo poklicanim, da ne odpravijo v sedanjem kopališču vsaj najhujših nedostatkov, ko je jasno, da novega kopališča s poldrugim milijonom še ne bomo tako kmalu dobili. Kabin bi prav lahko še vsaj nekaj postavili, in z majhnimi zneski vsaj še eno ali dve prhi. Sedaj mora vsem tisočem kopalcem zadostovati le ena prha in zato ni pod njo nič manjše prerivanje, kakor v boju za kabine. Malo več dobre volje in umevanja bi vodstvo kopališča že lahko pokazalo, ko ima gotovo krasne dohodke in gornje skromne potrebe in želje občinstva ne bi skoro nič stale, zaleglo pa bi vendar mnogo.

Od Maribora do Zagreba

Bežna slika letošnjega tujskega prometa.

Maribor, 14. julija

Ta proga je sicer kratka, brzovlak jo prevozi v 4 urah, toda te dni je izredno zanimiva za potnika, posebno domačina, ki ima v vagonu kljub dušeči vročini odprte oči in ušesa. Mariborski kolodvor sam je pravo mravljišče tujskega gibanja. Dvakrat na dan, okrog tretje ure zjutraj in popoldne se križajo tukaj na vse strani mednarodni brzovlaki, vsi natrpani tujcev. Naša prva obmejna postojanka nas tukaj čedno reprezentira. Dolgi peron je ves v zelenju in cvetju, v pisanih, z narodnimi motivi okrašenih košarah visi najpestrejše cvetje, ki ga je poklonilo Olepševalno društvo, progovna sekcija pa je čedno izvedla okras obmejnega kolodvora. To je torej menda na kolodvoru najmanj stalo, a vzbuja največjo in prijetno pozornost potnikov.

Križanje vlakov gre brezhibno od rok. Ponehale so pritožbe nad šikanami carinske in policijske revizije, železniška uprava funkcijonira, kakor ura. S severa vozi zadnji čas dolg brzovlak dunajske in praške vagone. V Mariboru jih razdele in po potrebi razmnožijo z mariborskimi rezervami in čez poj ure že odhitita dva brzovlaka na jug, eden proti Trstu, drugi proti Zagrebu, katerega tam zopet razdele in pomnožijo, enega za Beograd, drugega za Split. En sam pogled ob tej popoldanski uri na mariborskem peronu pokaže, kakšno je letos tujsko življenje v Italiji in na našem jugu: po vagonih za Italijo zeva praznota, okna za Split pa so zadelana, kakor čebelni panji, glava pri glavi. Od Dunaja in od Prage že stoljio potniki, ki si niso mogli pravočasno priboriti sedeža.

Po prisrčnem sprejemu češkega sokolskega naraščaja sem včeraj sedel v splitski vlak in se vozil z njimi do Zagreba. Dečki niso spali vso noč, a v njihovem vagonu, okrašenem s svežim cvetjem mladih mariborskih Sokolic in s slovansko zastavo, ki plapola mimo žitnih polj, vrvi mladostna razposajenost. Odpirajo zavoje, jedo in pijejo črno kavo, limonado in »kyselko«, baje že vso pot. V očeh pa nestrpno koprnenje, da bi bili že čim prej tam doli ob sinji Adriji, prvič na morju. Še eno noč ne bodo spali, a takoj po prihodu v Split hočejo v morje. Z voditeljem razpravljava o blagoslovu, ki ga prinaša naše morje, naval tujcev, in brat Čeh sam vzdihne, — da bi le znali to usmeriti v pravo pot, s solidnostjo cen, prijaznostjo in uvidevnostjo za vse, kar potrebuje tujec, da se za pošteno plačan denar res čuti gosta in pride drugo leto zopet. Oba sva si edina, da je to težak problem in lahko usoden za nas. Prevelika je zapeljivost za človeško slabost, hitro obogateti . . . Upajmo, da prevlada razum.

Najprej zastojimo v Pragerskem. Nekdaj cvetoča postaja, živahno križišče za madžarske vlake, je po prevratu osamela. Le v letoviščni sezoni obstajajo zagrebški brzovlaki, da jim priklopijo budimpeštanski kurzni voz za goste v Rogaško Slatino, ki ga v Grobelnem zopet priključijo lokalni železnici. Naš vlak pa dobi v Grobelnem zopet drug prirastek, dva dolga vagona Rogaška Slatina-Beograd. V nekaj minutah že zopet stojimo v Celju, kjer tudi čaka domač sokolski naraščaj, dekleta s cvetjem in zopet iskreno bratsko pozdravljanje in čebljanje med mladino. Brati Čehi so presenečeni, neprisiljena ljubav je prerojila zadnjega utrujenega zaspančka. Vlak zopet podaljšajo z jedilnim vozom. Potem se vijemo ob bistri Savinji, oddajamo in sprejemamo v zdraviliščih Laško in Rimskih toplicah. Naša ljubka zdravilišča torej niso zapuščena od železnice.

Pokrajina je pestra, sveža, majhna nevihta je ohladila zrak, skozi gozdove vidimo lahen val, ki pripogiba veje. V nižinah pa kipijo njive, krasna, visoka koruza, tu in tam hmeljski nasadi, žanjice vežejo žito v snope. Pri Zidanem mostu zavijemo že pred postajo v Savsko dolino in potem nas spremlja po idilični ravnini najprej deroča Sava z brodi, splavi, dekleti, ki pljuskajo po vodi, da se končno pred Zagrebom umiri in razlije v polja, kjer jim trga rodno zemljico. Vroče je zopet in drobne punčke v Brežicah komaj donašajo žejnim potnikom sveže vode.

Po cestah je vedno več prahu, malih hišic s skrbno gojenimi vrtovi, mimo njih avtomobili, težki vozovi, tovarne, delavnice. In že smo v mestu. Naš vagon bodo odklopili, potniki pa gredo vsi v Split. Že na potu so slišali, da je v Zagrebu vsak dan velika bitka za sedeže v splitskih vagonih. Naravno, da se je polastila vseh podvojena razburjenost in že davno pred obstankom so ostali vsi pri vratih in oknih, oboroženi s prtljago, da so že med vožnjo planili iz vagona in iskali na drugi progi napisov Zagreb-Split. In potem je pričel boj, ko misli vsak le na sebe, na dolgo noč, ki jo bo treba prestati med kovčki do dalmatinskega obrežja. Kričanje, komolci, beganje sem in tja, vmes poštni vozovi, obtovorjeni nosači, prodajalci limonade in hrenovk, železničarji, policija in pri vsem tem babilonski direndaj. Če si obziren in bi mislil na človeško dostojanstvo, boš sedel kvečjemu na svojem kovčku polnih 12 ur od Zagreba do Splita. In tako smo prežali, kakor lovec na divje peteline, ko so se bližali novi vagoni. Zdirjali smo jim naproti. Pot je tekel po obrazu in rokah, a ko so pripeli zadnji vagon, se je dolgi vlak že tudi premaknil in odpeljal razburjene duhove v hladnejšo noč.

Ob tretji uri zjutraj sem se vrnil v Maribor. Na peronu so že zopet stali drug poleg drugega trije nabasani brzovlaki. Bilo je malo tišje, kakor podnevi, a za razsvetljenimi okni Praha-Split, Wien-Sušak, ista gneča novih potnih mučenikov, ki pa ne godrnjajo preveč. Preveliko je hrepenenje po oddihu v morskih valovih sinje Adrije. Na azurnem nebu že vstaja lahna svetloba izza Slovenskih goric, v parku se oglaša prvo jutranje žgolenje . . .

a. r.

Iz Litije

Zadeva nove elektrarne

(Projekt elektr. centrale na potoku Reka pri Litiji.)

Litija, 14. julija.

Naša občina je predložila tuk. sreskemu poglavarju projekt lastne električne centrale na potoku Reka pri Litiji. S tem stopa borba za dobavo stalnega elektr. toka v novo fazo. V tem primeru gre za popolno osamosvojitev in za zgradbo samostojne lastne centrale. Ta način rešitve forsirana struja, ki trdi, da pridemo potem v popolno neodvisnost.

Prvotni stroški bodo v početku večji; tudi kilovati bodo dražji. Ko pa se vse odplača amortizacijskim potom, potem se bo dalo gospodariti na cenejši način, ker elektrarna pripade z vsem inventarjem občini.

Drugi način rešitve, o katerem je «Jutro» že pisalo in za katerega gre vzporedna akcija, je napeljava daljnovoda iz Zagradca ob Krki. Od tam se ponuja cenejša elektrika, ampak vsa občirna, gospodarsko precej razvita okolica bo le odvisna od drugih faktorjev — in gospodarjev. Verjetno je tudi, da bodo poprave na 16 km dolgem električnem vodu večne in združene s precejšnjimi stroški.

O zagraški elektrarni je razpravljala tudi zadnja seja oblastnega odbora, kakor izvemo iz zanesljivega vira. Menda se bodo na prihodnjem zasedanju oblastne skupščine razgovarjali tudi o prevzemu te električne centrale v režijo oblastne imovine.

Da se povrnemo nazaj k predloženemu projektu centrale na Reki! Vse načrte je izdelal poobl. inž. Josip Pavlin, ki je za električne centrale eden najpriznanejših strokovnjakov. Po študijah na terenu je dognal, da je vodna moč potoka Reke 40 do 45 konjskih sil. Projektu so pridejani tudi načrti strojnice in centrale, kjer bo nameščena dvojna vodna turbina za 40 konj. sil. Poleg tega pa je še predviden generator za 3 kw.

Načrt celotnega terena zahteva, da se prevzamejo v nakup gotove potrebne parcele, ki so sedaj še last g. Strzelbe z Grbina, g. Lavriča z Jez ter kneza Windischgrätza iz Slatne; vsi so se že izjavili za odstop svojih zemljišč na korist litijski občini, kot graditeljici nove centrale.

Projektu je pridejana tudi zahteva za vodopravno razpravo, ter prošnja za podelitev koncesije za zidanje centrale.

Litijsko občino bodo zastopali po sklepu zadnje obč. seje pri vodopravni obravnavi napram oblastem gg. župan Lebinger, obč. svetovalec Borišek ter Andrej Gorenc, za strokovna vprašanja pa še pooblaščeni inž. Pavlin kot graditelj.

Načrti so torej tu! Upajmo, da bo zatrdilo, ki ga je dal celokupni obč. odbor pri otvoritveni seji, da bo nova elektrika zasijala do božiča, realiziran, na ta ali oni način.

Uspehe obč. odbora in pridobitev električne bomo čutili vsi — Litija in vsa okolica, ki bo dobila s tem gospodarski blagoslov in bo s tem dana možnost gospodarskega napredka.

Iz Tržiča

Smrt v prepadu

Tržič, 14. julija.

Naključje je hotelo, da letos ni postal prva smrtna žrtev planin kak turist, marveč planinski posestnik, ki je v planinah star znanec. Minulo nedeljo se je namreč gospodar Divjak od Sv. Ane odpravil na planino Korošco, kjer so pase njegova živina. Pričakovali so ga ves naslednji dan, toda Divjak se ni vrnil. Obstojali sta samo dve možnosti, da se je Divjak ponesrečil ali pa je postal žrtev zločina, ker je nosil s seboj večjo vsoto denarja.

Iskali so ga po planini okrog, toda gospodarja niso našli, pač pa so našli psa, ki je spremljal Divjaka in je nekje na poti z vso besnostjo in z vso zvestobo čuval gospodarjev mehur za tobak. Končno so orožniki od Sv. Ane in iz Tržiča napravili obhod po planini. Šele v sredo popoldne so našli Divjaka mrtvega. Padel je na Korošci v prepad globok kakih 100 m in je njegova smrt gotovo bila hipna.

č— *Gostovanje mariborskih igralcev.* Za soboto dne 16. julija, se obeta tržiškemu občinstvu izreden užitek. V Sokolnici bo gostovalo Narodno gledališče iz Maribora z veseloigro «Ognjenik». V celoti nastopi osem oseb, med njimi dobri naši znanci Joško Kovič, ki vodi režijo, gdč. Kraljeva, Savinova in Zakrajškova ter gospodje Rasberger in Stopar. Cene so malo višje kakor navadno, predprodaja vstopnic je pri gospodu Globočniku. Začetek točno ob 20. Požrtvovalnost igralcev zasluži razprodano hišo, zato pričakujemo, da bo vstopnic zmanjkalo.

č— *Deželna cesta iz Tržiča proti Begunjam* je že popravljena in spremna tudi za avtomobilski promet. Poprava je bila precej velika, saj je škarpa dolga nad petdeset metrov in mestoma šest in več metrov globoka. Delo je bilo radi lapornatega sveta precej težko, ker se ni dalo zlepa dobiti dobrega temelja. Sedaj je zadeva urejena in ob škarpi napravljena lepa železna ograja. Cestnemu odboru polagamo na srce, da uredi tudi kanale na tej cesti tako, da ne bodo ovirali gladkega prometa.

č— *Suša* je zadnje čase pri nas prav občutna. V noči od torka na sredo je sicer malo deževalo, vendar premalo, da bi vsaj nekoliko namočilo. Lepo, vroče vreme prija turistom, kmetom pa že preseda in bi prav radi imeli več dežja.

Sport

Prva kompletna profesijonalna garnitura dunajskega W. A. C. (Wiener Atletiksport Club) v Ljubljani

Ljubljanski sportni publiki se obeta za soboto in nedeljo izreden sportni užitek. SK Iliriji se je posrečilo z velikimi žrtvami pridobiti prvo profesijonalno garnituro slovitega dunajskega WAC. V tem moštvu igra nič manj kakor šest avstrijskih internacijonalcev, med njimi popularna Pepi Schneider in Huber. Med zadnjimi uspehi tega moštva je zmaga proti dunajskemu Rapidu v prvenstvu s 4 : 1, jasen dokaz za izredno žilavost in kvaliteto. WAC je tudi edino moštvo, ki je premagalo slovitega BAC-a v zadnjem dunajskem prvenstvu.

Ilirija nastopi v soboto ob 18. uri s posebno ojačenim moštvom, v nedeljo pa igra proti WAC-u reprezentanca LNP-a.

Zagreb : Ljubljana

V nedeljo 17. t. m. se vrše na igrišču ASK Primorja ves dan lahkoatletska tekmovanja med atleti Zagreba in Ljubljane. Lahkoatletski dvomatch Zagreb : Ljubljana se bo vršil v smislu lanskega dogovora med ZLAP in LLAP nepretrgoma devet let, in sicer izmenoma eno leto v Zagrebu, drugo v Ljubljani. Mesto, ki v teh devetih srečanjih večkrat zmaga, si pridobi dragocen pokal. Lani se je tekmovanje vršilo v Zagrebu in je Ljubljana podlegla v razmerju 60 : 82. Program tekmovanja je za vseh devet let v naprej določen in obsega najzanimivejše discipline v tekih, metih in skokih. Pri poedinih točkah nastopita po dva tekmovalca od vsake reprezentance. Spričo obojestranske dobre forme atletov je pričakovati ostre borbe in je izid tekmovanja negotov.

Službene objave LNP. (Iz seje poslovnega odbora dne 13. 7. 1927.) Prvenstvena tekma Hermes rez. : Ilirija rez. se določi na nedeljo, 17. t. m. ob 16. kot predigra tekmi WAC : team LNP na igrišču SK Ilirije. Prv. tekma Hermes rez. : Jadran rez. se določi na 24. t. m., Jadran rez. : Ilirija rez. na 31. t. m. Čas in igrišče za slednji dve tekmi se določi kasneje. Klubi se ponovno opozarjajo, da v rezervnih prv. tekmah ne smejo nastopiti igralci, ki so igrali v I. moštvu proti I. moštvu dotičnega kluba. — ŽSK Hermes in SK Elan se pozivata, da javita do 18. t. m., s čigavim dovoljenjem sta odigrala prijateljsko tekmo dne 10. t. m. v Novem mestu. — Naknadno se odobri prijateljska tekma ASK Primorje : Atletik SK v Celju dne 10. t. m. Odobri se prijateljska tekma ASK Primorje : SK Disk v Domžalah dne 17. t. m. ASK Primorje za to tekmo ne sme vporabiti igralcev, ki jih bo postavil podsavezni kapetan dne 17. t. m. v team LNP proti WAC-u. — Vsled dopisa MO Maribor z dne 4. t. m. se predajo kazenskemu odboru, ker neopravičeno niso nastopili v izbirni tekmi za sestavo reprezentance Maribora dne 3. t. m. igralci Kurzmann, Lösch nig (SD Rapid), Barlovič (TSK Merkur), Škrabar (SSK Maribor) in Tergletz (SD Rapid), slednjemu se izreka do odločitve kaz. odbora zabrana igre. MO v Mariboru se naproša, da navedene igralce nemudoma zasliši po določilih pravilnika ter dostavi zapisnik LNP-u. — Verificirajo se prv. tekmi Primorje rez. : Jadran rez. 5 : 2, Hermes rez. : Primorje rez. 3 : 2. — Verificirajo se s pravom nastopa dne 22. VII. 1927: za SK Reka: Jamnikar Franc, Bizovičar Alojzij, Barl Rudolf; za ASK Primorje: Slapar Franc; za SK Slovan: Wagger Franc, Premrl Franc. — Tajnik II.

Postava tima za dvomatch proti Zagrebu. (Službeno iz LLAP.) Določi se sledeča postava ljubljanskega tima za dvomatch z Zagrebom, dne 17. t. m. na igrišču ASK Primorja: 100 m in 200 m: dr. Perpar, Stepišnik, rez. Habič, Režek; 400 m: Močan, Habič, rez. dr. Perpar, Žorga; 800 m: Močan, Furlan, rez. Žorga, Gaberšek; 1500 m: Gaberšek, Žorga, rez. Perko, Furlan; 5000 m: Slamič, Slapničar, rez. Gaberšek, Perko; skok v dalj: Stepišnik, Režek, rez. Šiftar, dr. Perpar, Lojk; skok v vis: Gregorka, Lojk, rez. Medica, Šiftar; skok ob palici: Gregorka, Pavšič (Ptuj), rez. Verhovec, Malnarič; troskok: Režek, Korče, rez. Kalčič, Cimperman, Zupan; disk: Slamič, Verhovec, rez. Gregorka, Zupan, Podobnik; kopje: Orehek, Petkovšek, rez. Cimperman; krogla: Zupan, Slamič, rez. Podobnik, Smersu; kladivo: Rotar, Zupan, rez. Slamič; 4 krat 100: Režek, Stepišnik, Habič, dr. Perpar, rez. Janowsky, Pavšič, Močan. Vsi atleti morajo prinesti opremo seboj. Na igrišču je biti najkasneje pol ure pred pričetkom. Tekmovalni red je: dop. ob 10.: 100 m, krogla, skok ob palici, 1500 m, kopje, skok v dalj, 400 m; pop. ob 15.: 200 m, skok v vis, disk, 800 m, kladivo, 5000 m, troskok, 4 × 100 m.

Službeno iz LLAP. Naknadno se razpis damskega prvenstva LLAP v smislu sklepa gl. skupščine JLAS popravlja v toliko, da se meče krogla 4 kg, disk 1 kg in kopje 600 g. Vse ostalo ostane. — JLAS je na svoji seji dne 20. maja t. l. verificiral rekorda, dosežena na damskem državnem prvenstvu 18. in 19. sept. 1926.: met krogle (5 kg) 915 cm Bernik Fanči (SK Ilirija), skok v dalj 493.5 cm Šantel Duša (ASK Primorje). — Dodatno k razpisu prvenstva za mariborsko oblast se določa, da morajo poslati klubi prijave v dveh izvodih, in sicer en izvod SK Ptuju, drugi LLAP. — V smislu dopisa JLAS se določa dvomatch Zagreb : Ljubljana kot izbirni meeting za dvomatch Poljska : Jugoslavija (30. in 31. VII. v Zagrebu). — Naprošajo se vsi klubi, člani LLAP, da nemudoma javijo podsavezu, ali imajo tekališče, kaki so zavoji (dvignjeni ali nedvignjeni), daljino tekališča širino na širši in ožji strani in na zavojih, iz kakega materijala je tekališče. O cnem naj navedejo, ali imajo naprave odn. orodje za mete in skoke.

Plavalna sekcija SK Ilirije naznanja, da se vrši danes zvečer ob 20. v klubskem lokalu kavarne Evropa sestanek. Sestanek je obvezen z ozirom na nedeljsko tekmo in je udeležba dolžnost vsakega. — Tajnik.

ASK Primorje, hazena sekcija. Danes sestanek vseh hazenašic ob 18. na igrišču, po sestanku trening. V slučaju slabega vremena se isti vrši v soboto. Točno in vse.

Planinski dan na Krvavcu

Ena najlepših razglednih točk v naših Kamniških planinah je Krvavec, kjer je SPD postavilo z velikimi gmotnimi žrtvami prekrasen planinski dom. Krasna ta planinska postojanka ima med turisti mnogo ljubiteljev in zvestih posetnikov, ni pa še dovolj uvaževana v širokih turistovskih krogih. Da se da prilika najširšim planinskim slojem, da spoznajo to divno planinsko točko, se priredi v nedeljo 17. t. m. na Krvavcu *planinski dan*, na katerega so vabljeni vsi ljubitelji narave in naših gora. Dom na Krvavcu, okrog katerega je sedaj vse v najkrasnejšem cvetju, bo preskrbljen z vsem, da se bodo izletniki kar najbolje počutili. Za zabavo bodo skrbeli tamburaši iz Kamnika in znani dobri pevci, ki so obljubili svoje sodelovanje. Za prehrano, za okusna jedila poskrbi oskrbnica Lojzka, ki je znana kot izvrstna kuharica. Janjec na ražnju bo nekaj izrednega, na kar posebno opozarjamo izletnike. Pripominjamo, da je dom sedaj v najboljšem stanju, ceste so izsušene in vlažnost je vsled dolgotrajnega lepega vremena popolnoma izginila. Že v prihodnjih dneh pričnо dom od zunaj obijati z etermitovimi ploščami, kar bo poslopje spremenilo v eno najlepših in najudobnejših naših planinskih zavetišč. Na Krvavec vodijo 4 lepa pota: iz Stranj preko Osredka, iz Kamnika preko Sidraža in Sv. Ambroža, iz Cerkelj preko Sv. Ambroža in iz Kokre. Najbolj priporočljiva je pot iz Stranj, ker je najkrajša in ker vozi do Stranj avtobus. Izletniki, ki bi potrebovali nosače, jih lahko dobe za prav zmerne cene v Stranjah pri Prodniku in pri Sv. Lenartu.

Planinci! V nedeljo na Krvavec! Od tu imate najlepše ture na Mokrico in preko Grebena na Zoisovo kočo in Grintavec!

Trgovskim nameščencem v pojasnilo!

Krajevna sekcija trgovskih nastavljencev v Ljubljani se ustanavlja pod okriljem »Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije«, ki je najmočnejša tovrstna organizacija v državi. Stoji na stališču razrednega boja in popolne strankarske neodvisnosti ter po svojem sindikalnem programu ščiti splošne gospodarske, socialne in kulturne interese vseh privatnih nameščencev. Prav takšen namen bo imela tudi krajevna sekcija trgovskih nastavljencev v Ljubljani. Da bo izvrševala svojo nalogo, je predvsem potrebno strokovno grupiranje. Ker pa so trgovski nastavljenci v Sloveniji v absolutni večini neorganizirani, je prva naloga pripravljalnega odbora, da ustvari vsaj z malim številom zavednih tovarišev in tovarišic temelje strokovni sekciji. Ko bo sodelovalo večje število, bo naloga organizacije, da zahteva: uvedbo osemurnega delovnika, uvedbo popolnega nedeljskega počitka, reguliranje prejemkov, odpravo krivičnega obdavčenja, omejitev števila vajencev, ukinitev večernih in dnevnih tečajev, ki ne služijo za izpolnitev strokovne izobrazbe, marveč za nadprodukcijo nameščencev — skratka, strokovna sekcija bo aktivno delovala v seh pogledih v prid vseh trgovskih nameščencev. Uspeh bo možen samo s popolno organiziranostjo in složnim sodelovanjem. Vsa brezplačna pojasnila daje pismeno in ustmeno: «Pripravljalni odbor za ustanovitev krajeven sekcije trgovskih nastavljencev v Ljubljani, Poljanska c. 12.« Opozarjajo se vsi brezposelni trgovski nastavljenci, da se ustmeno ali pismeno zglasijo odboru v svrho izplačila brezposelne podpore. Sprejeti bodo tudi v evidenco brezposelnih. Urad za posredovanje nameščenja, ki bo posloval brezplačno, se ustanovi še tekom julija. II. številka stanovskega glasila bo izšla 10. t. m. Brezplačne izvode lahko dobijo vsi trgovski in drugi privatni nameščenci, ki sporočijo odboru naslov.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 14. julija 1927. Višina barometra 308.8 m

Kraj / opazovanje	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: mm do 7. ure
Ljubljana (dvorec)	7.	761·3	18·9	86	mirno	0		
	14.	760·0	28·0	62	S 2	7		
	21.	762·3	20·6	81	E 2	7		
Maribor	8.	761·4	22·0	65	mirno	0	dež	1.0
Zagreb		761·2	23·0	84	ESE 4	1		
Beograd		760·4	23·0	77	SW 4	1		
Sarajevo								
Skoplje		760·1	26·0	43	NW 1	2		
Dubrovnik		759·8	25·0	64	mirno	0		
Split	7.	759·8	25·0	73	SSE 1	0		
Praha		761·8	18·0	—	mirno	10	dež	17.0

Solnce vzhaja ob 4.25, zahaja ob 19.45, luna vzhaja ob 20.7, zahaja ob 3.26.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 29.0 C, najnižja 16.8 C.

Dunajska vremenska napoved za petek: Lahne nevihte.

Tržaška vremenska napoved za petek: Normalni vetrovi, nebo večinoma jasno, zjutraj nekoliko megle; temperatura od 21 — 29 stopinj; morje mirno.

Gospodarstvo

Stanje letine

Po poročilu ministrstva za kmetijstvo in vode je bilo v začetku t. m. stanje pšenice v ljubljanski kakor tudi v mariborski oblasti med zelo dobrim in dobrim, stanje turščice v ljubljanski oblasti zelo dobro, v mariborski oblasti pa dobro; stanje ječmena v ljubljanski in mariborski oblasti srednje; prav tako stanje ovsa.

Kolikor nam je znano po privatnih vesteh, kaže letošnji pridelek v Sloveniji v splošnem dobro; izvzeti so kraji, kjer je toča povzročila večjo škodo. Le sena je bilo mestoma manj nego lani, ker je trava ostala redka in je tudi trpela od mraza in slane. Zato pa je kakovost izvrstna, kajti vreme je bilo za košnjo in sušenje v splošnem prav ugodno.

Po sodbi strokovnjakov zavzema približna površina glavnih poljskih in travniških kultur v **ljubljanski oblasti**: pšenica 28.000 ha, rž 8000 ha, sorščica 2200 ha, ječmen 11.145, oves 10.800, turščica 15.000, proso 4100 ha. Ti podatki veljajo za ozimno in jaro žito. Fižol (kot glavni sadež) zavzema 1300 ha, krompir 26.200 ha, korenje 2700 ha, krmilna pesa 3000 ha, zelje 2300 ha, lan 950 ha, hmelj 99 ha, detelja 19.590 ha, travniki pa 156.900 ha. Za mariborsko oblast nam podrobnejši podatki, žal, niso znani.

Po privatnih vesteh iz Novega Sada, je mlačva v Vojvodini v polnem teku. Uspeh letošnje letine še ni mogoče končnoveljavno presoditi. Sodeč po dosedaj znanih rezultatih, je letina pšenice povprečna. Povprečni žetveni donos pšenice znaša okrog 16 metrskih stotov na hektar. Posamezni posestniki pa so z uporabo umetnih gnojil pridelali do 30 metrskih stotov na ha. Kakovost letošnje pšenice je prav dobra, v številnih primerih znaša njena teža 80—82 kg (za hektoliter). Neki posestnik v Somboru je celo pridelal pšenico, ki tehta 87 kg. Turščica se ugodno razvija, čeprav vročina ovira njen razvoj. Suša dosedaj še ni povzročila škode, kakor to poročajo inozemski listi.

Iz Avstrije in Madžarske prihajajo prav ugodna poročila o letošnji letini. Tako se v Avstriji pričakuje rekord ne samo glede kakovosti, temveč tudi glede pridelane količine. Avstrijskemu ministrstvu za kmetijstvo je na podlagi širokopotezne akcije (razdelitev žlahtne semenske pšenice) uspelo, da bo letos 75 % posestnikov pridelalo pšenico prvovrstne kakovosti. Letošnja letina pšenice bo krila 60 — 70 % domače potrebe, dočim je lani krila le 50 %. Pridelek rži, ovsa in ječmena pa bo popolnoma kril domačo potrebo ter bodo še precejšnje količine ostale za izvoz. Na Madžarskem je pšenica kvalitativno prvovrstna. Teža južnomadžarske pšenice (Tisa) znaša povprečno 80 — 82 kg. Tudi glede količine so zadnja poročila ugodnejša.

= **Naša trgovinska pogajanja s Češkoslovaško in Nemčijo.** V trgovinskih pogajanjih s Češkoslovaško so se pojavile težkoče glede češkoslovaških agrarnih carin. V Češkoslovaški obstojajo, kakor znano, visoke agrarne carine, ki se po zakonskih predpisih ne morejo znižati niti v trgovinskih pogodbah. Naša država pa je baš najbolj interesirana na znižanju češkoslovaških agrarnih carin. Na podlagi nemških zahtev glede znižanja gotovih postavk naše carinske tarife je generalna direkcija carin izdelala obširen referat, v katerem so upoštevane zahteve prizadetih gospodarskih panog. Ta elaborat z zadnjimi navodili je bil poslan naši delegaciji v Berlin.

= **Prepovedan izvoz konj v Avstrijo.** Avstrijsko ministrstvo za kmetijstvo je glede na kužne bolezni, ki so se pojavile v varaždinskem in ptujskem okolišu, prepovedalo uvoz konj brez razlike spola in starosti iz srezov Ptuj, Čakovec in Prelog ter iz srezov Ivanec, Varaždin, Krapina, Zlatar, Ludbreg in Novi Marof.

= **Trgovci v Ljubljani in ljubljanski oblasti,** ki plačujejo točilno takso, morajo svoje prijave zaradi odmere točilne takse po tarisni postavki 62. toč. zak za triletje 1928. do 1930. opraviti v območju finančnega okrajnega ravnateljstva v Ljubljani v času od 1. do 20 septembra t. l., in sicer pri pristojnem oddelku finančne kontrole. Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja vse prizadete na rok vložitve prijave. Kako naj se prijave izpolnijo, bo gremij člane pravočasno obvestil.

= **Nemške reparacije.** Generalni agent za nemška reparacijska plačila je v juniju izplačal vsega 108.6 milijona mark (do sedaj na račun tretjega reparacijskega leta 1036.5 milijona mark). Od te vsote odpade na Francijo 51.2 (463), na Anglijo 22.8 (225), na Italijo 6.3 (70), na Belgijo 7.2 (53), na Jugoslavijo 3.65 (35.3) in na Zedinjene države 5.88 (74.74).

= **Komercijalizacija državnih rudnikov.** Načrt uredbe o komercijalizaciji državnih rudnikov je v glavnem dogotovljen. Komisija, ki ima nalogo izdelati ta načrt, bo v kratkem končala svoje delo in predložila ministrskemu svetu definitivni projekt. Poleg uredbe bo komisija izdelala tudi obširno pojasnilo o principih komercijalizacije glede na razmere v našem rudarstvu.

= **Izenačenje davkov.** Ker ni pričakovati, da bi Narodna skupščina sprejela zakon o izenačenju davkov do srede prihodnjega leta, pripravlja, kakor poročajo iz Beograda, finančni minister uredbo o začasni davčni reformi. Potrebno bi bilo, da finančni minister pri sestavi te uredbe upošteva zahteve naših gospodarskih korporacij, odnosno da pozove zastopnike naših gospodarskih krogov k sodelovanju.

= **Položaj na slovenskem lesnem trgu.** Poročilo dunajskega «Holzmarkta» o jugoslovenskem lesnem trgu, ki smo ga te dni navajali, za Slovenijo samo pač ne velja. Res je sicer položaj na slovenskem lesnem trgu ugodnejši, toda tako ugoden vendarle ni, kakor ga slika «Holzmarkt». Velike parne žage so v Sloveniji še vedno slabo zaposljene. Največ posla imajo srednje žage. Izvaža se les v pretežni večini v Italijo, kamor gredo u. dr. rezan in tesan mehki les, bukovi pragi, rezan jesenov, brestov in orehov les. V Nemčijo se izvažajo bukove deščice. Položaj na tržišču drv za kurjavo je nestalen. Domačega povpraševanja je prav malo. Dejstvo pa je, da je les sedaj najvažnejši slovenski izvozni predmet. Drugega blaga gre iz Slovenije v inozemstvo prav malo.

= **Konkurz** je razglašen o imovini Ivana Gučka, trgovca v Laškem (roki: 28. julija, 31. avgusta in 7. septembra).

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave kompletnih angleških klosetov ter originalnega materijala za opalograf; do 22. t. m. glede dobave nalučnikov, portlandskega cementa in raznega mehkega lesa; do 26. t. m. glede dobave špiralnih vzmeti. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave raznega električnega materijala. Predmet ni pogoji so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Vršile se bodo nasleduje ofertalne licitacije: 18. t. m. pri komandi mesta v Ljubljani glede prodaje kosti; 23. t. m. pri komandi inženjerije IV. armijske oblasti v Karlovcu glede dobave živil (mast, fižol, testenine, zdrob, ječmen, kaša).

= **Češkoslovaška se zanima za slovenski lan.** Kakor doznavamo, se Češkoslovaška zelo zanima za slovenski sirovi lan. Ceni se, da ga bo mogoče dobiti v Sloveniji 50 do 60 vagonov (največ na Dolenjskem). Nekaj našega lanu so Čehoslovaki že nakupili po prilično ugodnih cenah.

Borze

14. julija.

Deviza na Italijo se je danes nekoliko ovrstila. Na ljubljanski borzi je bila zaključena po 309.25 napram 308.25 včeraj. Tudi na zagrebški borzi je bila Italija čvrstejša, trgovala se je po 309, dočim se je v Curihu le neznatno dvignila. Narodna banka je intervenirala predvsem v devizah na Curih, London in Newyork.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda popustila na 343, ob zaključku borznega sestanka pa se je ponovno dvignila na 344.5. Na tržišču bančnih in industrijskih vrednot je bil promet minimalen.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.50 — 13.53 (13.515), Budimpešta 9.93 blago, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.9975 — 8.0275 (8.0125), London 275.9 — 276.7 (276.3), Newyork 56.7 do 56.9 (56.8), Pariz 223 denar, Praga 168.2 do 169 (168.6), Trst 308.25 — 310.25 (309.25).

Zagreb. Dunaj 7.9975 — 8.0275, Berlin 13.50 — 13.53, Italija 308 — 310, London 275.9 — 276.7, Newyork 56.7 — 56.9, Pariz 222.125 — 224.125, Praga 168.2 — 169, Curih 1093.5 — 1096.5; ameriški dolar 56.075 do 56.275.

Beograd. Pariz 222 — 224, Newyork 56.7 do 56.9, Milan 308.5 — 310.5, Budimpešta 9.945 — 9.915, Berlin 13.5 — 13.53, Bruselj 7.915 — 7.945, Amsterdam 22.80 — 22.86, Bukarešta 35.17 — 36.67, Atene 77.75—78.25, Sofija 40.75 — 41.25.

Curih. Beograd 9.135, Berlin 123.35, London 25.225, Newyork 519.625, Pariz 20.345, Milan 28.2375, Praga 15.40, Budimpešta 90.60 Bukarešta 3.19, Sofija 3.755, Varšava 58, Dunaj 73.155.

Trst. Beograd 32.10 — 32.60, Dunaj 253 do 263, Praga 54.1250 — 54.6250, Pariz 71.75 do 72.25, London 89.10—89.40, Newyork 18.3150 do 18.4150, Curih 352 — 356, Budimpešta 315 — 325; dinarji 31.75 — 32.75, dolar 18 do 18.40.

Dunaj. Beograd 12.46 — 12.50, Berlin 168.25 — 168.75, Budimpešta 123.51—123.81, Bukarešta 4.3850 — 4.4050, London 34.4050 do 34.5050, Milan 38.5650—38.6650, Newyork 708.55 — 711.05, Pariz 27.74 — 27.84, Praga 20.98875 — 21.06875, Sofija 5.1050 — 5.1450, Varšava 79.16 — 79.44, Curih 136.35—136.85; dinarji 12.57 — 12.61, dolarji 705.50 do 705.90.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.215, v Berlinu 7.408, v Londonu 276, v Newyorku (13. t. m. po borzi) 1.75.

Efekti.

Ljubljana. Investicijsko 84.25, Celjska 197 do 199, Ljubljanska kreditna 150—150 (150), Merkantilna 0 — 98, Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Stavbna 55 — 0, Šešir 104 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Investicijsko 84 — 84.75, agrarne 49 — 50, Vojna škoda aranžma 343 — 344, kasa 343 — 344, za avgust 345.5 — 346.25; bančne vrednote: Eskomptna 93 — 94, Poljo 15 — 15.5, Kreditna Zagreb 93 — 94, Hipo 57 — 57.5, Jugo 91 — 92, Ljubljanska kreditna 150 — 155, Praštediona 850 — 860, Obrtna 40 — 43, Zemaljska Sarajevo 1225 — 0; industrijske vrednote: Našice Union 1700 — 1900, Gutmann 250 — 260, Slaveks 100 — 102, Slavonija 16 — 19, Drava 555 — 560, Šećerana Osijek 475 — 490, Vagon 35 — 38, Vevče 135 — 140, Union Osijek 300 — 0, Dubrovačka 390 — 395, Trbovlje 460 — 475.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (14. t. m.) Tendenca za les čvrsta. Zaključenih je bilo 5 vagonov, in to 2 vagona tramičev (filerji), popolnoma suhih, po noti kupca, fco vagon naklad. postaja po 260, ter 3 vagoni bukovih drv, suhih, fco vagon Postojna po 22. — Deželni pridelki: Tendenca za žito čvrsta. Nudi se: nova baška pšenica, promptna, 76 kg, brez doplačila, slovenska postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni po 325 — 327.5, za julij - avgust po 327.5 — 330; baška, stara pšenica, promptna, 75/76 kg, slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni po 335 — 337.5; turščica banatska, slov. post., 30 dni po 225 do 227.5; turščica banatska, slov. postaja, 30 dni po 222.5 — 225; moka «0» iz stare pšenice, fco Ljubljana, plač. po prejemu, brez užitnine po 505. Dovozi iz Bačke so slabi, ker producenti v pričakovanju višjih cen zadržujejo blago; na drugi strani pa konzum čaka na nižje cene.

Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Pšenica: baška, nova, 78 kg, 2 %, 4 vagoni 280; baška, nova, 78/79 kg, 2 %, 2 vagona 280; sremska, nova, 67/68 kg, 1 vagon 207.50. Turščica: baška, 9 vagonov 180 do 185; banatska, 10 vagonov 177.50—180. Moka: sremska, «0», 1 vagon 245; baška, «0g», 1 vagon 425; baška, «2», 2 vagona 297.50; baška, «6», 3 vagoni 325 — 330. — Otrobi: baški, v jutastih vrečah, 1 vagon 152.50. Tendenca nespremenjena.

Dunajska borza za kmetijske produkte (13. t. m.) Navzlic popuščajočim cenam v inozemstvu je temeljna tendenca na dunajskem tržišču dalje prijazna, vendar se je promet nekoliko zmanjšal. Cene pšenici in rži se gibljejo na višini preteklih dni. Povpraševanje po turščici je živahno. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 38.5 do 39.25, madžarska Tisa (80/82 kg) nova 42.5 do 43; nova rž: domača 34 — 35, madžarska 35.25 — 35.5; turščica: 26 — 27; oves: domači 33 — 34, madžarski 32 do 32.5, rumunski 29.5 — 30. Moka v trgovini na debelo: domača «0» 69 — 71; inozemska «0», zacarinjena: madžarska 65 do 68.5, jugoslovenska 68 — 65, ameriška 69 do 71.

Iz življenja in sveta

Katastrofalen potres v Palestini

Kakor smo že poročali v brzojavki, je Palestino, predvsem okolico Jeruzalema, zadela težka potresna katastrofa. Najhuje je prizadeto mesto Nublus. Tam se je zrušilo mnogo hiš, ki so zasule ceste. Prebivalstvo je moralo bežati iz mesta in se za silo nastaniti pod šotori. Pri reševalnih delih pomaga angleška policija.

Po uradnih ugotovitvah je potres v Palestini zahteval nad 150 smrtnih žrtev, v pokrajini onstran Jordana pa okoli 100. Ranjenih je nad 500 ljudi. Med njimi ni, kolikor se da ugotoviti iz dosedanjih poročil, nobenega Evropejca.

Londonski «Daily Express» meni, da utegne imeti potres usodne posledice v gospodarskem položaju dežele. Baje je že mnogo zionističnih naseljencev sklenilo, da zapuste Palestino in se vrnejo v svojo domovino.

★

Kakor poročajo strokovnjaki, je imel potres dva različna epicentra. Enega v Nablosu, drugega pa v Maanu. V Nablosu je bil potres tako močan, da so se poslopja porušila kakor papirnate hiše. Pod razvalinami je našlo smrt več sto oseb, od ruševin pa je bilo ubitih tudi mnogo ljudi na trgih in ulicah, kamor je padalo kamenje. Nablus je danes popolnoma izumrlo mesto. Doslej še ni ugotovljeno, koliko žrtev je zahtevala katastrofa. Reševalna akcija je zelo otežkočena, ker obstoja nevarnost, da se porušijo tudi druge zelo poškodovane hiše; še večja je katastrofa v Maanu. Tam so porušene vse hiše kakor da bi se uresničil svetopisemski izrek in ne bo ostal kamen na kamenu. Prej cvetoče mesto je danes spremenjeno v taborišno bolnico.

Med palestinskimi kraji je najbolj trpelo mesto Sihem, ki je dobesedno porušeno. Število človeških žrtev znaša več sto in še ni točno ugotovljeno. V Maanu je bilo ubitih 100, v Ramleu in Lydi 150 in v Amanu 300 oseb. Očividec iz Amana, ki je danes dospel v Kairo pripoveduje, da so se med potresom rušila tri in štirinadstropna poslopja, kot da bi jih presekal s sekiro na polovico. Nova mošeja v Amanu in poslopja na angleškem letališču so popolnoma porušena. Premikanje zemlje je bilo tako močno, da se je iztiril vlak med vožnjo. V zemlji so nastale do 1 meter široke razpoke.

Tudi Jeruzalem je hujše prizadet, kakor pa se je sprva domnevalo. Več tisoč hiš je tako poškodovanih, da so jih morali prebivalci na odredbo oblasti izprazniti, ker je nevarnost, da se porušijo. Potres je trajal v Jeruzalemu in okolici 40 sekund. Glasom oficijelnega poročila je doslej zabeleženih 160 smrtnih žrtev v Palestini in 93 v Transjordaniji. Število ranjenih presega več tisoč.

Mnogo so trpele tudi arabske vasi in naselbine. Točna poročila iz teh pokrajin še niso znana, vendar pa se ceni število žrtev na tisoč oseb. Židovske naselbine v Emeku in druge židovske kolonije niso tako zelo prizadete. Pač pa je potres povzročil občutno škodo na hebrejski univerzi v Jeruzalemu.

Spomenik Lafayettovi eskadrilji v Franciji

Zanimiva reminiscenca iz svetovne vojne.

K sliki «Spomenik Lafayettovi eskadrilji», ki smo jo prinesli v včerajšnji številki, je pomotoma izostal pričujoči članek, ki ga danes objavljamo. Uredništvo.

V Villeneuve l'Etang so začeli Američani graditi spomenik junakom Lafayettove eskadrilje, ki so padli v boju za Francijo.

Kdo je Lafayettova eskadrilja? Naši čitatelji so gotovo že dostikrat čitali o njej, pa najbrže še ne vedo, kaj naj si predstavljajo pod tem imenom. Evo na kratko zgodovine te slavne eskadrilje.

V avgustu 1914. se je nahajal v avijatični šoli v Marbleheadu (Massachusetts) mlad letalec Norman Prince. Ko je bila napovedana svetovna vojna, ga ni vzdržalo doma.

«Ne morem,» je dejal svojim staršem, «ne morem gledati križem rok, ko se Francija bije. Tudi ona ni stala prekrižanih rok, ko smo se borili mi.»

Ravno tako je govoril svojemu prijatelju Frasieru Curtisu.

«Zakaj ne bi organizirali ameriške eskadrilje, ki bi šla v Francijo borit se ramo ob rami proti barbarom?»

Curtis je bil navdušen. Njegov prijatelj Cowdi tudi, in Hall in Thaw in Bach. Bila jih je šestorica mladih ljudi, ki so prisegli, da bodo nabrali dobrovoljce za Francijo.

Zahtevali so le eno: da jih ne ločijo in da ostane ameriška eskadrilja samostojna enota v veliki francoski zračni flotilji. Vprašanje, kdo bo kril stroške, jih ni skrbelo. Vedeli so, da bodo našli denarja za prevoz in druge potrebščine, kamorkoli se obrnejo. In v resnici jim je dal Vanderbilt sredstev, kolikor so potrebovali.

Taka je v kratkem predzgodovina ameriške letalske eskadrilje. V decembru leta 1914 so prišli v Francijo, v aprilu l. 1916., ko so bile vse formalnosti urejene, so se zbrali in strnili v veliko letalsko četo. Odlikovali so se v vseh bitkah, zbili 17 nemških avijonov, dobili 156 zračnih bojev in bili v vojaškem povelju 17 krat imenovani s pohvalo. V 6 mesecih. Takrat Zedinjene države še niso bile v boju s centralnimi silami. In nekega dne je nemški poslanik v Washingtonu protestiral, da se ameriški letalci bore proti Nemcem. Washington je bil prisiljen, da preda nemški protest Parizu. Francozi so se morali ukloniti. Ameriške eskadrilje niso smeli več imenovati z njenim imenom, nego so jo v poveljih nazvali kratko «dobrovoljsko eskadriljo».

To pa Američanom ni bilo povšeči, in dr. Edmundu Grosu, zdravniku eskadrilje, je prišlo na misel, da bi se eskadrilja imenovala po slovitem francoskem dobrovoljcu, ki je prvi prihitel v bojih za osvoboditev Američanom na pomoč. Sporočil je svojo misel francoskemu vojaškemu vodstvu in od takrat se je ameriški dobrovoljski oddelek imenoval «Lafayettova eskadrilja».

Tisti dan, ko je Amerika napovedala vojno Nemčiji, je bila eskadrilja razpuščena, ker ni imela več pomena. Štela je takrat 200 letalcev, poleg njih pa 67 mrtvih, 20 ranjenih in 16 ujetnikov.

Teh 67 mrtvih junakov počiva danes v francoski zemlji. Preživeli letalci Lafayettove eskadrilje niso hoteli prepeljati svojih mrtvih tovarišev v Ameriko. Hoteli so, da počivajo skupno v zemlji, za katere obrambo so padli v boju. In tem junakom je postavila Amerika spomenik.

Spomenik je iz belega marmorja in stoji v parku v Villeneuve - l'Etang. Sredstva zanj so zbrali Američani sami, manjka le še kakih 100.000 frankov, za katere so se ponudili, da jih zberejo Francozi. V ta namen je pariški «Matin» prvi daroval 50.000 frankov. Vsoto je predal na dan 4. julija, ki je narodni praznik ameriških Zedinjenih držav.

Ponesrečena ženska spletka

Ženske se poslužujejo najrazličnejših trikov in spletk, da navežejo nase moža, ki jim je prirastel k srcu. Ne le one, ki šele hočejo ujeti dobrega zakonca, marveč tudi one, ki že vzdihujejo v sladkem zakonskem jarmu sežejo često po sredstvih, ki niso le nevarna, marveč dosežejo lahko prav nasprotno od tega, kar so si želele.

Tako nekako se je godilo tudi mladi in lepi ženi dunajskega fabrikanta Adrieni K. Svojega moža je iskreno ljubila, toda dozdevalo se ji je, da postaja on proti njej vedno hladnejši in da jo zanemarja. Poskusila je vse mogoče, da bi ga znova navezala nase, toda vsi njeni poskusi so ostali brezuspešni. Po daljšem premišljevanju je sklenila, da na kakršenkoli način vzbudi pri njem ljubosumnost. Bila je prepričana, da bo to zopet dvignilo njegov interes za njo in ga tako zopet približalo njenemu srcu. Zato je inscenirala sestanke, napisala več pisem in podkupila tudi svojo služabnico, tako da je moral dobiti mož vtis, da ga žena vara z drugim.

To se je tudi res zgodilo. Toda moža to ni pritegnilo, marveč še bolj odbilo, tako da je končno vložil tožbo na ločitev zakona po krivdi žene. Vsi dokazi, ki jih je v svoji tožbi navedel, so govorili proti njegovi ženi. Ta pa je vse obdolžitve zanikala in jokaje priznala svoje spletke. Skušala je dokazati, da je vsa «nezvestoba» samo inscenirana z namenom, da vzbudi ljubosumnost moža in da znova obudi njegovo ljubezen. Toda mož se o tem ni dal prepričati in je vztrajal na ločitvi zakona. Sodniki so bili v nemali zadregi, ker so se priče, ki sta jih navedla oba pravdna nasprotnika v svojih izpovedih, pobijale. Razprava je bila v svrho zaslišanja novih prič odgodena. Za proces vlada v juridičnih krogih veliko zanimanje.

Škotska trma

V «Masarykovem Zborniku» je učeni grafolog Robert Sandek objavil poskus grafološke biografije prezidenta Masaryka z nekaterimi snimki rokopisa. Zgodovinsko zanimiv je zlasti posnetek spomeniče z dne 15. novembra 1918., kjer je češkoslovaški državni poglavar na kratko povzel svoj pomenek s prezidentom Wilsonom tik pred svojo vrnitvijo v Evropo. Med razgovorom, ki je trajal 30 minut, ga je Wilson vpraševal o Rusiji, o gdanskem problemu in o tem, ali naj se udeleži mirovnih pogajanj. Masaryk je brez ovinkov nasvetoval, naj kar odpotuje v Evropo in tam brani svoja načela, vendar naj se pri tem drži splošnih idej, ker ne pozna podrobnih vprašanj. Masaryk, ki je na tem mestu svoje spomenice opomnil: «škotskega pokolenja je, torej trmoglav», je povdarjal svoje mišljenje ter ponovno opozoril sobesednika, da bo na ta način silno zamotal probleme in zmanjšal svoj ugled. Dogodki so le preveč opravičili bojazen češkoslovaškega državnika.

Ugotovitev očetovstva na podlagi preiskave krvi

Zanimiva razsodba avstrijskega sodišča.

Tožbe na priznanje očetovstva se opirajo običajno izključno le na izpovedi nezakonske matere. V večini primerov je očetovstvo sicer evidentno, vendar pa pridejo čestokrat v razpravo zamotani slučaji, ko je le težko dognati pravega očeta, zlasti še, če se oni, ki ga označi nezakonska mati kot takega, temu upira.

O sličnem primeru je razpravljalo te dni avstrijsko okrajno sodišče v Hietzingu. Slučaj je bil tem zanimivejši, ker je bil tožen komaj 16 letni mladenič, mizarski vajenec Ivan R. Tožila ga je mladoletna Margareta P. Mlada nezakonska mati je odločno vztrajala na tem, da je toženec oče njenega otroka. Toženec pa je to odločno oporekal. V zagovoru je navajal, da sta se spoznala na neki veselici ter da sta po kratkem prijateljstvu začela intimnejše odnošaje. To razmerje pa je trajalo le kratko časa, nakar se je toženec že več kot pred enim letom preselil v oddaljenejši kraj in se od takrat nista več sestala. Že iz tega razloga je oporekal očetovstvo, pri tem pa tudi še navajal, da dekle tudi do drugih ni bilo baš preveč korektno. To njegovo izpoved je potrdil tudi neki 18 letni brivski pomočnik, ki tožiteljici ni izstavil ugodnega izpričevala. Nezakonska mati je te navedbe toženca zavračala, in zatrjevala, da poleg njega ni imela odnošajev z nikomur in da se je tudi z njim spuščala v intimnost samo zaradi obljube, da jo poroči! Na predlog toženčevega zagovornika se je sodišče poslužilo najnovejše metode ugotovitve očetovstva na podlagi preiskave krvi. Sodni izvedenci so na podlagi krvne preiskave ugotovili, da toženec ne more biti oče. Na podlagi tega izreka izvedencev, kakor tudi na podlagi neugodnih izpovedi zaslišanih prič je sodišče toženca oprostilo.

Pozabljena obletnica

Misel o poletu čez severni tečaj, ki sta jo lansko leto kar hkratu realizirala Amundsen in Byrd, ni nova. Leta 1897., torej pred 30 leti, se je bavil ž njo švedski inženjer S. A. Andrée, ki je hotel poleteti čez severno Ledeno morje že leta 1896., pa je s poletom neprestano odlašal, dokler se ni končno odločil, da ga poskusi 11. julija 1897. Andrée se je dvignil s Spitzbergov. Njegovo podvzetje pa ni bilo bogzna kako temeljito pripravljeno in je mogel pričakovati uspeha le, če bi imel ugoden južen veter za seboj.

Andrée se je poslužil balona, napolnjenega s plinom. Njegova gondola je bila predeljena v dvoje nadstropij: eno mu je služilo za spalnico, v drugem pa je bila galerija, iz katere je nameraval vršiti opazovanja. Ž njim so bili trije spremljevalci, poleg znanstvenih instrumentov pa se je v gondoli nahajal le še zložljiv čoln, zaloga živeža za štiri mesece in najnevarnejša oprema, ki si jo moremo misliti na balonu s plinom: kuhalnik na špirit. Poročila, ki jih je Andrée nameraval pošiljati s svojega poleta v svet, naj mu jih bi bili posredovali golobje-pismonoše.

Usoda Andréejevega balona je še do danes nejasna. Najbrž se je balon od špiritovega kuhalnika vnel in zgorel ali pa je padel v ledu in polarnem morju na zemljo in so se vsi štirje letalci ponesrečili. Edino poročilo, ki je prispelo od njega, je prinesel štiri dni po odletu golob-pismonoša, ki ga je bil Andrée izpustil kmalu potem, ko se je dvignil v zrak. Po dolgem času so potem našli še neko plavajočo bojo, ki je vsebovala kratko Andréejevo poročilo. Od takrat je vsak glas o Andréeju zamrl.

Princ Paruk,

starejši (7letni) sin egiptskega kralja Fuada, ki je prejšnji teden posetil London. Poleg njega njegova sestra princesa Faika.

Čudežen otrok

Dne 4. julija so se vršili na chikaškem konservatoriju sprejemni izpiti. Kandidat za kandidatom je prihajal na vrsto. Nenadoma so sluge zagrnili z zastorom podij, na katerem je stal klavir. Ravnatelj je dejal profesorjem, da se ozira na izredno nervoznost gospodične Dorothy Johnsonove, ki bo zdaj igrala. Plaha miss je zaigrala za zastori Beethovnovo «Lunino sonato». Vsi so bili navdušeni, tako krasno je nevidna umetnica izvajala težak komad. Profesorji so z veseljem podpisali sprejemno spričevalo. Zdaj so sluge dvignili zastor in prikazala se je skrita gospodična v starosti štirih let. Mati je namreč naprosila ravnatelja, da naj jo skrije — ne zbog tega, ker bi bila boječa, marveč zaradi tega, ker profesorji takega otroka ne bi pustili k izpitu. Čudežno dete je bilo z navdušenjem sprejeto na konzervatorij. Mati trdi, da se njena hči ni nikoli učila godbe. Ponavlja brez not iz spomina reči, ki jih je kdaj slišala. Igra prav veliko, ker pozabi le redkokatero noto.

Mož, ki bi bil rad obglavljen

Neki detektiv je opazil na Aleksandrovem trgu v Berlinu nekega mladeniča, ki je po svojem čudnem vedenju vzbudil njegovo pozornost. Detektiv ga je ustavil in neznanec mu je začel pripovedovati, da se piše Harry Frankenstein in da ima na vesti nič manj kot tri umore. Detektiv ga je odpeljal na policijo, kjer je dozdevni morilec povedal, da je v Grevesmühlenu v prepiru zabodel nekega kosca, dalje da je v Frankfurtu ob Odri vlomil v blagajno in umoril sinova lastnika, ki sta ga zalotila pri delu. Nato je prosil, naj ga zavoljo teh zločinov obglavijo.

Policija je seveda takoj spoznala, da ima posla z blaznikom, vendar je sklenila, da njegove navedbe dodobra prouči. Pri tem se je izkazalo, da je bil Harry Frankenstein zaprt v neki blaznici, iz katere je v aprilu letošnjega leta pobegnil. Umor kosca si je bil izmislil, vlom v Frankfurtu pa je v resnici zagrešil. Tudi je odgovarjalo resnici, da sta ga pri tem zalotila sinova gospodarja in ga pregnala. On pa ju ni umoril, kakor je zatrjeval detektivu, temveč ju je le lahko ranil z nožem.

× *Prelom oblakov v Rusiji.* V torek so v mnogih pokrajinah Rusije divjali strašni vrtinci in nevihte, ki so zahtevali veliko človeških žrtev. Iz Bakuja poročajo, da je 30 izletnikov, ki so se podali na morje, zajel vihar in jih gnal daleč v Kaspiško morje, kjer so najbrž utonili. V Nižnjem Novgorodu je neurje povzročilo veliko materijalno škodo. V Odesi je vihar podrl mnogo streh in razrušil nad 20 mostov.

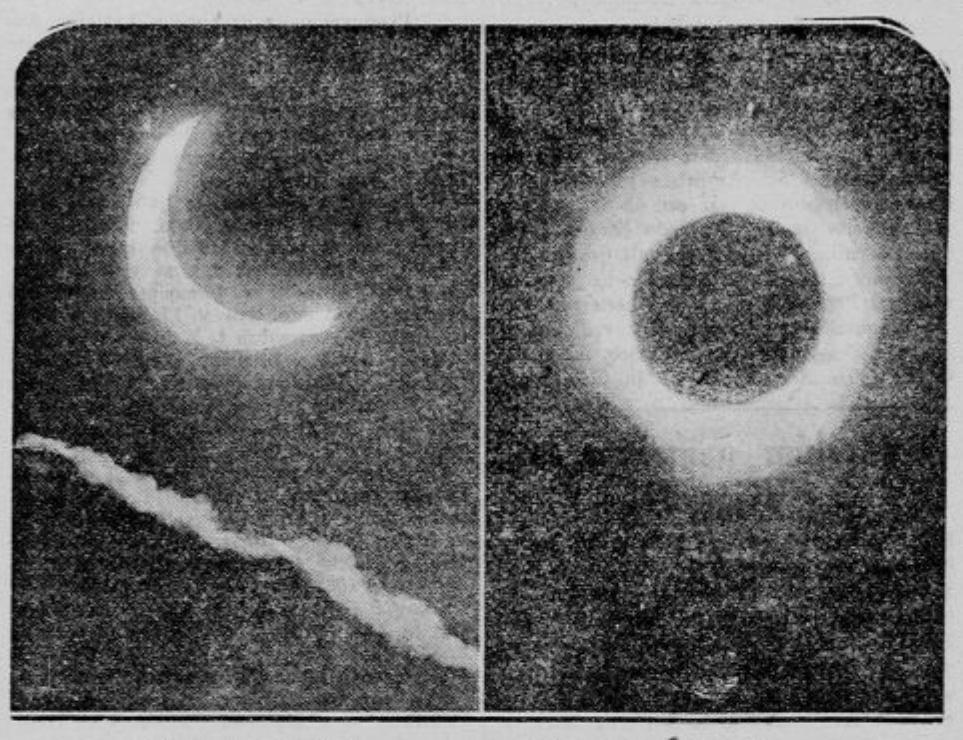

Solnčni mrk, kakor so ga videli na Angleškem

Na levi: Parcijelni mrk. — *Na desni:* Venec ob popolnem solnčnem mrku.

A. P.:

Intervju s humanistom

Med svetovno vojno se nam je posrečilo, da smo z združenimi močmi in s krepkim sodelovanjem vseh narodov in delov sveta razparali vrečo, ki so bile v njej zvezane vse nesreče človeškega rodu. Usula se je na nas povodenj raznih težav, da kar ne moremo izgaziti na trdni breg mirnega in solidnega predvojnega življenja.

Gospodarstvo, promet, morala in kultura preživljajo svoje težke krče, pa je bilo tudi naši srednji šoli usojeno, da zaide v perečo krizo. Brez bolezni ni krize in brez krize ni ozdravljenja; v tem magičnem krogu se sučemo in ni ga upanja, da bi se izkopali iz tega močvirja.

Čital sem v novinah pritožbe očeta, čigar sin se že tretje leto uči nemščine, pa še vedno ni prišel preko osnovnih pojmov miza-tiš, riba-fiš. Preiskal sem ta slučaj in dognal, da ni nikake krivde na dotičnem dečku, ki redno zdela svoj razred in preide v višjega, toda vsakokratni minister prosvete mu vedno znova določi isti učni načrt za višji razred in dečko že tretje leto goni svoj miza-tiš, riba-fiš.

Vsaka oblast je od Boga, ki je zapopadek vse modrosti, pa je tedaj tudi vsak naš minister od Boga in je kolikor toliko deležen neskončne modrosti božje. Že vesta, kaj delata, g. Bog in g. minister prosvete!

Drugi roditelj se pa pritožuje, da njegov sinko v latinščini prehitro napreduje, Ovidija so baje kar pohlastali — naj pazijo poklicani krogi, da se ni morda čitalo nesmrtno delo Ars amandi, sicer si hlastanja pri latinskih klasikih ni baš moči predstaviti! — in s. se nato spravili na Livija, ki ga jemljo s pravo sportsko bravuro. Pa ustrezi sekantnim roditeljem: enemu gre pouk prepočasi, drugemu prehitro! Tako bo vedno, dokler se bodo vtikali v ministrske in profesorske posle ljudje, kojih edini posel je predpisan že od pradavnine: moli in delaj in plačuj davke!

Vendar sta mi dali ti dve pritožbi misliti, ker imam tudi jaz nekoga, ki se muči z Livijem ali nekim drugim starim gospodom. Nisem pa šel rušit ugleda ministra in profesorja z objavo v časopisih, marveč sem se lepo zasebno obrnil do svojega prijatelja dr. Asfodelosa.

»Kaj bi dvigal šum in prah, kaj bi bunil roditelje in dajal potuho paglavcem, ki jim je učenja itak vedno preveč, ko pa s privatno intervencijo dosežeš vse, kar hočeš,« sem si mislil in sem poiskal prijatelja.

Dr. Asfodelos je fanatičen Starogrk in Latinec. Milina je poslušati njegova predavanja o najsubtilnejših konstrukcijah grškega stavka, samo nehati ne zna s to, navadnemu mozgu nepristopno učenostjo. V tem je križ; kadar se zaleti, ne prestane, prekiniti ga pa ne smeš za nič na svetu. Tri leta sem obžaloval svojo bedasto neprevidnost, da sem ga bil o priliki takega predavanja vprašal, ali bi znal napraviti v Ciceronovem jeziku prošnjo na emonskega edila za podelitev koncesije za vozoličarsko obrt in ali bi si znal kupiti v starih Atenah vstopnico za popoldansko predstavo v cirku ali naročiti v gostilni kisla jetrca... Bog me obvaruj take neumne objestnosti v bodoče! Zdaj sva spet prijatelja in cenim to prijateljstvo tem bolje, ker imam med tem na njegovi šoli bitje, ki trepečem za njegov duševni in telesni blagor.

Dr. Asfodelosa najdem sklonjenega nad kupom knjig, tako poglobljenega v delo, da je preslišal moje trkanje in moje opetovano opominjajoče kašljanje. Oči mu gore, rdeč je v lice, lase pa mu je zmršil v brezobličnо kodeljo sveti ogenj, ki puhti iz antičnih klasikov.

Komaj ga prikličem v dvajseto stoletje. Povem mu namen svojega prihoda in mu omenim navedena dva primera.

»Kaj sodiš o stvari ti, predragi prijatelj, ki si šolnik-strokovnjak in veščak v takih zadevah?« ga pobaram. In že sem bil deležen dolgega predavanja o potrebi nemščine na naših srednjih šolah. Nič utilitarističnih vidikov, nič materijalnega komercijalizma, vse samo plemenito čuvstvo in globoka ljubezen do nemščine zaradi antičnih klasikov. Stoično sem poslušal povodenj in čakal, da mu pride sapa v tem nebotičnem zanosu. Zaključil je:

»Vidiš, pravkar si ubijam glavo ob tolmačenju nekega temnega mesta v Pliniju«.

»Temnega mesta? Pravkar si še poudarjal, da je klasična antika tako jasna, precizna in palidarna, zdaj pa iznenada temno mestò, kakor da gre za tolmačenje kakega teksta o verskih stvareh.«

»Molči, ko ne razumeš ničesar! Klasiki so jasni, ali prepisovalci so časih kaj narobe zapisali ali kaj svojega vstavili. Gre za to, ali naj se to mesto čita ‚ut erat' ali ‚ut esset'. Pomena sicer ne izpremeni, naj že stoji to ali ono, ali zanimivo bi bilo preiskati, zakaj veže Plinij ta ‚ut' z indikativom.«

Sledi razprava o »consecutio temporum«, ki ji nisem kos, zato te učenosti ne ponovim.

Prekinem ga: »In vse knjige, ki jih imaš odprte pred seboj, govore o tem temnem mestu?«

»Vse, in še to niso vse. Glej temeljitost Nemcev. Za to delo Plinija imajo tri in dvajset komentarjev, vsi drugi narodi skupaj pa samo šest.«

»Tri in dvajset komentarjev? Nemci ljubijo take stvari. Goethe je nekdaj na izprehodu zavzdihnil »ah!« in sedem profesorjev je napisalo sedem debelih knjig o tem vzdihu. Sedem naj že bo, v božjem imenu, ali tri in dvajset! Ali ni škoda dela, papirja in tiska?«

»Kaj naj bo škoda papirja, ko gre za doslej še neugotovljeno slovnično fineso. ‚Ut' z indikativom v tej zvezi je povsem neznana prikazen, ki bi ...‹

»Da, da, si že povedal. Ampak reci, ali nam je nemščina potrebna zavoljo komentarjev in takih fines?«

»Tako je. Za študij antičnih jezikov nam je nemščina neobhodno potrebna in s tem je upravičen njen obsvoj v učnem načrtu.«

»Dobro. Zdaj se vpraša, ali so antični jeziki res tako važni, da je vredno pisati o enem mestu tri in dvajset knjig?«

»Ti še vprašaš? Materijalist, ki ti velja samo to, kar nese! Sama sreča, da ne odločaio v tem vprašanju ljudje tvoje

Naši onstran granic

Končni udarec našemu šolstvu na Primorskem

O našem narodnem šolstvu v Italiji je pač malo mogoče povedati, ker ga itak že ni skoraj čisto nič več: let u pa tam kak četrti in peti razred, pa tudi tisti že skoraj popolnoma poitalijančen.

Prosvetni minister si je ogledal nekoliko ljudskih šol na Goriškem in se je ponovno razgovarjal s šolskimi otroci v «drugorodnih» krajih. Mogel je ugotoviti, da se v resnici znajo izražati italijanski. Bil je zelo zadovoljen, ker se ni zgodilo niti enkrat, da bi ga otroci ne bili razumeli, temveč so mu povsod odgovarjali italijanski, s pravilnim izgovorom, in so tudi v vsem nastopu in izražanju kazali korenito italijansko vzgojo...

Minister si je skupno z vojvodinjo d' Aosta ogledal tudi goriško gluhonemnico. In čujte: *Bil je naravnost genljiv prizor. Ti otroci, vsi drugorodci, se tudi uče izražati se v svojih znakih z italijanskimi besedami.*» Ali si morete misliti grše nasilje, kot je to, da so celo uboge gluhoneme otroke oropali možnosti, da bi se priučili svojemu materinemu jeziku, in jim namesto njega umetno vcepljajo tujščino, italijanščino, da otrok, ko pride domov, ne more govoriti s svojci. Kje na vsem svetu je mogoče najti kaj podobnega?!

Šolska reforma, ki je oropala naš narod njegovih narodnih šol je bila sicer delo prednika sedanjegap rosvetnega ministra, Gentileja, ali v polnem njenem pomenu jo je vendar začel izvajati sedanji minister in, kakor se povdarja, na pravi fašistični način. «Z umnim stopnjevanjem», pravijo, «toda obenem z neizprosno nepopustljivostjo postajajo ljudske šole italijanske in v *dveh letih ne bodo več obstajale ljudske šole s slovenskim poukom, niti neobveznim. V Julijski Krajini bodo samo italijanske šole z italijanskimi učenci in italijanskimi učitelji*». Tako pravi «Popolo di Trieste».

Nadalje je zasluga ministra Fedeleja, da se sprejemajo v učiteljsko službo za ljudske šole na Primorskem samo osebe, ki ima jo sposobnost in voljo za delovanje v dosego tistih ciljev, ki jih ima po namerah fašistične vlade ljudska šola v obmejnih pokrajinah. Ti cilji so seveda poitalijančenje, raznaroditev, asimilacija našega naroda.

Druga važna stvar je okolnost, da je minister Fedele v zadnjem času izposloval izpremembo šolskega zakona v določbah, ki se tičejo premeščanja učiteljstva. Doslej je bilo namreč v smislu šolskega zakona mogoče premeščanje učiteljev edino le v mejah posameznih krajin («regione»), ni pa bilo dovoljeno, da bi se premestil učitelj iz Lombardije v Kalabrijo, iz Sardinije v Piemont itd. Minister Fedele je sedaj dosegel izpremembo šolskega zakona, v smislu katere se bo učiteljstvo moglo premeščati iz krajine v krajino. «Popolo» pravi, da bo minister glede Primorskega uporabljal to določbo «pravično, ali brez omahovanja». *Skrbnik Reina pa sme tudi odslej odpuščati slovanske učitelje poljubno.*

Prosvetni minister Fedele pač hoče, da bodo v dveh letih na Primorskem samo italijanske šole z italijanskimi učenci in učitelji!!

---

p— *Kulturne prireditve* se še vršijo po raznih krajih goriške dežele kljub težkočam, na katere naletavajo društva, ko jih naznanijo oblasti. Čestokrat se šele v zadnjem trenotku izve, da je prireditev dovoljena ali pa, da ni dovoljena. V Nemškem Rutu je imela biti kulturna prireditev 3. t. m., pa je bila odložena na 10. t. m. toda došlo je to pot takoj sporočilo oblasti, da se prireditev ne dovoljuje iz razloga javne varnosti! V Nemškem Rutu se je mudil one dni občinski zdravnik. Prosili so ga, da naj pregleda prostor, ki je določen za prireditev. Zdravnik je to storil eno minuto in treba mu je bilo plačati 75 lir! S pripravo za prireditev so imeli ljudje stroške. Končno pride pa prepoved! Oblast hoče odpraviti našo mladino od prirejevanja iger in petja. Dolge vaje, stroški, nazadnje prepoved! Plesi se dovoljujejo brez ovire.

p— *Na «Montu» v Gorici* je naloženega mnogo slovenskega denarja. Veliki denarni zavod je v duhovskih rokah in načeluje mu nadškof. «Mont» je razdelil sedaj po potrditvi lanske bilance med razne zavode, hiralnice in sirotišča 25.000 lir. Ni pa znano, da bi bila kaka slovenska ustanova deležna kakega darila.

p— *Jetika* pobira ljudi po Julijski Krajini v taki meri, da je že zadnji čas, da bi vlada in lokalna oblast ukrenili vse potrebno za pobijanje nevarne morilke obmejnega ljudstva. Sam Mussolini je v znanem svojem govoru v poslanski zbornici rekel o Julijski Krajini, da je dežela, kjer je največ jetike. Vojna je divjala po deželi, moški so bili v strelskih jarkih okoli po bojiščih, ženske in otroci po begunskih taboriščih. Oni, ki so se vrnili, so trpeli dolgo časa, predno so bili kraji obnovljeni. S slovensko žilavostjo in vztrajnostjo se je izvršila obnova. Vojni in povojni čas sta izpodkopala ljudstvu zdravje. Pri naborih se pogostoma ugotavlja jetika. Potrebni so širokopotezni zdravstveni ukrepi — ako se ne smatra jetiko za zaveznico fašizma!

p— *Nesreča* se je zgodila med Reko in Jelinskim mostom pri Cerknem. Kamijon tvrdke Jamšček je zdrdral s klanca v vodo in se prevrnil. Šofer je težko poškodovan in se nahaja sedaj v goriški bolnici. Z njim se je vozil neki njegov znanec, ki se mu pa ni nič zgodilo.

p— *Sreča v nesreči.* Tržaški industrijalec E. Wyscher je spremljal nekega svojega prijatelja v vlaku do Červinjana, potem je čakal vlaka za Trst. Padlo mu je v glavo, da bi se šetal malo po železniškem tiru. Pri tem ga je zajel prihajajoči vlak in vrgel na tla. Vlak je vozil čez njega, ne da bi ga nevarno poškodoval. Wyscherja so peljali nato takoj domov v Trst.

Dopisi

ŠKOFJA LOKA. Le dober teden nas še loči od volitev v mestni občinski odbor, kljub temu pa je še politično ozračje navidezno popolnoma mirno. Nobenih volilnih shodov, nobenih javnih lepakov, niti poročil v listih, tem intenzivnejše pa se vrše priprave tihoma, od osebe do osebe; na delu so agitatorji obeh razdvojenih kandidatnih list SLS, kojih ena nastopa pod firmo SLS, druga pa pod imenom «Obrtnodelavska skupina». Nasprotstva med obema listama pa niso načelna, ne gre tu za gospodarska vprašanja, niti ne za splošne občinske koristi, boi se bije le radi osebnosti. Na dan volitev, dne 24. julija, se nobenemu volilcu ki zna le količkaj trezno misliti in ki mu le napredek občine v resnici mar, ne bo težko odločiti, kam naj voli. Klub demokratskih obč. odbornikov je v pretekli poslovni dobi s svojim delom dovolj jasno pokazal da mu je na srcu samo dobrobit občine in njenega celokupnega prebivalstva. Naš program je jasen: podreti stare zidove, ki so stoletja oklepali naše mesto in dušili vsako življenje v njem, odpreti na stežaj vrata industriji, širokemu gospodarskemu razvoju in prosveti. Volilci, somišljeniki! V soboto, dne 16. t. m. vsi na sestanek, kjer se nam bo podal račun o dosedanjem delu in sestavljal program za delo v bodočem obč. odboru.

RADOVLJICA. V nedeljo dne 17. t. m. ob 20. gostuje v Sokolskem domu Narodno gledališče iz Maribora s Fuldovo veseloigro v štirih dejanjih »Ognjenik«. Predprodaja vstopnic je v Jakličevi trafiki in so cene ravno take, kakor pri domačih predstavah. Ne zamudite prilike in počastite mariborske umetnike vsi s številnim obiskom. 21309

MIRNA. Tudi letos je bilo več ljudi iz naše vasi na ljubljanskem velesejmu. Vsi smo bili zadovoljni z obiskom. Videli smo nove stroje in priprave za vsakršno obrt ter za gospodarsko in poljsko delo. Med onimi, ki so razstavili svoje izdelke, je bil tudi naš občan Fr. Bulc, ustanovitelj prve jugoslovenske industrije krede in sadrenih izdelkov. S tem je Mirna pokazala, da se zavzema za razvoj domače industrije. Čemu bi neki uvažali kredo iz inozemstva? Mar ni bolje, da ostane denar doma in zaslužijo domači delavci? Novo podjetje je doseglo na razstavi kar najlepši uspeh in je upati, da se je z njegovo tvornico odprl nov vir dohodkov zanj in tudi za tukajšnje ljudstvo. Dasi nas more neznosni davki, imamo vendar slabe ceste, le par mostov se je popravilo. — Žetev se vrši ob najlepšem vremenu, ali za ajdovo žetev bi bilo vendar dobro nekoliko dežja. Upamo, da bomo končno z letino še precej zadovoljni.

KRŠKO. V nedeljo se je vršil v Krškem okrožni zlet zagrebške sokolske župe. Že z dopoldanskimi vlaki je prišlo mnogo gostov iz Zagreba, bližnji okoličani pa so prišli popoldne. Ob 11. dopoldne se je razvila mogočna povorka, kateri na čelu je jahal vrli jahalni odsek krškega Sokola, ki je bil tudi po številu izredno dobro zastopan. Kompletna krška sokolska godba ter zagrebška fanfara sta neumorno svirali. Mogočna povorka je bila od občinstva burno pozdravljena in obsuta s cvetjem. Dasi je zjutraj in popoldne vreme precej nagajalo in s tem odvrnilo marsikaterega posetnika izleta, se je javna telovadba na sejmišču vršila kar najlepše. Trud vseh domačih telovadcev ni bil zaman. Lepo bodrilo za nadaljne delo v telovadnici nam je vsem pokazala elitna ljubljanska vrsta, ki je nastopila na drogu in na krogih tako dovršeno, da tega nismo pričakovali. Nad pričakovanje mnogo ljudi je bilo na veselici, ki se je razvila neposredno po telovadbi. Pomnožena krška sokolska godba, ki je izvrstno igrala proste vaje, je nato zabavala občinstvo pozno v noč. V tako dobri skladnosti je še nismo slišali. Vsem, ki so sodelovali in pripomogli do tako lepega izida okrožnega zleta, se najlepše zahvaljujemo.

KOROŠKA BELA-JAVORNIK. Za občinske volitve vlada v našem kraju napeto zanimanje. Vse stranke vrše živahno agitacijo. V »Napredni delavni listi« so združene, kakor vedno, vse napredne stranke, katerih kandidati so nam porok da bodo delali nesebično v dobrobit občanov. Zato naj vsi volilci ki jim je za napredek občine, vržejo kroglico v 1. skrinjico. Prosimo vse somišljenike, da se volitev po možnosti udeleže v dopoldanskih urah.

Izjava

Od danes nisem plačnik za nadaljnje dolgove moje žene. 1069
IVAN JURKOVIČ, strojevodja, Ljubljana

Težave z afriškimi opicami

Sovjetska vlada je odposlala lani v Afriko prof. J. Ivanova, da bi poizkusil umetno križati različne vrste velikih opic ter nazadnje opico in človeka. Komunistični modroslovci so s svojo protiversko propagando precej škodovali znanstvenemu ugledu tega početja, ki se jim je zdelo že v naprej uspešno. Napovedovali so, da se bo zdaj dokončano dokazalo da poteka človek od opice.

Nedavno je prejela Akademija znanosti iz Konakrija v Kongu poročilo prof. Ivanova. Piše, da je pripravil po dolgih neprilikah potrebne stavbe in se podal v pragozd na lov. Nezdravo podnebje je raziskovalcem močno nagajalo. V teh deželah nadomeščajo ceste lovske stezice. Raziskovalce je tako prevzela vročina, da so jih morali črnci nositi v mreži. Konji in osli ne vzdrže; ugonablja jih strupena muha tse-tse. Domačini love opice z mrežami. Ivanov jim je plačal po tisoč belgijskih frankov za vsako nepoškodovano odraslo opico. Kljub temu so mu navadno prinesli le napol odrasle, za spolne poizkuse nepripravne šimpanze. Odrasle zverine so jako nevarne. Pred njimi imajo zamorci praznoveren strah. Več lovcev je podleglo ranam, ki so jih pridobili v boju z opicami. Nekoč sta se ubila hkratu dva črnca, ki sta splezala na visoko drevo, da bi ujela opico. Le ta se je vrgla na njiju in ju raziarieno zalučila na tla. Padla pa je tudi sama in si zlomila hrbtenico. Sploh pa so zamorci za taka raziskavanja dokaj nezanesljivi: večkrat so pustili prof. Ivanova v najbolj nevarnem trenutku na cedilu. Njegov sin je bil hudo vgriznen in je zbolel za otrplenju tilnika. Injekcije v bolnišnici v Konakriju so ga sicer rešile smrti, vendar pa je zelo slab. Končno je izbruhnila med ujetimi opicami griža, ki ji je podleglo 10 izmed 13 ujetih živali. Obolel je tudi sam prof. Ivanov.

Končno piše, da se mora v najkrajšem času vrniti domov, ker bi moral sicer podleči podnebju. Nadeje, da se bo z združitvijo opice in človeka rodil nov tip človeka, se bodo tedaj bržkone razblinile v nič.

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je pošlati na Oglasni oddelek «Jutra», Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vsa pristojbina je vpošlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčajo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva: vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 3·—. Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—.

Motorna vozila

Motorno kolo
pripravno za prikolico, prodam radi odhoda takoj za vsako ceno. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 21228

BSA 3½ HP
prikolico, dobro ohranjen, ugodno prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 20957

Službo dobi

Plačil. natakarja
ali natakarico sprejmem takoj. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «F. M.» 21293

Prodajalko
dobro izurjeno, ki se v resnici dobro razume v manufakturni stroki, sprejmem. Oziral se bom le na prvovrste, začetnice izključene. Ponudbe z navedbo plače na oglasni oddelek «Jutra» pod «Prosto stanovanje». 21278

Fotograf. pomočnika
mladega in dobro izurjenega sprejme fotografski atelje «Slavia» v Dubrovniku. 21277

Učenca
ki je dovršil dvorazredno meščansko šolo, ozir. gimnazijo z dobrim uspehom, sprejmem v trgovino z galanterijskem in modnim blagom. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21157

Gaterista in strojnika
spretna, sprejmem s 1. avgustom. Izvežbani v rezanju jelovine imajo prednost. — Ponudbe s spričevali in zahtevkom plače na naslov: D. Stern, Gjulaves, Slavonija. 21195

Kot učenca
sprejmem poštenega dečka boljših staršev v večjo trgovio z mešanim blagom na deželi. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Vesten 1927». 21224

Jedilonosca
sprejmem v večjo restavracijo v Mariboru. Pismene ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Jedilonosec». 21363

Vrtnar. vajenca
sprejme takoj Ivan Piber, trgovski vrtnar na Bledu. 21350

Učenko
sprejme večja modna trgovina v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21336

Pletilja
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21344

Gospodično
ki govor perfektno nemško in slovensko, sprejmem k 2 otrokoma. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21346

Tesače
(10—15 mož) za mehki les, samo za takoj sprejme Matija Obran, Maribor, Lolka ulica 15. 21348

Inkasanta - zastopnika
sprejme takoj svetovna tvrdka. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Napreden». 21296

Vajenca
za fotografsko obrt takoj sprejmem v Ljubljani — brez oskrbe. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Vesten 1927». 21039

Pekovskega vajenca
sprejme Rokar v Logatcu. 21286

Brivskega pomočnika
starejšega, ki zna dobro bubi frizuro in po možnosti ondolirati, sprejmem s 1. avgustom. Plača 900 do 1000 Din mesečno in stanovanje. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Gorenjsko 99». 21312

Učenca
ki je dovršil dvorazredno meščansko šolo, ozir. gimnazijo z dobrim uspehom, sprejmem v manufakturno trgovino. Sinovi trgovcev imajo prednost. Ponudbe na naslov: Alojzij Kostanjevec, manufakturna zaloga v Ptuju. 21308

Hotelsko sobarico
za zelo prometni hotel na deželi sprejmem. Znanje nemškega jezika in dobro spričevalo pogoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Sobarica». 21319

Ključavničarskega vajenca
takoj sprejme Slanovic, ključavničarstvo, Gajeva ul. št. 2. 21314

Učenko
močno, pošteno, kmečkih staršev, sprejmem takoj v trgovino na deželi. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 21302

Gospodinjo
popolnoma zanesljivo, zdravo ter lepega, mirnega in odkritosrčnega značaja — staro 24—30 let, išče mlad višji uradnik-akademik na deželi. Imeti mora veselje do dom in kot simpatična, cvesta tovarišica vse pooje za duševno harmonijo ter nisem premožen, želim, da ne reflektira toliko na denarno plačilo, nego na zadovoljno in smotrno življenje, ki se ji sicer nudi vsestransko. Ponudba naj obsega vsaj kratek, a točen življenjepis. Nasloviti na oglasni oddelek «Jutra» pod «Hvaležna vrajemnost». 21300

Zaslužek

Perem in likam
Mestni trg št. 25/I, levo. 21337

Zastopstvo
nekaterih patentnih predmetov oddam v vseh mestih v Sloveniji. Lep zaslužek radi minimalne cene predmeta zagotovljen. — Glavni representant za Jugoslavijo E. Koblišek, Zagreb, Šajmište 56. 21301

Pozor — trgovci z žitom in moko!
Vreče sprejemam stalno v hranjenje in popravilo. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21316

Službe išče

Ekonom
izvežban v poljedelstvu, živinoreji, vinarstvu, sadjarstvu in vrtnarstvu, išče primerne službe. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod znakom «Samostojen 94». 21244

Trg. pomočnik
železninske in špecerijske stroka, vojaščine prost, išče službe. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Zanesljiva moč». 21356

Plačilni natakar
27 let star, ki govori slovensko, italijansko, nemško in srbohrv., išče službe. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21331

Vzgojiteljica
želi službe pri boljši rodbini. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Ljubiteljica otrok». 21308

Službo kolarja
prevzamem v kaki tovarni ali grem kot domač samostojen kolar. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21311

Mirna gospodična
išče majhno pripravo sobico. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Gospodična». 21329

Pouk

Strojno pletenje
vseh vrst poučuje A. Maček, Vrhnika. 21241

Prodam

Kolesarji!

Dvokolesa v ceni zelo padla Pneumatike Michelin, Dunlop Ceniki franko Prodaja na obroke F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 129

Lep divan
poceni naprodaj na Cankarjevem nabrežju št. 3/I, vrata 4. 21332

Moško kolo
rabljeno, znamke «Kinta», dobro ohranjeno, prodam za 820 Din. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 21343

Mamice!
10 otroških vozičkov raznih vzorcev prav poceni naprodaj v tovarni Tribuna, Ljubljana, Karlovska c. 4. 139

Izložbene omare
(Aushängekasten), blagajniško mizo in prodajno mizo proda radi opustitve podružnice A. Potokar — Vodnikov trg 2. 20987

Kuhinjska oprava
in vrtni stol (Liegestuhl) poceni naprodaj. Pojasnila v trgovini Toni Jager, Dvorni trg 1. 21327

Posteljno pogrinjalo
in zavese (ročno delo) ter drugih ročnih del prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21322

Pridelki

Sadjevec
proda Oset v Mariboru. 20739

Kupim

Elektromotor
dobro ohranjen, 4 k. s., za vrtilni tok, 220—380 kupim. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Motor 4». 21240

Sadje

Maline
kupuje Lovro Šebenik, Ljubljana — Knezova ulica 21334

Posest

V sredi Ljubljane
na zelo prometnem prostoru prodam ali oddam trgovsko hišo z 2 lokaloma. Event. oddam v najem samo finejšo gostilno z več lepo urejenimi gostilniškimi prostori in stanovanjem boljšemu gostilničarju pod ugodnimi pogoji. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Cvetoča bodočnost». 21282

3 hiše
ena manjša in dve večji z vrtom, vse v najboljšem stanju, v bližini Zidanega mosta naprodaj. Ponudbe pod «Hiša» na oglasni oddelek «Jutra». 21229

Trgovsko hišo
v večjem kraju Slovenije na Gorenjskem pri farni cerkvi, z nekaj zemlje takoj prodam. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Ugodna prilika 83». 21233

Lokali

Trgovina
z mešanim blagom, dobro idoča, tik farne cerkve, iz proste roke naprodaj. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Promet 10». 21310

Stanovanja

Stanovanje
na Brinju ob Dunajski c. s kuhinjo, 1 sobo, 2 kabinetoma, souporabo pralnice in kopalnice ter vrtom oda z avgustom Pokojninski zavod v Ljubljani, Aleksandrova cesta 12. 20775

Stanovanje
sobe in kuhinje, na željo tudi službo dam stranki brez otrok, ki da za 2 meseca 20—30.000 Din posojila. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Ljubljansko podjetje». 21358

Lepo stanovanje
2 sobi, zaključeno verando, kuhinjo, shrambo, 2 kleti, vrt, prostor za avto itd. oddam. — Vila D. Jamšek, Litija. 21349

Stanovanje
3 sob, kopalnice in pritiklin oddam z novembrom v novi hiši. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21295

Stanovanje
sobe in kuhinje odstopim tietemu, ki odkupi pohištvo ene sobe. Pojasnila med 12. in 15. uro v Bohoričevi ulici št. 9. 21325

2 stanovanj
oddam 1., ozir. 15. avgusta v Zeleni jami št. 230. Informacije ístotam v pritličju, desno. 21315

Sobe

Prazno sobo
veliko, s posebnim vhodom oddam v Zeleni jami 230. 21245

Opremljeno sobo in dva kabineta
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, pri gl. kolodvoru takoj oddam. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21215

Opremljeno sobo
lepo, separirano, z elektr. razsvetljavo, s hrano ali brez oddam v bližini železnice. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21359

Sobo
oddam takoj boljšemu gospodu. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 21335

Lepo sobo
oddam dvema osebama — najraje gospodičnama. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21212

Lepo sobo
zračno, v sredini mesta, v prvem nadstropju, s posebnim vhodom, elektr. razsvetljavo, parketirano in s porabo kopalnice oddam s 1. julijem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 21341

1 ali 2 dijaka
sprejmem takoj ali pozneje v bližini pošte v lepo in zračno sobo z električno, eventuelno z zajtrkom. — Ponikvar, Bethovnova ul. št. 15/III, desno. 21340

2 gospodični
solidni, iščeta stanovanje v bližini kolodvora. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Cel dan odsotni». 21338

Opremljeno sobo
zračno in mirno, z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom oddam zakonskemu paru brez otrok. Pojasnila v oglasnem oddelku «Jutra». 21290

Majhno sobico
oddam takoj gospodični. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21330

Čisto sobo
na vrtu, z dobro hrano oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21339

Opremljeno sobo
z 2 posteljama, s posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo pri glavnem kolodvoru takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21215

Na Gorenjskem
iščem sobo za mesec dni. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21317

Elegantno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam boljšemu gospodu v centru mesta. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 21297

Opremljeno sobo
zračno, z elektr. razsvetljavo oddam solidnemu gospodu al gospodični pri Sv. Jožefu. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 21318

Kapital

Družabnika (co)
s srednjim kapitalom sprejmem v podjetje za izdelovanje kemičnih predmetov. Trgovsko znanje ni pogoj. Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru z navedbo gotovine pod znakom «50 %». 21199

Družabnika
sprejmem za postavitev mlina v zelo živem okraju na Dolenjskem. Prostor in motorni pogon na razpolago. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 21304

Vojna vdova
z 2 nedorastlima otrokoma prosi dobre ljudi, za 4000 Din posojila, proti mesečnemu odplačilu po 300 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» pod šifro «Vdova». 21305

Družabnico
z do 10.000 Din sprejmem za strojno pletenje v Ljubljani. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Jesen». 21323

Ženitve

Mlad trgovec
samostojen, na Gorenjskem, z mesečnim prometom do 200.000 Din, se želi poročiti z gospodično do 25 let staro, katera je izučena trgovine v manufakturni ter galanterijski stroki ter da poseduje nekaj gotovine — zaradi povečanja trgovine. Dopise, če mogoče s sliko, ki se takoj vrne, na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Blaga duša». Strога diskrecija zajamčena. 21146

Dekle
z lepo preteklostjo, veščа boljšega gospodinjstva, želi znanja z gospodom obrtno naobražením, kateri ima stalno službo. Cenjene ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod «Dekle». 21362

Dopisi

Annemarie!
Tebi za vesilo: da bi bila le Ti srečna, zame je itak vseeno... 21306

Dr. Faust
dvignite pismo v oglasnem oddelku «Jutra». 21360

Marica!
V nemirnih in brezupnih dneh bil listič Tvoj je tolažilo, po dolgem in nemirnem času se zopet srce pomirilo. —
Na Tebe mislim, hrepenim, ustreči Tebi le želim — a žal, da možnost ni mi dana bila, da želje Tvoje bi se bolje izvršila. 21321-a

XXV.
Včeraj žal nisi razumel. Jutri gotovo ob ½ 11 sviđanje. Milijon vročih poljubov mojemu zlatku. 21342

XXV.
Čakal zaman. Četrtek, čas in kraj isti. Do svidenja! 21353

V oglasnem oddelku «Jutra»
je dvigniti sledeča pisma:
August 23, Akademik, Auto 27, Agilen 11, Aparat, Akademija, Auto 517, Brinetka, Brezemben, Čiste duše, Cono stanovanje, Ovetoča bodočnost, Daljnogled, Diskretnost, Družabnik, Dober in stalen, Dobra služba, Engross 65, F. M., Foto, Feliks I, Harley 1927, Jamstvo 96, Kula-Bačka, Kupim takoj, Kovačnica s 1. julijem, Kapital 40, Kolo 1000, Krojaški poslovodja, Letovišče, Lepa hišica, Lepa prilika 26, Lokal 874, S. Liberič, Miren 50, M. K. Laško, Marljiva 9, Mirna stranka 11, Mura 11, Marljiva 46, Mirna 10, Majer 600, Miting, Nemško in slovensko, Noša, Na jesen 1927, Najstrožja diskrecija, Okna, Pisarna, Podjeten, Profesor brez otrok, 15. julij, Poštena 12, Priložnost 18, Poštena 302, Prometno, Posteriran, Privatnik, Resnost 23, Razvedrilo, Srce za zvestobo, Sodrugova pomoč, Sameva, Soliden, St. Peter-Vodmat, Stalen, Soba takoj, Sodelovanje 400.000, Soba 444, Sirto srce 31, Solnčna 51, Stalna služba 29, Stanovanje 6, Sreča in ljubezen, Stalen zaslužek, Slovenka 22, S. šofer, Takoj 64, Takoj 44, Takoj 51, Tiha stran 16, Takoj prosi, Takoj 49, Takojšen nastop 62, Tudi zakon ni izključen, Ugodna prilika 211, Ugodna prilika 7, Uzoda 100, Underwood, Uspeh zajamčen, Via 94, Veleposestvo, Vas oskrba, Vroča ljubezen, Ves dan odsotna 68, Zapravljivček 20509, Zanesljiva 78, Zanesljiva 75, Z zalogo, Zanesljiv 1927, Zanesljiv 55/56, Zvestoba 30, Zaupanje A. Z., Železničar, 711, 400.000, 2306, 54312, 13601, 44, 200.000, 19881.

Razno

Poslano.
Vinko Bavec, fotograf, trosi o moji osebi pismeno in ustmeno razne laži, koje je pa deloma že priznal za neresnične, javno pa tega noče preklicati, ³ zato ga smatram toliko časa za »lažnjivca«, dokler tega javno ne prekliče. Antonija Petretič, gostilničarka — «Delavski dom», Senovo. 21357

Poslano
sodnijski oblasti v Kamniku
Ker mi žena tako silno nasprotuje — nimam miru pred njo. Dela mi nemir, kali noćni mir, peuje kolne, razbija pohištvo in posodo, okna in vrata odnaša od hiše. Nesramno laže, meče hrano po tleh, skozi okno na ulico, sploh dela kar ni človeško. In to dela le zato, da bi me spravila ob obrt ali s posestva, ali v kako denarno kazen, oz. zapor. In to dela le z učenjem svojega očeta in svoje prijateljice. Zato prosim sodnijo v Kamniku, da ženo po zdravniku preišče, če ni slaboumna. Če ni, naj se proti njej kazensko postopa radi napravične prisege mene obdolžila. — Maks Rojc, Kamnik št. 12. 21294

J. Stjepušin, Zagreb
Jurjevska ul. 57
priporoča najbolje tamburice strune, cartiture, žole in ostale potrebščine za vse ziasbila. Odlikovan na pariški izložbi!

Ceniki franko

KDOR SKRBI ZA SVOJE ČEVLJE ta jih čisti z Indian Pasto

Napisi na ploščah

prevlečeni z radio-tinkturo, morejo se čitati tudi ponoči. — En primer.

---

sorte, obskurant! O tem bodo odločali tisti, ki jim velja poziv: ‚Cavenant, consules, ne res publica aliquid detrimenti capiat!'«

Boječ se dolge razprave, ki je zanjo že odpiral usta, ga prehitim:

»Kaj mi govoriš o konzulih, saj je to naša notranja stvar, kaj bi se inozemci vtikali vanjo! In kakšno vražjo republiko mi vlačiš na dan?«

»Molči, barbar, ki ti duhovita beseda spi v zabitih ušesih.«

»Glej, glej, ta lepa fraza ni antična, slišal sem jo drugje, veliko mlajša je ko ona o konzulih in republiki.«

»Vsa duhovitost novejše dobe temelji na antiki. Ti seveda tega ne razumeš, ignorant, kakršen si. Ne govorim ne o konzulih ne o republiki v tvojem banalnem smislu, gomila nevednosti!«

»Ne bodi precej hud! Saj ti tudi jaz nikoli ne očitam, da ne znaš francoščine in italijanščine,« ga mirim.

»Kar molči mi o teh idiomih. Pradedje bi se zjokali nad takimi potomci, ki so napravili iz prekrasnega jezika Cezarja, Horacija in Vergilija...«

»... sijajni jezik Danteja, Musseta in Napoleona.«

»Ti, ki jih navajaš, so zajemali pri viru, pri antiki, daj si dopovedati.«

»Zajemali so pri viru, ker ni bilo drugih, da bi jemali od njih. Mi pa jih imamo, kaj boš še vedno hodil k viru, ko imaš vodovod doma. V viru je dosti navlake, mnogih komentarjev je treba, da precejajo vodo. Kaj boš hodil k viru, ko imaš pipo pred nosom!«

»Saj sem ti že dejal,, da si ignorant. To pride od ignoro, ignoras, ignorare, ignoravi, ignoratum in velja zate v vseh teh naštetih oblikah. Povem ti...«

Pa sem se zbal razprave in predavanja, zakaj imam ženo in otroke; vzel sem svoj »pileus« — tako pravi dr. Asfodelos klobuku — in sem pobegnil.

Pereče vprašanje pa je ostalo in statu quo: Ignoramus et ignorabimus!

J. O. Curwood: 14

Preganjana žena

Roman.

Še vedno je bila bleda. Njene oči so bile razširjene.

»Pričakovala sem, da se vrnete — takoj,« je dejala. »Bala sem se že, da vas ne bi bil —«

»— v temi podrl na tla?« je rekel Aldous, videč, da ji beseda ne gre z jezika. »Nu, to bi bilo zanj kakor nalašč, Jana.« Ta ogovor mu je ušel čisto nehote. Imenovati jo Jano se mu je zdelo najpreprostejša stvar na svetu. 'Treba je, da vam pojasnim, kakšen človek je ta Quade — in zakaj je, kakor vse kaže, gledal skozi okno.«

Zdrznila se je.

»Ne — ni treba — vem!«

»Vsega ne veste,« je nadaljeval Aldous z izrazom odločnosti v bledem obličju. »Vaša varnost zahteva, da zveste več, nego ste sami uganili. Ako bi bili takšni, kakršnih je večina ostalih žensk, vam ne bi povedal resnice, ampak bi vam jo izkušal utajiti. Glejte, kakšna je stvar. V Skalnih gorah je samo eden še opasnejši od Quada; ta edini je Culver Rann v Tête Jaune. Tovariša sta — tovariša v zločinu, v grehu, v vsem, kar je zlega in kar jima donaša zlata. Njiju vpliv med surovimi življi ob železniški progi je neomejen. Zavarovana sta tako dovršeno, da ugonabljata celo stavbene podjetnike, ako se ne dado izkoriščati. Tistih nekaj neškodljivih redarjev, ki jih imamo ob progi, je docela brez moči, da bi jima prišli do živega. Nagrabila sta si tisočake, zlasti na tri načine: z razbojništvom, z žganjem in z ženskami. Quade je zavrženejši izmed obeh. Strašna bestija je. Culver Rann se mi vidi kakor gladka, bleščeča se kača. A tu ne gre zanj, tu gre za Quada—<

Začutil je, da mu je skoro nemogoče nadaljevati, dokler ga Jana tako nepremično gleda s svojimi sinjimi očmi.

»— ki sva ga napravila za svojega sovražnika,« je končala ona namestu njega.

»Da — in ne samo to,« je rekel, obračaje pogled v stran. »Jana, sami ne morete v Tête Jaune. Nikamor ne smete sami. Ako bi vi šli —«

»Kaj bi se zgodilo?<

»Ne vem. Morda se ne bi nič zgodilo. Toda sami ne morete iti. Zdajle vas spremim k Mrs. Ottovi, jutri pa pojdem z vami v Tête Jaune. Še sreča, da imam tamkaj kraj, kamor vas lahko povedem in kjer boste varni.«

Ko sta odhajala, se je Jana žalostno ozrla na stol.

»Sram me je, da moram ostaviti posodo v takem neredu,« je dejala.

Nasmehnil se je, in ko sta stopila skozi vrata, ji je vtaknil roko pod pazduho. Ko sta prekoračila malo jaso ter ju je obdala senca smrek in balzamovih jelk kakor gosta stena, jo je prijel za roko.

»Tema je, utegnili bi se spotakniti,« se je oprostil. »Tu ni tako kakor na okroglem trgu pred hotelom ‚Cape Verde', kaj?«

»Ne. Ali ste pobrali katero tistih malih rdečih školjk? Jaz sem, kar z grozo so me navdale. Čudne istorije so pripovedovali o njih.«

Vedel je, da gleda med govorjenjem predse v neprodirni zid teme in da tisto, zaradi česar mu je stisnila roko, ni bil spomin na krvave školjke, ampak misel na Quada. V desnici je trdno stiskal držaj svoje avtomatske pištole. Čeprav je sleherni živec v njem trepetal, vendar ni bilo čutiti v njegovem brezskrbnem glasu niti sledu kake opreznosti ali pripravljenosti.

»Krvavordeče školjke me niso vznemirjale,« je odgovoril; »težko bi trdil, da me je kaj silneje prevzelo od kač. Strašanski bojazljivec sem, kadar naletim na žival, ki leze brez nog. Pred kačo vselej pobegnem, tudi ako ni večja od vašega mezinca — da, mala travnica me ne pripravi v nič manjši strah kakor udav. Stvar sama je tisto, kar vpliva name, ne njena velikost. Nekoč sem skočil iz čolna v deset črevljev globoko vodo, zato, ker je moj tovariš ujel na trnek jeguljo in je trdil in trdil, da je riba. Tu gori hvala Bogu nimamo kač. Kar vem, sem videl v severnih krajih vsega samo tri ali štiri.«

Tiho se je zasmejala, čepav jo je neprijetno mrazilo od teme.

»Težko si vas mislim boječega,« je dejala. »A če se res kdaj bojite, bi vam prav rada verjela, da vas prestraši tako majhna stvar. Moj oče je bil najpogumnejši mož na svetu, toda neštetokrat sem videla na svoje oči, kako ga je pogled na pajka napolnil z grozo. Nu, če se bojite kač, zakaj ste šli v Gampol na Ceylonu?«

»Nisem vedel, da so tam kače,« se je nasmejal, »niti nisem slutil, da bi utegnilo biti na vsem svetu le polovico toliko kač, kolikor jih je bilo ob tisti vražji reki. Spal sem sede, v visokih, gumovih škornjih, ki so mi segali malone do pasu, in z debelimi usnjenimi rokavicami na rokah. Kakor hitro se je ponudila prilika, sem jo odkuril.«

Ko sta prišla na kraj miettskega prodišča in sta uzrla pred seboj svetlobo luči, je Aldous videl, kako je spremljevalka mahoma vzdignila glavo in se mu nasmehnila v trepetanju zvezd.

»Prijazni, skrbni John Aldous!« je šepetala kakor sama pri sebi. »Kako ljubeznivo je bilo od vas, da ste pripovedovali o zabavnih stvareh, med tem ko sva hodila po temi — meneč, da preži nekje v njej Bill Quade.«

Rahel nasmešek ji je zadrhtel na ustnicah; on pa je nepremično obstal sredi ceste, zabeč na to, da bi spravil svojo avtomatsko pištolo v žep. Ko jo je Jane zagledala, je veselost izginila z njenega obraza. Prijela ga je za ramo in zagrabila z drugo roko za mrzlo jeklo pištole.

»Mar bi res —?« je vprašala.

»Tega ne morem povedati,« je odgovoril Aldous, spravljaje pištolo v žep. »A nedopustno se mi je zdelo, da bi vas vznemirjal s pogovori, ki vzbujajo v človeku strah. Prav sem storil, Ladygray, ali ne? Mislim, da me boste še nekajkrat zalotili pri takih ukanah.« Pokazal je predse. »Vidite, tamle je Mrs. Ottova. Semkaj gleda, na cesto; iz dna svojega dobrega srca bi rada videla, da bi bili že doma in v postelji.«

Vrata Ottove hiše so bila na stežaj odprta in na njih svetlem ozadju se je odražala postava dobrosrčne Škotke. Aldous je zažvižgal signal, s katerim se je sporazumevala s svojimi moškimi, in je povabil Jano, naj stopi hitreje.

Preden sta prišla do šotora, ga je prijela za ramo in ga je zadržala.

»Ne hodite nocoj v kolibo spat,< je rekla. »Tisti obraz za oknom je bil strašan. Bojim se. Ne maram, da bi bili sami doma.«

Njene besede so mu milo pogrele srce.

»Nič se ne bo zgodilo,« ji je zatrdil. »Quade se nocoj ne vrne več.<

»Nočem, da bi se vrnili v kočo,« je vztrajala. »Ali drugje ni kraja, kjer bi lahko prenočili?«

Ogljeni (karbon) papir, 49 5

indigo papir, barvni trakovi, barve za štampilje, paginirke in blagajne dobite vedno in najceneje pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

Telefon štev. 2980.

Tovarniške prostore

v sredini Ljubljane, svetle, razsežne, ter prirejene za električni pogon **oddam** skupno ali delno s 1. avgustom **v najem.**

Ponudbe na upravo „Jutra" pod **„Industrija".**

ŽE TRETJA URA ZJUTRAJ IN ŠE NI MOGOČE ZASPATI!

ZASIGURAJTE si svoje spanje proti nadlogi komarjev in jutranjih muh. Upotrebljujte FLIT.

FLIT očisti Vašo hišo v nekoliko minutah od muh in moskitov ki nosijo bolezen. FLIT je čisti in se sigurno in lako vpotrebljа.

Uničite vse hišne insekte

FLIT uničuje stenice, ščurke in mravje. On prodre v odprtine in razpoke kjer se mrčes skriva in redi, in uničuje insekte i njihova jajca.

Poskropite s FLIT-om Vašo obleko. FLIT ubija mole, ki razjedajo obleke. Mnogi poskusi so pokazali, da FLIT ne zapušča niti na najnežnejšem blagu nikakih madežev.

Znanstveno preizkušeno sredstvo za pobijanje insektov

FLIT je sad mnogoletnih poskusov znanih raziskovalcev žuželk in kemikov. On človeškemu zdravju nikakor ne škoduje. FLIT je izpodrinil stare metode, ker naglo in sigurno uničuje žuželke vseh vrst.

Kupite še danes en zavoj FLIT-a in prskalico. Dobiva se povsod.

Prodaje v Jugoslaviji jedino:

Standard Oil Company of Jugoslavia

†

Ivanka Pleterska javlja v svojem in v imenu vseh sorodnikov, da je njen ljubljeni mož, oče, zet, brat in svak gospod

Anton Pletersky

mesar v Celju

danes dne 13. julija po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil danes, dne 15. julija ob 5. uri popoldne iz javne bolnice v Celju na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto dne 16. t. m. ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Celju.

Celje, dne 13. julija 1927.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem pokojnega

FRANCETA ČOPA

rezervnega poročnika in uradnika ček. urada v Beogradu

kakor tudi častiti duhovščini, p. n. častnikom in moštvu izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo za darovane vence, sočutna tolažila ob bolezni in za spremstvo na zadnji poti k večnemu počitku na mirodvor k Sv. Križu v Ljubljani, dne 10. julija 1927.

Koroška Bela, dne 12. julija 1927.

8058 **Žalujoči ostali.**

†

Mestni pogrebni zavod.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša ljubljena, dobra mama, stara mama, sestra, tašča in teta, gospa

Antonija Pichler

zasebnica

v četrtek, dne 14. t. m. po kratki mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage nam pokojnice bo v soboto, dne 16. julija 1927 ob 4. uri pop. iz hiše žalosti, Ulica na Grad št. 2 na pokopališče k Sv. Križu. 8074

V Ljubljani, dne 15. julija 1927.

Žalujoče rodbine:
Pichler, Zidanšek, Reichmann, Friedl.

8064 a

Potrtega srca naznanjamo žalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, stari oče, brat, stric, svak

dr. Andrej Ferjančič

dvorni svetnik v. p., bivši podpredsednik drž. zbora na Dunaju, častni občan raznih društev itd.

danes ponoči po daljšem bolehanju v 79 letu svojega vsebine in dela polnega življenja mirno zatisnil oči.

Pogreb bo v soboto ob 3. popoldne iz hiše žalosti Vila Mirni dol na Bledu.

Maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 18. julija 1927 ob 8. zjutraj v župni cerkvi na Bledu

BLED, dne 14. julija 1927.

ŽALUJOČI OSTALI.

Brez vsakega naznanila.

Stanovanje v Ljubljani

2—3 sob, mirno, udobno, ne preveč oddaljeno od središča, išče za **1. september** ali **preje** stranka h oseb. Ponudbe pod »September« na upravo lista.

NE REKLAMA

temveč kvaliteta je prinesla svetovni sloves vkuhovalnim čašam znamke

„WECK"

Zato zahtevajte pri vašem trgovcu Wecka Zratno znižanje cen! Tovarniška zaloga: **Krekov trg 10/I pri tv FRUCTUS, Ljubljana** 158-a

L. Mikuš

Mestni trg štev. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic. 4194

Trgovsko naobražen

obratni uradnik

se sprejme takoj

v tekstilno tovarno v ljubljanski okolici. Ponudbe pod „Obrat" na upravo lista.

Zahvala.

Vsem onim, ki so nam ob bridki izgubi naše nepozabne

MINKE

stali tako tolažilno ob strani, nam lajšali neizmerno bol za časa bolezni in smrti, jo obsuli s cvetjem, bodi izrečena naša iskrena zahvala. Nadalje smo dolžni še posebej iskreno zahvalo gg. zdravnikom, častitim sestram, čč. duhovščini, Marijini družbi v Zg. Šiški in gospodičnam za tako lepo ureditev pogreba, za vso naklonjenost in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Vsem skupaj ponovno naša iskrena zahvala.

Maša zadušnica bo v pondeljek ob 7. uri v Kosezah.

Zg. Šiška, 15. julija 1927.

Žalujoča rodbina PIRŠ.

Urejuje dr. Josip Birsa. Izdaja za Konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.